

Bulletin slovenskej advokácie

NEPREHLIADNITE!

**Pošlite podnety na
zmenu stavovských
predpisov – viac na s. 6**

**Anonymizované
alebo pseudo-
nymizované údaje
pri monitorovaní osôb
z pohľadu GDPR**

**Podanie blanket-
ného odvolania
a rozhodovanie
o ňom**

**Pozemkové úpravy
a určovací žaloba**

**Zmysel ďalšej
existencie
zjednocujúcich
stanovísk
a všeobecne k nástrojom
zjednocovania judikatúry**

PRÁVNICKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

TRADICE A JMÉNO
ODBORNOST A SOLIDNOST

PRÁVNICKÁ FAKULTA Univerzity Karlovy

vypisuje mezinárodně uznávané kurzy LL.M.

LL.M. (Magister legum, Master of Laws)
ve specializacích:

- **ZDRAVOTNICKÉ PRÁVO**
- **SPORTOVNÍ PRÁVO**

Třísemestrální kurzy budou v kombinované formě studia probíhat od **října 2020**.
Kurzy zajišťují přední čeští i zahraniční odborníci z akademické sféry i praxe.

Výuka bude probíhat v **českém jazyce** v podobě několika soustředění (3-4x za semestr v režimu pátek a sobota) v kombinaci s distančními formami vzdělávání.

Program je vhodný pro absolventy zahraničních i tuzemských vysokých škol (zejména s právnickým, medicínským či sportovním zaměřením).

Absolventům bude Univerzitou Karlovou udělen mezinárodně uznávaný titul LL.M podle § 60a zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách.

Bližší informace můžete získat na: www.prf.cuni.cz/llmcz
na emailu: llmcz@prf.cuni.cz nebo telefonicky na: **+420 775 854 820**

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 000 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
prof. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
prof. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
doc. JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števec, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 9. 6. 2020
Uzávierka redakčnej časti: 22. 6. 2020
Toto číslo vyšlo 30. 6. 2020

ADVOKÁTSKA
KOMORA
SLOVENSKÁ

bulletin slovenskej advokácie 6/2020

Obsah

AKTUÁLNE

ROZHOVOR

- 4 Rozhodcovský súd SAK je dobrou alternatívou riešenia obchodných sporov
JUDr. Karol Šiška
 - 6 Výzva advokátom
- #### DISKUSIA
- 7 Anonymizované alebo pseudonymizované údaje pri monitorovaní osôb
z pohľadu GDPR
JUDr. Zuzana Takáčsová
 - 11 Problematická pôsobnosť veľkého senátu Najvyššieho súdu SR
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.

PRÁVNA TEÓRIA A PRAX

ČLÁNKY

- 14 Podanie blanketného odvolania a rozhodovanie o ňom
Mgr. Viliam Poništ, PhD.
 - 21 Pozemkové úpravy a určovací žaloba
JUDr. Marek Maslák, PhD.
 - 29 Zmysel ďalšej existencie zjednocujúcich stanovísk
a všeobecne k nástrojom zjednocovania judikatúry
JUDr. Jana Matejová
- #### JUDIKATÚRA
- 37 Oprávnený záujem verejnosti nemožno zredukovať
na hlad spoločnosti po informáciách
 - 42 Slobodný výber právneho zástupcu v rámci mediačného konania
 - 44 Dovolací dôvod a jeho vplyv na postavenie obvineného
 - 47 Skončenie pracovného pomeru právnymi úkonmi
urobenými súčasne alebo postupne

ADVOKÁCIA

SAK

- 50 Aktuálne udalosti
- 51 Advokátske skúšky – čo sa deje za oponou
- 52 Späťvzatie žaloby advokátom bez súhlasu a vedomia klienta
- 57 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 58 Sedem dobrých dôvodov pre voľbu Rozhodcovského súdu SAK
- 59 Zo správy o činnosti Rozhodcovského súdu SAK

ZAHRANIČIE

- 60 Konflikt záujmov advokáta ako veriteľa a klienta ako dlžníka
v insolvenčnom konaní
- 62 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 64 *Bulletin advokacie* prináša...

ZAUJÍMAVOSTI

LITERATÚRA

- 66 Medzinárodná obchodná arbitráž od „A“ po „Z“
Vybrané procedurálne aspekty
Mgr. Roman Prekop
- 67 Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum (*Pozvánka*)

K fotografii na obálke

Predsedníctvo SAK predložilo ministerstvu spravodlivosti návrh zmeny zákona o advokácii, ktorý čiastočne prelomí súčasnú povinnosť mlčanlivosti komory v disciplinárnych veciach. Foto Kancelária SAK

Pokyny pre autorov príspevkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný v inom periodiku. Odborný a vedecký článok nesmie byť popisný a svojím obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
 2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
 3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
 4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb je potrebné uviesť akademické tituly, vedecko-pedagogické tituly, prípadne vedeckú hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
 5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorky a bez bodky. Pri citovaní treba uvádzať bibliografické údaje podľa nasledovnej schémy:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: Názov diela. Prípadný podtitul. Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
 6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov** vrátane medzier, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
 7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu 290 × 343 pixelov** (rozmer 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej plôške.
 8. **Maximálny odporúčaný rozsah** odborného a vedeckého článku je 34 000 znakov vrátane medzier, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať scan obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.
 9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultuje s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku. **Redakčná rada posudzuje anonymizované články.**
 10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
 11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
 12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.
 13. **Všetky príspevky sú povinne recenzované.**
Recenzné konanie sa riadi princípmi anonymného, objektívneho posudzovania príspevkov, rešpektu k názorom autorov a takej pomoci autorom, ktorá umožní publikovanie príspevkov po ich úprave, prepracovaní alebo doplnení.
Recenzenti sú určení Redakčnou radou v počte zodpovedajúcom povahe príspevku. Vedecký alebo odborný príspevok však posudzujú vždy najmenej dvaja recenzenti. Posudzovateľia postupujú v recenznom konaní podľa všeobecne platných zásad na posudzovanie príspevkov zasielaných do vedeckých a odborných právnických časopisov, **postupujú objektívne a nestranne na základe vopred stanovených hodnotiacich kritérií so zohľadnením náročnosti spracovania témy, aktuálnosti, odbornej úrovne a používania odbornej terminológie, formálneho spracovania, použitia vedeckých metód spracovania, vedeckého prínosu a primeranosti rozsahu.**
Kvalita príspevku sa posudzuje najmä podľa jeho originalnosti a dôležitosti pre poznanie a rozvoj práva. Záver o chýbajúcej originalnosti alebo bezvýznamnosti príspevku musí byť podložený odkazom na už uverejnené práce alebo na skutočnosti, z ktorých vyplýva, že príspevok neprináša žiadne poznatky pre vedu alebo prax.
Recenzenti predložia recenzné posudky Redakčnej rade v lehote, ktorá zodpovedá zložitosti posudzovaného textu alebo v rovnakej lehote navrhnú jeho úpravu, prepracovanie alebo doplnenie.
Požiadavky na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorom zasielajú výlučne v mene Redakčnej rady. Na úpravu, prepracovanie alebo doplnenie príspevku sa autorovi určí primeraná lehota. Po jej uplynutí Redakčná rada posúdi, do akej miery autor splnil určené požiadavky a podľa výsledku rozhodne, ako naloží s príspevkom.
Po recenznom konaní o publikovaní všetkých príspevkov rozhoduje Redakčná rada. Výsledok recenzného konania nezaväzuje Redakčnú radu; Redakčná rada však zásadne vychádza z jeho výsledku.
-

Vážené kolegyně, vážení kolegovia,

máme za sebou pre všetkých bezprecedentné obdobie. Veci sa však pomaly ale iste vracajú do starých koláží. V čase písania tohto úvodníka sa uvoľňujú opatrenia, spoločenský a sociálny život sa zintenzívňuje, a verím, že aj u väčšiny advokátov sa výkon advokácie dostáva do stavu pred nástupom opatrení.

Rád by som však trochu bilancoval a obzrel sa najmä na takmer trojmesačné „korona obdobie“ na komore a spravil krátky odpočet toho, čo sa nám podarilo. Treba povedať, že nám kríza ukázala čo sa všetko dá a že to ide často aj rýchlejšie, ako sme naplánovali.

Skôr ako prejdem k hlavnej téme tohto úvodníka, ktorou sú regióny a vzdelávanie, nedá mi nezareagovať na určitých „pseudoochrancov“ advokátskych koncipientov. Podľa ich tvrdení sme mali v čase koronakrízy umelo predĺžiť koncipientsku prax tým, že sme odložili vykonávanie advokátskych skúšok. Ťažko sa k týmto nezmyselnostiam vyjadruje, azda len tolko, že som hrdý na kanceláriu komory, ako operatívne reagovala a priebežne vyhodnocovala zdravotnú situáciu a vládne opatrenia, na ktoré jediné sa v tých časoch dalo reagovať. Vzhľadom na situáciu sme operatívne na rokovaní predsedníctva začiatkom mája rozhodli, že v skúškach sa bude pokračovať už od júna 2020. Vzniknutý sklz budeme dobiehať nahustením termínov a zapojením všetkých 17 skúšobných senátov tak, aby sme uspokojili legitímne požiadavky koncipientov.

Bolo treba vyriešiť otázku vzdelávacích podujatí pre koncipientov (malé a veľké semináre), ktoré boli počas koronakrízy celoplošne zakázané. Predsedníctvo schválilo alternatívnu dištančnú formu realizácie seminárov prostredníctvom video platformy. Malé semináre sme začali uskutočňovať interaktívnou formou s počtom desať koncipientov na dvoch školiteľov. Osobne som takýto seminár ako školiteľ viedol a myslím si, že ide o adekvátnu alternatívu prezenčným seminárom. Od júna budú malé semináre aj prezenčné. Veľké semináre koncipienti môžu tiež absolvovať dištančnou formou, prostredníctvom video-prednášok.

Do online priestoru sme presunuli aj regionálne vzdelávacie podujatia pre advokátov a advokátskych koncipientov (v Bratislave známe aj ako vzdelávacie stredy na komore). Webináre sme pred koronou mali v záujme realizovať v strednodobom horizonte, ale vniknutá situácia to urýchlila. Na prvý polrok 2020 sme pred krízou mali naplánovaných celkovo 23 prezenčných vzdelávacích podujatí v regiónoch. V online priestore sa však strácajú hranice a tak sa tieto podujatia stali celoslovenské. Po prvej lastovičke, aprílovom webinári o rozhodcovskom konaní, sme éru online SAKwebinárov odštartovali 20. mája. Do konca júna sme naplánovali sériu cca 15 webinárov. Do programu sme zaradili aj iné, ako výlučne právne témy, napríklad daňové, ekonomické a cudzie jazyky. V spolupráci so Slovak Business Agency sme pripravili aj webináre na soft skills advokátov – ako prvá bola téma „Ako má vyzeráť dobrá advokátska webstránka a jej marketing“. Webináre sú (minimálne do konca júna) bezplatné.

Priam úžasné sú čísla sledovanosti webinárov. Každý z nich má minimálne stovku účastníkov, zatiaľ najvyšším počtom je 330 zaregistrovaných. Aj spätné väzby, ktoré dostávame v dotazníkoch zasielaných účastníkom po skončení webinára ukazujú, že projekt je úspešný a životaschopný. Významnou pridanou hodnotou webinárov je ich nahrávanie a následná možnosť si záznam kedykoľvek prehrať. Zatiaľ k záznamu dostanú prístup len tí, ktorí sa na webinári zúčastnili. Z dlhodobého hľadiska uvažujeme nad širšou možnosťou používania databázy záznamov.

Rád by som opätovne poďakoval Vzdelávaciemu odboru SAK, ktorý zabezpečuje hladký priebeh všetkých online podujatí. Bez neho by ich realizácia bola ťažko predstaviteľná. Ak ste ešte takýto webinár doteraz neabsolvovali, už len zo zvedavosti si niektorý z nich pozrite a vytvorte si o tejto forme vzdelávania vlastný názor z pohodlia domova či kancelárie. Registrácia a jeho spustenie sú skutočne jednoduché.

Tieto výsledky a skúsenosti s online komunikáciou nás ako predsedníctvo nútia zamyslieť sa nad možnosťami ich používania aj v budúcnosti. Podľa môjho názoru, online nástroje stierajú limity a obmedzenia. V intenciách doterajších úspechov a pozitívnych reakcií budeme uvažovať o ich ďalšom využití a trvalom zaradení do koncepcie komunikácie a vzdelávania realizovaných komorou.

Mgr. Ján Kutan

člen predsedníctva SAK
regionálny zástupca SAK pre Bratislavský kraj

ROZHOVOR

Rozhodcovský súd SAK je dobrou alternatívou riešenia obchodných sporov

*V roku 2016 predsedníctvo SAK rozhodlo o obnovení činnosti Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory. Jeho vznik bol odpoveďou na dopyt po nezávislom a profesionálnom rozhodovaní obchodných sporov po vzore renomovaných zahraničných inštitúcií. Vďaka tímu kvalitných arbitrov a zázemiu najväčšej stavovskej inštitúcie dnes RS SAK predstavuje skutočnú alternatívu činnosti všeobecných súdov. Priemerná dĺžka konania pred týmto súdom v bežných veciach trvá menej ako štyri mesiace a jeho rozhodnutia sú plnohodnotnými exekučnými titulmi akceptovanými všeobecnými súdmi. Činnosť RS SAK priblížil v rozhovore jeho predseda **JUDr. Karol Šiška**.*

■ **Činnosť Rozhodcovského súdu SAK bola obnovená v roku 2016. Je to teda stále relatívne nový projekt. Ako sa mu darí?**

V roku 2016 sme pri obnovení činnosti pripravili úplne nové pravidlá, teda Štatút a Rokovací poriadok. Pracoval na ňom tím skúsených advokátov, ktorí prešli mnohými konaniami na zahraničných súdoch ako je VIAC či ICC. Už vtedy sme

hovorili, že tie pravidlá umožnia veľmi efektívne rozhodovanie pri zachovaní vysokých nárokov vo vzťahu k nezávislosti a rovnosti strán konania. Dnes už vieme povedať, že sme mali pravdu: náš rokovací poriadok a celý systém práce súdu funguje dobre. Úspešne sa už osvedčil pri vedení viac ako 50 obchodných sporov. Potvrdilo sa, že pravidlá sú nastavené správne a Rozhodcovský súd SAK je naozaj dobrou a funkčnou alternatívou všeobecných súdov pre riešenie obchodných sporov.

■ **V čom spočívajú základné výhody v riešení sporov v rozhodcovskom konaní oproti všeobecným súdom?**

Všetci sme svedkami toho, čomu dnes justícia čelí. Panuje obrovská nedôvera, a špeciálne v obchodných veciach enormné prieťahy. Teraz, keď sa aj v dôsledku koronakrízy môžu nanovo otvárať mnohé zmluvy, je podľa môjho názoru vhodné si dobre premyslieť, kde chcete, aby boli rozhodnuté vaše prípadné budúce spory. Či je naozaj dobrý nápad riskovať pri obchodných kontraktach konanie pred okresným súdom, ktorý nemá dostatok sudcov, a kde iba konanie na prvom stupni trvá dva roky. Justícia, samozrejme, potrebuje zmeny a súdy potrebujú aj podporu od právnickej obce pri presadzovaní dobrých reforiem. Na druhej strane je množstvo vecí, ktoré by na všeobecných súdoch vôbec končiť nemuseli. Takýmito sú aj bežné obchodné spory medzi podnikateľmi, ktoré je možné efektívnejšie, rýchlejšie a lacnejšie riešiť prostredníctvom rozhodcovského konania.

■ **Ako je to s priemernou dĺžkou konania pred RS SAK?**

Priemerná dĺžka konania od podania žaloby po vydanie rozhodcovského rozsudku, prípadne uznesenia o zastavení konania, sa u nás pohybuje okolo štyroch mesiacov. Pravdaže, mali sme aj ťažšie spory, ktoré objektívne trvali dlhšie. V po-

rovnání so všeobecnými súdmi, kde sa konania počítajú v rokoch, je to ale úplne iný vesmír.

■ Aké spory RS SAK rozhoduje najčastejšie a v akých zmluvách sa využívajú doložky tohto súdu?

Väčšinou ide o bežné spory z obchodných vzťahov, napríklad nezaplatenie za dodaný tovar alebo služby. Vyslovene prakticky orientované veci, spory v hodnote niekoľko desiatok tisíc eur. Pokiaľ ide o rozhodcovské doložky, je to omnoho pestrejšie. Využívajú ich skúsení advokáti a ich prostredníctvom viaceré významné obchodné spoločnosti, ktoré sa snažia vyhnúť prípadným dlhoročným sporom a súdnym prieťahom.

■ Rozhodcovské konania boli v minulosti terčom kritiky najmä za poškodzovanie spotrebiteľov. Ako tomuto problému čelí RS SAK?

Od začiatku sme dali jasne najavo, že u nás sa nebudú objavovať žiadne pochybné praktiky typické pre divoké roky rozhodcovského konania. Navyše sme z našej pôsobnosti jasne vylúčili spotrebiteľské spory. Chceme byť prvou voľbou pri zvažovaní rozhodcovskej doložky pri serióznych obchodných kontraktach. Toto je naša cieľová skupina a toto sa nám aj darí dosahovať. Z povahy vecí pochopiteľne nemožno zdokladovať, kto každý používa doložky, keďže to je vecou zmluvných strán. Niečo však vedia napovedať napríklad povinne zverejňované zmluvy alebo zverejnené všeobecné obchodné podmienky. Je zrejmé, že aj vďaka činnosti RS SAK sa darí obnovovať dôveru v štandardné rozhodcovské konania. A tak je to správne: kvalitné rozhodcovské súdy sú súčasťou každého vyspelého právneho systému a nie je dôvod, aby to nefungovalo aj u nás.

■ Pred RS SAK riešia spory iba domáce subjekty, alebo aj zahraničné firmy?

Môžem potvrdiť, že nám dôverujú viaceré významnejšie firmy aj so zahraničnou majetkovou účasťou, vrátane významných investorov. Mimochodom, RS SAK je z veľkej časti aj výsledkom iniciatívy zahraničných investorov a zahraničných obchodných komôr. Prvá verzia našich pravidiel dokonca vznikala na pôde Americkej obchodnej komory na Slovensku, ktorej členovia chceli, aby u nás vznikla rozhodcovská inštitúcia, voči ktorej by mali dôveru. Paralelne sme sa v tom čase zaoberali rovnakou myšlienkou aj na komore. Nakoniec sme sa dohodli, že tieto iniciatívy spojíme a vybudujeme tento súd na platforme SAK. Naďalej teda spolupracujeme s Americkou obchodnou komorou a máme napríklad dobre naštartovanú komunikáciu aj s prostredím rakúskych podnikateľov pôsobiacich na Slovensku.

■ Ako sa to vyvíja z hľadiska počtu týchto sporov?

Treba si uvedomiť, že ten súd reálne funguje iba niečo vyše troch rokov a môže rozhodovať spory len z tých zmlúv, kde si to strany dohodli. Máme za sebou prvých viac ako 50 sporov. Vo viacerých prípadoch sme mali aj zahraničný subjekt či už na strane žalobcu alebo žalovaného. Väčšina prípadov je ale, samozrejme, z domáceho prostredia. Jedno je však počet sporov, ktoré nám prídu, druhé, ako sa využívajú do-

ložky v zmluvách. Nás teší najmä to druhé, teda, že meno nášho súdu a Slovenskej advokátskej komory je súčasťou mnohých stabilných kontraktov, ktoré sa plnia.

■ Vráťme sa k rozhodcovským doložkám. Aké kritériá sa uplatňujú pri posudzovaní prijímania sporu?

Záleží nám na tom, aby sme rozhodovali len také spory, kde si to zmluvné strany jasne dohodli a kde nie sú pochybnosti o splnení zákonom vyžadovanej formy rozhodcovskej zmluvy. Zjednodušene povedané, v zmluve, prípade vo všeobecných obchodných podmienkach, ku ktorým zmluvná strana pristupuje, musí byť jednoznačne vyjadrené, že spor má byť rozhodnutý pred naším súdom a podľa našich pravidiel. Snažíme sa byť v tejto oblasti skôr konzervatívni. Napríklad nám bol predložený spor zo zmluvy, v ktorej voľba rozhodcovského súdu bola ponechaná na jednu zo strán. Takýto spor sme neprijali. Rovnako sme neprijali spor, kde doložka hovorila len všeobecne o rozhodcovskom konaní, no bez zmienky nášho súdu.

■ Ako je to s nákladmi na vedenie sporu?

Platí sa paušálny registračný poplatok 300 eur a potom poplatok 6 percent z hodnoty sporu, ktorý sa ale znižuje o 30 percent, ak rozhoduje jednočlenný senát, čo je vo väčšine prípadov. Náklady sú teda porovnateľné (ak nie nižšie) s nákladmi na vedenie konania na jednom stupni všeobecných súdov.

■ Kvalitu rozhodcovského konania spoluurčuje aj legislatívne prostredie a prístup všeobecných súdov k arbitráži. Ako hodnotíte z tohto pohľadu slovenský právny rámec?

Pokiaľ ide o legislatívu, tá v minulosti naozaj spôsobovala veľké problémy a bola jedným z dôvodov, prečo renomé arbitráže v minulosti utrpelo. Dnes sme však v úplne inej situácii. Obchodné a spotrebiteľské konanie je vyčlenené do samostatných kódexov. Pokiaľ ide o aktuálnu úpravu obchodnej arbitráže, máme štandardný zákon, v súlade s modelovým zákonom UNCITRAL, ktorý plne obstoja v medzinárodných porovnaníach a aj odborníkmi je vysoko hodnotený (viď Bulletin 02/2019).

■ Má RS SAK skúsenosti so súdnym preskúvaním rozhodnutí, ktoré vydal?

Výhodou súčasného nastavenia sú veľmi presne vymedzené dôvody, kedy možno vydaný rozhodcovský rozsudok napadnúť žalobou na všeobecnom súde. Je to ako poisťka proti prípadným excesom, ak by boli vážne porušené procesné práva. Takže, ak je rozhodcovské konanie vedené riadne a dodržiavajú sa pravidlá, strany naozaj môžu rozumne predpokladať, že ich spor bude rozhodnutý v rámci jednoinštančného konania. Pokiaľ ide o Rozhodcovský súd SAK, neevidujeme ani jeden zrušený rozsudok.

■ Koronakríza zasiahla mnohé oblasti, právo a advokáciu nevynechávajú. Ako kríza ovplyvnila činnosť RS SAK?

Táto kríza ukázala na podstatnú výhodu rozhodcovského konania. Na rozdiel od všeobecných súdov, ktoré ostali prakticky zo dňa na deň zatvorené, RS SAK naďalej zabezpečoval bezprieťahový priebeh konaní. Je to dané aj tým, že ak

sa strany nedohodli inak, pojednávania podľa rokovacieho poriadku nie sú povinné, ale fakultatívne. Navyše, ústne pojednávanie pred naším súdom neznamená nevyhnutnosť fyzickej prítomnosti senátu, strán a ich zástupcov, ale vieme to štandardne riešiť aj cez videokonferencie. Čo nás mrzí je fakt, že pre koronakrízu sme museli odložiť niekoľko veľmi zaujímavých akcií, ktoré sme pripravovali. Verím, že sa k nim na jeseň vrátíme. Na druhej strane sme zorganizovali niekoľko úspešných webinárov s domácimi aj zahraničnými spikrami. Pretože našou úlohou ako súdu nie je len rozhodovať spory, ale rovnako sa snažíme o celkové zlepšenie proarbitrážneho prostredia v SR.

■ Vlni predsedníctvo komora odsúhlasilo viaceré zmeny v Rokovacom poriadku a Štatúte. Môžete ich priblížiť?

Prvým balíkom zmien sme reagovali na poznatky z praxe prvých rokov od obnovenia činnosti RS SAK. Išlo najmä o precizovanie dokazovania, predbežné opatrenia a ďalšie procesné úpravy. Rozsahom nešlo o veľké zmeny, skôr doladovanie toho, čo sa ako celok osvedčilo. Rozsahom aj významom zaujímavá zmena predstavuje prijatie osobitnej úpravy pre riešenie korporátnych sporov prostredníctvom obchodnej arbitráže. Inšpirovali sme sa nemeckou právnou úpravou a je

to prvá úprava svojho druhu na Slovensku, ktorú dosiaľ nikto neprijal, hoci náš zákon riešenie korporátnych sporov prostredníctvom rozhodcovského konania jednoznačne umožňuje. Myslíme si, že tieto nové pravidlá predstavujú šancu na efektívnejšie a rýchlejšie riešenie aj tohto komplexu špecifických sporov. Obrovský kus práce na tom odvedli dr. Miriam Galandová, doc. Kristián Csach a môj kolega z predsedníctva Martin Magál, za čo im patrí moja vďaka.

■ Aké sú plány RS SAK na najbližšie obdobie?

Ako som spomínal, mali sme rozpracovaných niekoľko veľmi zaujímavých vzdelávacích akcií a seminárov. K tomu sa chceme čo najskôr vrátiť. Zároveň sa snažíme rozbehnúť zaujímavú spoluprácu, respektíve dialóg aj s justičným prostredím, pretože všeobecné súdy vnímame ako dôležitého partnera pri rozvoji obchodnej arbitráže. Naším cieľom nie je kritizovať, ale snažiť sa rozvíjať to, čo funguje. Ďalej sa teším z toho, že po anglickej verzii plánujeme čoskoro predstaviť aj nemecký preklad Rokovacieho poriadku RS SAK a viac sa tak priblížiť po nemecky hovoriacemu prostrediu. Je to do určitej miery reakcia na záujem využívať náš rozhodcovský súd aj spoločnosťami so zahraničnou majetkovou účasťou a celkovo podporiť pozitívne investičné prostredie.

Výzva advokátom

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory prijalo na májovom zasadnutí Uznesenie č. 28/5/2020 z 30. apríla 2020 o tvorbe a predkladaní návrhov predpisov komory určených na rokovanie konferencie advokátov (Vestník č. 66).

V zmysle tohto uznesenia si vás dovoľujeme vyzvať, v prípade vášho záujmu, na doručovanie podnetov na zmenu stavovských predpisov, ktorých zber sa uskutoční **v období od 11. júna 2020 do 31. augusta 2020**. Podnet má obsahovať najmä **popis problematiky, zdôvodnenie vecného riešenia popísaného problému a preukázanie súladnosti navrhovanej úpravy so zákonom o advokácii a ostatnými predpismi komory**. Podnety je možné komore doručiť poštou alebo emailom na konferencia@sak.sk.

V septembri 2020 budú návrhy predložené advokátom na pripomienkovanie na webovom sídle SAK. V januári 2021 predsedníctvo SAK schválí finálnu podobu stavovských predpisov, o ktorej bude rokovať Konferencia advokátov 11. júna 2021.

Harmonogram prípravy stavovských predpisov na Konferenciu advokátov 2021

DISKUSIA

Anonymizované alebo pseudonymizované údaje pri monitorovaní osôb z pohľadu GDPR

1. Úvod

V zmysle článku IV. zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej aj ako „Novela zákona“) sa doplnil zákon č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v z. n. p. (ďalej aj ako „zákon o elektronických komunikáciách“), konkrétne § 63 o odsekoch 18 až 20.

Dôvodom prijatia Novely zákona bola, podľa osobitnej časti dôvodovej správy, potreba včasného identifikovania potenciálnych nositeľov nákazy a zabránenie jej ďalšieho šírenia, a to vďaka monitorovaniu pohybu a kontaktov už identifikovaných nakazených jedincov.¹ Z medializovaných správ² sa javí, že UVZ SR má v prvom kroku v úmysle plošne zbierať len anonymizované údaje a tieto analyzovať. Konkrétne osobné údaje dotknutých osôb má v úmysle spracúvať až na základe odôvodnenej žiadosti adresovanej podniku, ktorý mu poskytne vymedzené údaje o dotknutých osobách. Uvedené údaje má spracúvať UVZ SR, aby vyhľadával vybrané osoby (či už z dôvodu zvýšenej mobility alebo na základe potenciálneho styku s nakazeným) a aby im poslal varovné správy.

Potreba tejto právnej úpravy je zdôvodnená ochranou života a zdravia pred nebezpečne nákazlivou chorobou COVID-19, ktoré spôsobuje rôzne zdravotné komplikácie a môže viesť až k smrti jednotlivcov. Novela zákona však nepochybne zasahuje do práv osôb chránených ústavným zákonom č. 460/1992 Zb. Ústavou Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Ústava SR“) a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná, vrátane práva na súkromie, ktoré v sebe zahŕňa aj právo na ochranu osobných údajov.³

Každý zásah do ústavou garantovaných práv musí byť v súlade s článkom 13 ods. 2 Ústavy SR, a to: *Medze základných práv a slobôd možno upraviť za podmienok ustanovených touto ústavou len zákonom.*

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46/ES (ďalej aj ako „GDPR“ alebo „všeobecné nariadenie o ochrane údajov“) a zákon

č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj ako „zákon o ochrane osobných údajov“) upravujú podmienky, na základe ktorých možno odlišiť **oprávnené** spracovanie osobných údajov od ich **neoprávneného** spracúvania.

Právny základ spracovania osobných údajov vymedzených v Novele zákona môže podnik ako aj UVZ SR odvodzovať z článku 6 ods. 1 písm. c) GDPR a z článku 6 ods. 1 písm. e) GDPR. Existencia verejného záujmu v oblasti verejného zdravia v súčasnosti podľa nášho názoru nepochybne existuje a je spojená s potrebou predchádzať šíreniu nebezpečnej nákazy COVID-19 a monitorovaním jej šírenia.

Zo zákona o elektronických komunikáciách ani zo zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia“) nevyplývajú osobitné a vhodné opatrenia na ochranu údajov pri tomto spracúvaní. Minimálny štandard ochrany osobných údajov však vyplýva priamo z GDPR. Každé spracúvanie osobných údajov musí byť súladné so zásadami spracúvania uvedenými vo všeobecnom nariadení o ochrane osobných údajov. Je preto potrebné, aby každý prevádzkovateľ správne kvalifikoval údaje ako osobné údaje, pokiaľ takýmito údajmi sú, a prispôbil svoju činnosť tak, aby bola súladná s GDPR.

2. Zoznam spracúvaných údajov

V zmysle Novely zákona sa majú spracúvať nasledovné údaje:

- telefónne číslo,
- obchodné meno,
- sídlo právnickej osoby,
- obchodné meno fyzickej osoby,
- miesto podnikania fyzickej osoby,
- meno, priezvisko, titul fyzickej osoby,
- adresa trvalého pobytu fyzickej osoby a
- lokalizačné údaje,
- čas vzniku lokalizačného údajja.

(ďalej aj ako „Zoznam údajov“).

Okrem písmena b) a c) niet, podľa nášho názoru, pochybností o tom, že ide o osobné údaje identifikovateľných fyzických osôb. V prípade obchodného mena právnickej osoby sa nedá úplne vylúčiť, že pôjde rovnako o osobný údaj, napríklad v prípade, že bude obchodné meno obsahovať meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorá je spoločníkom spoločnosti. Uvedené si však musí v konkrétnej situácii vyhodnotiť prevádzkovateľ.

Zákon o elektronických komunikáciách obsahuje jednoznačný zoznam osobných údajov, ktoré sa majú v informačnom systéme spracúvať. Podnik poskytuje celý Zoznam údajov v zmysle § 63 ods. 18 zákona o elektronických komunikáciách UVZ SR v dvoch podobách - v anonymizovanej a identifikovanej podobe. Vystáva otázka, či sú anonymizované tak, ako túto anonymizáciu chápe GDPR.

3. Anonymizované alebo pseudonymizované údaje

Zákon o elektronických komunikáciách v znení účinnom od 27. 3. 2020⁴ v § 63 ods. 18 špecifikuje dva účely spracúvania osobných údajov, a to i) štatistický účel potrebný na predchádzanie, prevenciu a modelovanie vývoja ohrozenia života a zdravia a ii) účel identifikácie príjemcov správ, ktorým je potrebné oznámiť osobitné opatrenia Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v záujme ochrany života a zdravia.

Spracúvanie údajov na štatistické účely má byť podľa Noveley zákona v anonymizovanej podobe. Podľa nášho názoru však uvedená anonymizovaná podoba nespĺňa požiadavky anonymizácie údajov v zmysle GDPR, iba ak ich pseudonymizáciu.

Podľa recitálu 26 GDPR by **sa zásady ochrany údajov mali vzťahovať** na všetky informácie týkajúce sa identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osoby. Zásady ochrany osobných údajov sa naopak **nevzťahujú na anonymné** informácie, konkrétne na informácie, ktoré sa nevzťahujú na identifikovanú alebo identifikovateľnú fyzickú osobu, ani na osobné údaje, ktoré sa stali anonymnými takým spôsobom, že dotknutá osoba už nie je identifikovateľná. Na určenie toho, či je fyzická osoba identifikovateľná, by sa mali brať do úvahy všetky prostriedky, pri ktorých existuje primeraná pravdepodobnosť,

že ich prevádzkovateľ alebo akákoľvek iná osoba využije, napríklad osobitným výberom, na priamu alebo nepriamu identifikáciu fyzickej osoby. Osobné údaje, ktoré boli **odidentifikované, zašifrované alebo pseudonymizované**, ale možno ich použiť na opätovnú identifikáciu osoby, **zostávajú osobnými údajmi a patria do rozsahu pôsobnosti GDPR**.

Zásady ochrany osobných údajov sa ďalej netýkajú spracúvania informácií vrátane spracúvania na štatistické účely alebo účely výskumu.⁵ V prípade štatistického účelu sa v Novele zákona uvádza, že tieto údaje majú byť v anonymizovanej podobe. Na to, aby sme osobné údaje mohli považovať za skutočne anonymizované podľa GDPR je potrebné, aby boli anonymizované takým spôsobom, že jednotlivca viac nemožno identifikovať, pričom táto anonymizácia **musí byť nezvratná**.

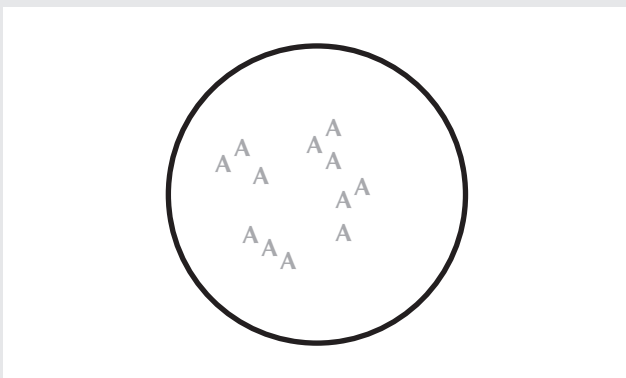
Aby bol naplnený predpokladaný druhý účel spracovania údajov v zmysle Noveley zákona, UVZ SR bude od podniku na základe odôvodnenej žiadosti požadovať identifikáciu dotknutej osoby vrátane identifikácie ostatných dotknutých osôb, s ktorými prišiel do styku. Podnik však nevie vopred identifikovať rozsah potenciálne nakazených ani predpokladať, identifikáciu ktorých osôb bude UVZ SR vyžadovať. Z vymedzeného druhého účelu podľa nášho názoru zároveň vyplýva, že UVZ SR potrebuje získať údaje z minulosti (t. j. s kým dotknutá osoba prišla v minulom období do styku). Podnik teda musí kontinuálne spracúvať všetky údaje v zmysle Zoznamu údajov, a to o všetkých jemu známych dotknutých osobách.

Možno preto v prípade podnikov uvažovať o spracúvaní konkrétnych osobných údajov identifikovaných dotknutých osôb alebo o spracúvaní pseudonymizovaných údajov v zmysle ďalšieho výkladu. V oboch prípadoch toto spracúvanie podlieha ochrane osobných údajov v zmysle GDPR.

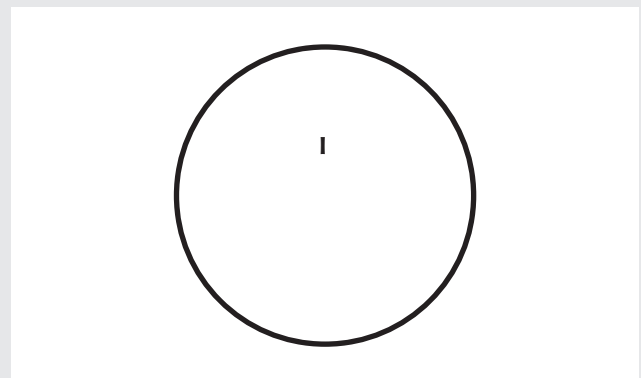
UVZ SR v prípade zistenia nakazenia jednotlivca, tohto nejakým spôsobom v určitom čase identifikuje (napr. uvedeným menom a priezviskami a/alebo telefónneho čísla) a v identifikovateľnej podobe požiada podnik o poskytnutie Zoznamu údajov o ňom, prípadne aj Zoznamu údajov o ďalších dotknutých osobách, s ktorými potenciálne nakazený prišiel do styku.

Na ilustráciu nám poslušia nižšie znázornené obrázky.

Prvý obrázok nám znázorňuje anonymizovaných jednotlivcov (A) v čase X a priestore Y, ktorý slúži na štatistické účely.

Obr. 1: Anonymizované údaje

Obr. 2: Identifikovaný nakazený

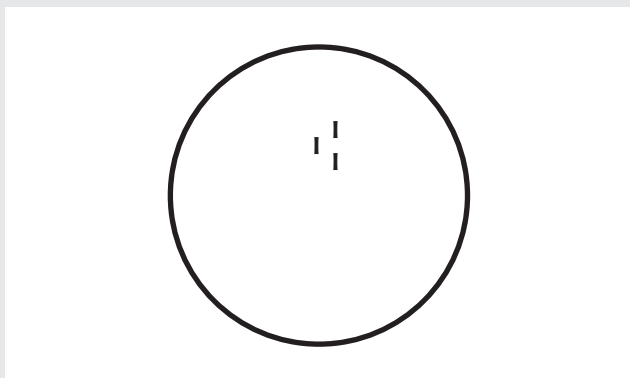
Druhý obrázok nám znázorňuje konkrétnu identifikovanú osobu (I), ktorá mala pozitívny nález na chorobu v čase X a priestore Y. Na základe žiadosti UVZ SR poskytne podnik úradu Zoznam údajov o nakazenej osobe a o ďalších osobách, s ktorými identifikovaná osoba prišla v čase X a priestore Y do kontaktu (Obr. 3). V tomto momente sú všetky tri osoby identifikované a spracúvajú sa ich osobné údaje podliehajúce ochrane osobných údajov v zmysle GDPR. Je teda nepochybné, že spracúvanie údajov podľa Obrázka 3 podlieha režimu ochrany v zmysle GDPR. Otázne zostáva spracúvanie údajov v informačnom systéme slúžiacom na štatistické účely.

UVZ SR aj v tomto momente spracúva údaje na štatistické účely (Obr. 1). V tomto okamihu však už podľa nášho názoru UVZ SR disponuje všetkými informáciami potrebnými na identifikáciu troch osôb (Obr. 3) v informačnom systéme slúžiacom na štatistické účely (Obr. 1), aj keď ich spracúva oddelene.

Pseudonymizácia je proces, ktorý narába s údajmi ani nie anonymnými, ale ani priamo identifikujúcimi. Skladá sa z nahradenia jedného atribútu v zázname iným atribútom. Je to oddelenie údajov od priamych a/alebo nepriamych identifikátorov, takže spojenie s identitou osoby nie je možné bez dodatočných informácií.⁶ Dôležitým faktorom je, že stále existuje možnosť identifikovať dotknutú osobu, aj keď nepriamo.

Oddelené spracúvanie údajov nám nespôsobí, že v jednom informačnom systéme budú údaje spracúvané ako anonymné. Ak budeme vychádzať z predpokladu, že podnik aj UVZ SR budú pracovať s dvoma oddelenými informačnými systémami a zabezpečia, aby osobné údaje v informačnom systéme na štatistické účely neboli priradené identifikovanej alebo identifikovateľnej fyzickej osobe, potom by sme mali tieto údaje v informačnom systéme považovať za pseudonymizované v zmysle článku 4 ods. 5 GDPR.

Pokiaľ by však dochádzalo k spájaniu alebo „odtajňovaniu“ údajov v informačnom systéme na štatistické účely, potom musíme spracúvanie údajov pre obidva účely považovať za spracúvanie takých údajov, ktoré sa týkajú identifikovanej alebo identifikovateľnej osoby bez procesu ich pseudonymizácie a sú považované za osobné údaje s potrebou zachovať a dodržiavať všetky zásady ochrany osobných údajov v zmysle GDPR.

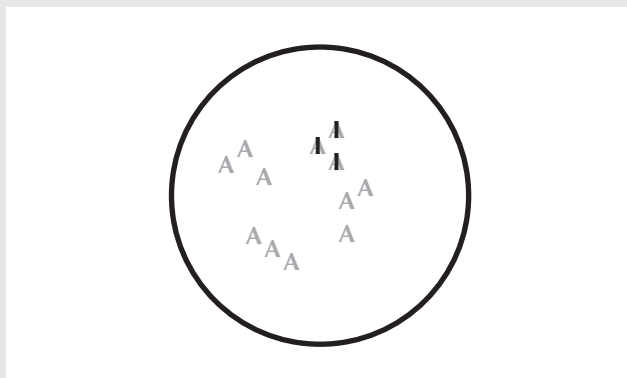
Obr. 3: Identifikovaný nakazený a jeho kontakty

4. Objektívne faktory potrebné na identifikáciu osôb

Na to, aby mal UVZ SR **možnosť** priradiť konkrétne osobné údaje identifikovateľných dotknutých osôb v informačnom systéme na štatistické účely, musí najprv tieto osobné údaje získať. Mali by sme preto zároveň zistiť, či je primerane pravdepodobné, že je fyzická osoba identifikovateľná, pričom musíme zohľadniť všetky objektívne faktory, ako sú náklady a čas potrebný na identifikáciu (v tomto prípade na získanie osobných údajov), so zreteľom na technológiu dostupnú v čase spracúvania, ako aj na technologický vývoj.

Technicky je nepochybné možné anonymizovať Zoznam údajov (podľa nášho názoru však minimálne v takom rozsahu, aby napĺňala sledovaný účel, t. j. miesto a čas vzniku lokalizačného údajov musia zostať bezo zmeny). Túto anonymizáciu by mal vykonávať podnik. Ako však už bolo vyššie uvedené, podnik musí vedieť v určitom vopred jemu neznámom okamihu identifikovať všetky dotknuté osoby a poskytnúť o nich UVZ SR Zoznam údajov. V konečnom dôsledku tak „odanonymizuje“ údaje o dotknutej osobe. V prípade spracúvania osobných údajov podnikmi z tohto dôvodu podľa nášho názoru nejde o anonymizáciu nezvratnú. Ak by sme aj predpokladali spracúvanie osobných údajov v dvoch informačných systémoch (jeden obsahujúci anonymizované údaje a druhý obsahujúci konkrétne osobné údaje), musíme vyvodiť záver, že podnik bude vždy disponovať technickými prostriedkami na to, aby anonymizované údaje vrátil do pôvodnej podoby, teda do podoby, kedy sa tieto údaje budú týkať identifikovanej alebo identifikovateľnej osoby. Minimálne takýmito prostriedkami na identifikáciu disponuje, aj keby pracoval s údajmi v dvoch oddelených informačných systémoch. Uvedená úvaha vychádza z predpokladu, že miesto a čas vzniku lokalizačného údajov musia byť zachované bezo zmeny, keďže tieto informácie považujeme z hľadiska modelovania vývoja ohrozenia života a zdravia za podstatné v nezmeniteľnej podobe.

Novela zákona predpokladá, že UVZ SR bude individualizované údaje o dotknutých osobách spracúvať až po podaní odôvodnenej žiadosti, na základe ktorej mu podnik poskytne Zoznam údajov. Na tomto mieste je žiaduce uviesť, že Novela zákona neuvádza, čo má odôvodnenie žiadosti

Obr. 4: Prienik obr. 1 a obr. 2

obsahovať, ako ani možnosť podniku odmietnuť poskytnúť údaje UVZ SR, pokiaľ by bola žiadosť nedostatočne odôvodnená. Nemôžeme preto opomenúť skutočnosť, že na získanie Zoznamu údajov o dotknutých osobách postačí, pokiaľ UVZ SR o ne podnik požiada a uvedie zdôvodnenie, ktoré je z hľadiska nastavených podmienok nepreskúmateľné a neodmietnuteľné. Podnik navyše, podľa nášho názoru, nemá právny základ na spracúvanie údajov týkajúcich sa zdravotného stavu dotknutej osoby,⁷ preto je na mieste aj otázka, čo má vlastne odôvodnenie žiadosti obsahovať a aký má zmysel. Sme toho názoru, že UVZ SR objektívne nemá zásadné prekážky na získanie informácií o dotknutých osobách. Po získaní konkrétnych informácií, teda osobných údajov o dotknutých osobách, je schopný podľa nášho názoru tieto osoby identifikovať aj v informačnom systéme na štatistické účely.

5. Záver

Akékoľvek spracúvanie osobných údajov musí byť v súlade s Ústavou SR, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi platnými na území Slovenskej republiky. Základným predpokladom podriadenia sa režimu ochrany osobných údajov je skutočnosť, že si spracúvané informácie a údaje správne identifikujeme buď ako osobné údaje, ako pseudonymizované údaje alebo naopak ako informácie a anonymné údaje nepodliehajúce režimu ochrany podľa GDPR. V prípade pseudonymizovaných údajov má síce prevádzkovateľ odľahčené požiadavky pri ich spracúvaní, avšak takéto spracúvanie údajov nie je vyňaté spod pôsobnosti GDPR tak, ako je tomu pri spracúvaní informácií a anonymných údajov.

GDPR vytvára stimuly pre prevádzkovateľov, aby pseudonymizovali údaje, ktoré zhromažďujú. Hoci pseudonymizované údaje naďalej spadajú do rozsahu pôsobnosti nariadenia GDPR, niektoré ustanovenia sú v nariadení postavené voľnejšie, aby povzbudili prevádzkovateľov na používanie tejto techniky. Pseudonymizácia môže výrazne znížiť riziká spojené so spracovaním osobných údajov a súčasne zachovať ich užitočnosť.

Podnik ako aj UVZ SR musia zabezpečiť, aby bola zachovaná ochrana osobných údajov v zmysle GDPR a zákona

o ochrane osobných údajov.⁸ Aj samotná pseudonymizácia vyžaduje zachovanie dôsledných technických a organizačných pravidiel tak, aby pseudonymizované údaje nebolo možné priradiť konkrétnej dotknutej osobe (dôsledné oddelenie údajov bez možnosti ich priradenia bez dodatočných informácií). Pokiaľ sa však nevykoná ani táto pseudonymizácia a údaje budú spracúvané spoločne, kedy už bez väčších pochybností môžeme považovať toto spracúvanie ako spracúvanie osobných údajov o identifikovateľnej dotknutej osobe, potom je dôsledne nutné dodržiavať všetky opatrenia na ochranu osobných údajov a vychádzať pri ich spracúvaní ako s osobnými údajmi plne podliehajúcimi ochrane podľa GDPR. ■

Poznámky

- 1 Dostupné na: <https://www.epi.sk/dovodova-sprava/dovodova-sprava-k-zakonu-c-62-2020-z-z.htm>; ku dňu 19. 5. 2020.
- 2 Dostupné na: <https://domov.sme.sk/c/22368260/mobily-nebu-sledovat-plosne-pouziju-najma-anonymne-data.html>; ku dňu 19. 5. 2020.
- 3 Drgonec, J.: Ústava Slovenskej republiky – Komentár. Šamorín : Heuréka. 2007, s. 227.
- 4 Pozn.: Účinnosť niektorých ustanovení Novely zákona bola na neverejnom zasadnutí pléna Ústavného súdu SR zo dňa 13. 5. 2020 pozastavená vo veci PL. ÚS 13/2020 na základe návrhu skupiny poslancov NR SR na začatie konania o súlade právnych predpisov podľa článku 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky na Ústavný súd Slovenskej republiky; dostupné na: https://www.ustavnsud.sk/aktualne-informacie/-/asset_publisher/wrauMvF7wn26/content/ustavny-sud-slovenskej-republiky-strucne-informuje-o-dovodoch-rozhodnutia-vo-veci-vedenej-pod-sp-zn-pl-us-13-2020?_101_INSTANCE_wrauMvF7wn26_redirect=%2-Faktuality%3Fp_id%3D101_INSTANCE_khBX4dlb1ni1%26_101_INSTANCE_khBX4dlb1ni1_rok%3D2020-%26_101_INSTANCE_khBX4dlb1ni1_mesiac%3D0; ku dňu 19. 5. 2020.
- 5 Recitál 26 GDPR.
- 6 Hudcová, O. a kol.: Nariadenie o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov/GDPR – Veľký komentár. Bratislava : Eurokódex, s. r. o.. 2018, s. 83.
- 7 Údaje týkajúce sa zdravia dotknutej osoby patria do tzv. osobitnej kategórie osobných údajov, ktorých spracúvanie je vo všeobecnosti zakázané. Výnimky z tohto pravidla sú upravené v článku 9 ods. 2 GDPR.
- 8 Napr.: primerané technické a organizačné opatrenia, posúdenie vplyvu na ochranu osobných údajov.

Sledujte SAK na LinkedIn!

Dôležité informácie a aktuality z diania v advokácii a na komore: [linkedin.com/company/sak-sk](https://www.linkedin.com/company/sak-sk)

JUDr. Zuzana Takáčsová
advokátska koncipientka

DISKUSIA

Problematická pôsobnosť veľkého senátu Najvyššieho súdu SR

Námety na nové témy, krátke glosy alebo poznámky do diskusnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Pri ohliadnutí sa za predchádzajúcimi príspevkami v tejto rubrike môže opodstatnene vzniknúť dojem, že jej obsah sa v prvej polovici roku 2020 v podstate monopolizoval na problematiku súvisiacu s dovolaním v civilnom sporovom konaní. Dôvodov je hneď niekoľko. Došlo k postupnému udomácneniu sa novej procesnej legislatívy, k publikovaniu viacerých zásadných rozhodnutí dovolacieho súdu, k uverejneniu niekoľkých odborných príspevkov na danú tému v rôznych periodikách, ale predovšetkým k opakujúcim sa podnetom advokátov z ich vlastnej praxe.

Pri vzniku Civilného sporového poriadku a jeho prezentovaní verejnosti boli veľké nádeje vkladané do nového inštitútu veľkého senátu v zmysle § 48 CSP. Ide primárne o nástroj zjednocovania právnych názorov a rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktorý disponuje ojedinelým a novátorským atribútom precedenčnej záväznosti (§ 48 ods. 3 CSP).

Prvotné nadšenie vystriedala každodenná realita, v rámci ktorej je nevyhnutné konštatovať, že za štyri roky účinnosti CSP neprijal veľký senát obchodnoprávneho kolégia NS SR ani jedno rozhodnutie. V prípade občianskoprávneho kolégia NS SR to bolo (podľa dostupných zdrojov) deväť rozhodnutí, z toho v dvoch prípadoch veľký senát o dovolaní rozhodol (zamietol a odmietol), trikrát konanie zastavil pre späťvzatie dovolania a štyrikrát vec vrátil predkladajúcemu senátu bez rozhodnutia o dovolaní.

Nielen v teoretických kruhoch, ale aj pri priamej aplikácii CSP dovolacím súdom je navyše diskutabilná samotná pôsobnosť veľkého senátu, vyplývajúca zo znenia § 48 ods. 1 CSP „Ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnenému názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V uznesení o postúpení veci odôvodní svoj odlišný právny názor.“

Základnou podmienkou je teda existencia skoršieho rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré vychádza z odlišného právneho názoru. Odlišného v tom zmysle, že aktuálne rozhodnu-

júci senát najvyššieho súdu zastáva iný právny názor, ktorý by mal viesť k inému záveru a rozhodnutiu z hľadiska *ratio decidendi*.

Pokiaľ sa obmedzíme iba na dovolania prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, môže byť pôsobnosť veľkého senátu (teoreticky) uplatnená v troch odlišných prípadoch. Pod písm. a) však pôjde o zriedkavú alternatívu, keď už existuje ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, od ktorej sa odvolací súd odklonil a trojčlenný dovolací senát dospeje k záveru, že tento odklon je opodstatnený, resp. dospeje k inému relevantnému právnenému názoru, ktorý je odlišný od ustálenej rozhodovacej praxe.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že ak odvolací súd rozhodne v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je vôbec prípustné (pozri túto rubriku v BSA 4/2020) a pokiaľ sa odvolací súd síce odkloní, avšak trojčlenný senát sa s týmto odklonom nestotožní a bude považovať za vecne správne rozhodnutie v súlade s judikatúrou, nie je daná pôsobnosť veľkého senátu (pozri túto rubriku v BSA 9/2019).

Dovolania prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP možno z pôsobnosti veľkého senátu vylúčiť generálne, keďže absencia akéhokoľvek právneho riešenia v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v podstate neumožňuje, aby trojčlenný dovolací senát dospel k odlišnému právnenému názoru. Jeho názor sa totiž nemá od čoho odkloniť.

Nádeje právnej verejnosti boli a sú teda prevažne vkladané do poslednej z troch možností, a to do dovolaní prípustných podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Je nepochybné, že existuje značné množstvo právnych otázok, ktoré sú dovolacím súdom rozhodované rozdielne, pričom tieto odlišné právne názory nie sú zjednotené v podobe publikovanej judikatúry.

V takom prípade musí trojčlenný dovolací senát prirodzene dospieť k záveru, ktorý sa nejakým spôsobom konfrontuje s opozitným názorom vyjadreným v skoršom rozhodnutí naj-

vyššieho súdu. Tu vzniká ideálny a priam predurčený priestor na uplatnenie pôsobnosti veľkého senátu, ktorý po postúpení veci rozhodne o dovolaní a vyjadří na príslušnú právnu otázku všeobecne záväzný právny názor (§ 48 ods. 3 CSP).

Tomu zodpovedá aj vyvíjajúca sa judikatúra Ústavného súdu SR, ilustratívne prezentovaná v náleze zo dňa 11. 10. 2018 sp. zn. II. ÚS 332/2018, ktorý bol v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR 2018 uverejnený pod č. 43 s touto právnou vetou: „Za situácie, keď senát najvyššieho súdu dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, pričom v danej právnej otázke neexistuje stanovisko veľkého senátu, ale ani publikované stanovisko senátu, je jeho zákonnou povinnosťou postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.“

Zásadne odlišný názor však prednedávnom formuloval samotný veľký senát občianskoprávneho kolégia NS SR, a to v uznesení zo dňa 28. 4. 2020 sp. zn. 1VCdo 3/2019. V konkrétnej veci bolo predmetom konania vyporiadanie BSM, ktoré zaniklo v apríli 1989(!). Spornou právnou otázkou bolo posúdenie okamihu rozhodujúceho pre ocenenie členského podielu v bytovom družstve, keďže právo spoločného užívania družstevného bytu manželmi a ich spoločné členstvo v družstve bolo zrušené právoplatným rozsudkom z roku 1989.

Početná judikatúra považuje aj pri takýchto špecifických okolnostiach za rozhodujúcu cenovú úroveň v čase vyporiadania. Ide napr. o rozhodnutia dovolacieho súdu pod sp. zn. 2 Cdo 8/2007, 7 MCdo 1/2011, 4 Cdo 110/2011 a 3 Cdo 343/2014. Tieto rozhodnutia vychádzajú z premisy, že aj členský podiel manželov v bytovom družstve je majetkovou hodnotou, ktorú treba vyporiadať v rámci BSM. Je pritom nevyhnutné zachovať ustálený právny názor, podľa ktorého súd vychádza zo stavu majetku ku dňu zániku BSM, avšak z ceny tohto majetku v čase vyporiadania (k tomu napr. R 42/1972, 3 Cdo 174/2012, 7 Cdo 9/2012 alebo z najnovších 6 Cdo 53/2019).

Trojčlenný dovolací senát dospel k odlišnému právnemu názoru, ktorý už vyslovil najvyšší súd v uznesení pod sp. zn. 6 MCdo 18/2011, a podľa ktorého musia byť takéto prípady posudzované podľa špecifických kritérií. Keďže na rozdiel od konštitutívneho rozsudku o vyporiadaní BSM získava jeden z rozvedených manželov majetkovú hodnotu členského podielu v bytovom družstve už právoplatnosťou rozsudku o zrušení práva spoločného užívania družstevného bytu a spoločného členstva v družstve a o určení, ktorý z rozvedených manželov bude ako člen družstva byt naďalej užívať, je potrebné pri oceňovaní členského podielu vychádzať zo stavu a (aj) obvyklej ceny v čase zániku práva spoločného užívania družstevného bytu a spoločného členstva manželov v družstve.

K tejto spornej otázke nebolo zatiaľ v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR publikované žiadne stanovisko, ani rozhodnutie. Z tohto dôvodu postúpil trojčlenný dovolací senát vec na rozhodnutie veľkému senátu. Vyššie uvedeným uznesením ale veľký senát občianskoprávneho kolégia NS SR vec vrátil na prejednanie a rozhodnutie

senátu 6C s tým, že na postúpenie veci neboli splnené zákonné podmienky.

V danej súvislosti skonštatoval existenciu rozporuplnej a nejednotnej judikatúry, čo zakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Súčasne však použil pri najmenšom sporný argument, s ktorým sa vzhľadom na načrtnuté východiská a znenie § 48 CSP nemožno stotožniť. Podľa ods. 16 uznesenia veľkého senátu „(...) V takomto prípade má prejednávajúci senát možnosť buď sa prikloniť k právnemu názoru, ktorý bol vyslovený v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 18/2011 alebo za správny bude považovať právny názor prijatý v rozhodnutiach sp. zn. 4 Cdo 110/2011, 7 MCdo 1/2011, 2 Cdo 8/2007 a 3 Cdo 343/2014. Vec prejednávajúci senát v rámci prípustnosti dovolania podľa tohto zákonného ustanovenia inú možnosť nemá. Veľký senát dospel preto k záveru, že v danom prípade nemal senát 6C splnené podmienky na postúpenie veci podľa § 48 ods. 1 C. s. p.“

Vo svojej podstate ide o popretie výslovného znenia § 48 ods. 1 CSP a aktuálnej judikatúry Ústavného súdu SR. Nepochybne totiž existuje hneď niekoľko rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých bol vyjadrený odlišný právny názor. V snahe prehodnotiť a odkloniť sa od tohto názoru nemá trojčlenný dovolací senát, pri absencii publikovanej judikatúry, inú možnosť, ako postúpiť vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.

Veľký senát sporným uznesením v podstate odmietol autoritatívne a záväzne rozhodnúť o dovolaní a odstrániť evidentný interpretačný konflikt s tým, že trojčlenný senát sa má prikloniť k niektorému zo vzájomne si konkurujúcich názorov a vo veci rozhodnúť sám. Absurdnosť tohto riešenia navyše potvrdzuje fakt, že pokiaľ tak dovolací senát učiní, nielenže nedôjde k zjednoteniu rozhodovacej praxe, ale práve naopak, jej rozporuplnosť sa ešte viac prehĺbi. Ďalšou zvláštnosťou je, že zákonné podmienky na postúpenie veci veľkému senátu tento senát sám interpretuje *vice versa* ako dôvody na individuálne rozhodnutie trojčlenného senátu.

Prirodzene sa natláča otázka, aký je zmysel existencie veľkého senátu za takýchto podmienok? A kedy vlastne možno legitímne očakávať postúpenie veci veľkému senátu za účelom záväzného zjednotenia rozhodovacej praxe? Pokiaľ tomu má byť iba vo výrazne obmedzenom rozsahu pri dovolaniach podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, za súčasného vylúčenia dovolaní podľa § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP, zrejme až príliš skoro bude možné konštatovať, že tento inštitút sa neosvedčil a nestretol sa s pochopením.

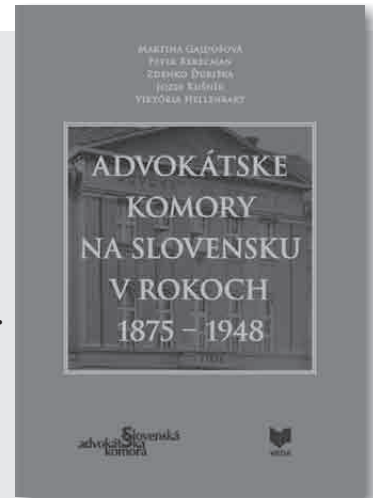
Slovenské právne prostredie pritom doslova prosí o efektívne zjednocovanie a publikovanie judikatúry. A to nielen vo vyššom záujme v rámci princípov právneho štátu (právna istota, predvídateľnosť rozhodovacej činnosti súdov a pod.), ale predovšetkým v individuálnom záujme sporových strán.

Pre úplnosť je korektné uviesť, že sporné uznesenie veľkého senátu občianskoprávneho kolégia NS SR nebolo prijaté jednomyselne. Pomer hlasov 5 : 2 sa odzrkadlil aj v kritickom odlišnom stanovisku sudcu JUDr. Ivana Machyniaka, ku ktorému sa pripojila aj sudkyňa JUDr. Daniela Švecová. ■

Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 - 1948

Gajdošová, M. – Kerecman, P. – Ďuriška Z. – Kušnír J. – Hellenbart V.

Slovenská advokátska komora vydala vo vydavateľstve VEDA publikáciu o histórii advokácie. Monografia je prvým komplexným spracovaním dejín advokátskych komôr na slovenskom území. Kniha má šesť kapitol a jej štruktúra prechádza vývojom advokátskeho práva na Slovensku v rokoch 1875 – 1948.

Pre advokátov a advokátskych konci-pientov je publikácia za zvýhodnenú cenu **24 eur s DPH** + 3,70 poštovné (27,70 eur s DPH)

Záujemcovia mimo radov SAK zaplatia **30 eur s DPH** + 3,70 poštovné (33,70 eur s DPH)

Objednávku nájdete na www.sak.sk alebo priamo kontaktujte:

PhDr. Ondrišová
02 204 227 28
ondrisova@sak.sk

Darina Stračinová
02 204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Podanie blanketného odvolania a rozhodovanie o ňom

Mgr. Viliam Poništ, PhD.

Blanketné odvolanie alebo odvolanie bez náležitostí je v podstate nežiadúcim javom. Hoci zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj "Civilný sporový poriadok" alebo "CSP") pristúpil k odlišnému ponímaniu doplnenia odvolacích dôvodov, napriek tomu sa javí, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nadviazal na svoju predchádzajúcu judikatúru, ktorá nemusí byť v danom prípade celkom aplikovateľná. Príspevok sa ďalej zameriava najmä na problematiku uvedenia a doplnenia odvolacích dôvodov, pri ktorých úprave došlo k najväčšej zmene. Článok sa venuje nielen podaniu blanketného odvolania s dôrazom na absenciu odvolacích dôvodov, ale aj na prípady, ak sú odvolacie dôvody uvedené iba všeobecne, prípadne, ak sú odvolacie dôvody ďalej v odvolacom konaní konkretizované a rozvíjané.

Odvolanie podané bez obligatórných náležitostí alebo tiež blanketné odvolanie nie je práve častým fenoménom, no vďaka judikačnej činnosti najvyšších súdnych autorít sa vynorili niektoré skutočnosti, ktoré vzbudzujú pozornosť.

Blanketným odvolaním rozumieme odvolanie, ktoré neobsahuje zákonom požadované náležitosti, hoci by obsahovalo aj mnoho iných náležitostí, či samotného textu. V zmysle CSP je nutné uviesť v odvolaní okrem všeobecných náležitostí¹ aj to, proti ktorému rozhodnutiu smeruje,

v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP).

Civilný sporový poriadok myslí aj na situácie, ak odvolanie tieto náležitosti neobsahuje, vtedy súd prvej inštancie vyzve odvolateľa, aby chýbajúce náležitosti doplnil, a poučí ho o následkoch neodstránenia vád odvolania. Avšak platí, že súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov.

Z uvedeného potom vyplýva, že hoci odvolateľ podal odvolanie bez všetkých náležitostí, musí ho súd vyzvať na ich odstránenie s výnimkou doplnenia odvolacích dôvodov.

Teda aj pri podaní blanketného odvolania

Mgr. Viliam Poništ, PhD. po absolvovaní právnickej fakulty (2011) pôsobil na Krajskom súde v Žiline, najskôr na správnom

a následne na civilnom oddelení ako vyšší súdny úradník a neskôr ako asistent predsedu občianskoprávneho kolégia. Popri práci na súde absolvoval doktorand-

ské štúdium na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave (2014). Od roku 2019 pracuje v Národnej banke Slovenska.

súd vyzve na doplnenie odvolania všetkých náležitostí okrem odvolacích dôvodov, a hoci odvolateľ doplní náležitosti v zmysle výzvy súdu, musí byť jeho odvolanie odmietnuté pre absenciu náležitostí podľa § 363 CSP, t. j. keď pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať, čo v prípade absencie odvolacích dôvodov nebude naozaj možné. Odvolacie

1 Všeobecné náležitosti podania sú upravené v CSP v § 127 ods. 1, 2, ktoré uvádza, že ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania.

- 2 Števček, M. – Ficová, S. – Baricová, J. – Mesiarkinová, S. – Bajánková, J. – Tomašovič, M., a kol. *Civilný sporový poriadok*. 1. vydanie. Praha : Nakladateľství C. H. Beck, 2017, s. 1254.
- 3 Zákon č. 99/1963 Zb. *Občiansky súdny poriadok v znení účinnom k 30. 6. 2016*.
- 4 Podľa rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2005 sp. zn. 1 Cdo 195/2005 – R 20/2014 – lehotu na odvolanie a na rozšírenie rozsahu a dôvodov odvolania (§ 205 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku) nemožno stotožňovať s lehotou na odstránenie väd odvolania. Ak k odstráneniu vady odvolania došlo do rozhodnutia odvolacieho súdu, odvolací súd ho musí (ako bezvadné) preskúmať, pričom nie je rozhodujúce, či k odstráneniu vady došlo po uplynutí lehoty.
- 5 Porovnaj Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. júna 2012 sp. zn. 6 Cdo 30/2012; Najvyšší súd Slovenskej republiky, 5 Cdo 268/2009, 6. 10. 2010; ale aj ďalšie uznesenia NS SR sp. zn. 6 Cdo 343/2012, 5. 12. 2012; sp. zn. 4 Cdo 425/2012, 26. 2. 2013; sp. zn. 4 Cdo 8/2013, 26. 2. 2013; sp. zn. 4 Cdo 287/2015, 16. 12. 2015; sp. zn. 2 Cdo 103/2013, 28. 3. 2013; sp. zn. 5 Cdo 383/2012, 24. 10. 2013; sp. zn. 5 Cdo 7/2013, 24. 10. 2013; sp. zn. 6 Cdo 277/2012, 18. 10. 2012; sp. zn. 6 Cdo 418/2012, 11. 9. 2013; sp. zn. 4 Cdo 270/2013, 22. 8. 2013.

dôvody sú tie podstatné pre posúdenie napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo.

V danom prípade, hoci súd vyzve odvolateľa (má povinnosť ho vyzvať v uvedenom rozsahu) a odvolateľ aj vyzve súdu v celom rozsahu vyhovie, dôjde k odmietnutiu odvolania pre absenciu odvolacích dôvodov, na ktoré súd vyzvať nemôže. Vzniká trochu paradoxná situácia, keď súd musí vyzvať, hoci vie, že pre absenciu odvolacích dôvodov musí byť odvolanie odmietnuté a odvolateľ v dobrej viere doplní všetky náležitosti, na ktoré ho súd vyzval, napriek tomu nebude jeho odvolanie právne perfektné a stále bude obsahovať vadu, pre ktorú súd odvolanie odmietne. Vzhľadom na uvedené si myslíme, že by sa nemali tieto ustanovenia vykladať tak, že súd dáva odvolateľovi možnosť z vlastnej iniciatívy doplniť už od počiatku (od podania odvolania) chýbajúce dôvody. Išlo by predsa o neprípustné doplnenie odvolania po lehote.

V zmysle rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“) z 26. júna 2019, sp. zn. 6 Cdo 119/2018 treba rozlišovať odvolanie, ktoré obsahuje (hoci aj jeden) odvolací dôvod, ktoré nie je možné doplniť a odvolanie, ktoré neobsahuje žiaden odvolací dôvod, pretože, ako sa v ňom uvádza, nie je možné meniť, resp. doplniť (rozširovať) niečo, čo vôbec nie je. Interpretáciou tohto rozhodnutia by sme dospeli k záveru, že v prípade podania blanketného odvolania je nutné vyzvať aj na doplnenie odvolacích dôvodov. Na druhej strane môžeme poukázať na iný názor, podľa ktorého „na doplnenie odvolacích dôvodov súd prvej inštancie odvolateľa nikdy nevyzýva. To platí aj v prípade, ak odvolanie žiaden odvolací dôvod neobsahuje.“² Ktorá z uvedených interpretácií bude správna? Môže súd meritórne rozhodnúť o odvolaní v prípade, ak odvolateľ iniciatívne doplní odvolacie dôvody, hoci ich neuviedol v odvolacej lehote? S výkladom preto začneme od začiatku, teda aspoň od predchádzajúcej právnej úpravy podľa zákona č. 99/1963 Zb. *Občianskeho súdneho poriadku*³ (ďalej len „OSP“ alebo „Občiansky súdny poriadok“).

Blanketné odvolanie podľa predchádzajúcej právnej úpravy

Je nepochybné, že NS SR sa vo svojej rozhodovacej činnosti o blanketných odvolaniach a ich neskoršiemu doplneniu nadviazal na judikatúru, ktorá existovala pred prijatím nových procesných predpisov.

Z judikatúry Najvyššieho súdu SR za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku je možné badať jednotnú líniu. Vo viacerých rozhodnutiach konštatoval, že rozsah a dôvody odvolania môže odvolateľ meniť, modifikovať a doplniť, no toto právo môže využiť len do uplynutia odvolacej lehoty. Odkazoval pri tom na § 205 ods. 3 OSP, pričom toto ustanovenie s uvádzalo, že rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie. Zároveň však najvyšší súd zdôraznil, že zákon neriešil situáciu, keď odvolanie nemá náležitosti podľa § 205 ods. 1 OSP v zmysle, že ak k odstráneniu väd odvolania (konkrétne doplneniu odvolacích dôvodov) dôjde až po uplynutí odvolacej lehoty (do času rozhodnutia odvolacieho súdu). Rozlišoval pritom odstránenie väd odvolania a doplnenie odvolacích dôvodov.⁴ Podľa vtedajšej judikatúry neexistovalo ustanovenie, ktoré by obmedzovalo odvolateľa odstrániť vadu odvolania, ktorá spočívala v absencii odvolacích dôvodov a dodatočne ich doplniť. Lehota, do ktorej môže odvolateľ rozširovať dôvody odvolania, sa vzťahuje na odvolanie so všetkými zákonom požadovanými náležitosťami. Táto lehota ale nedopadá na povinnosť súdu dbať o odstránenie väd odvolania a § 205 ods. 3 OSP ani neurčuje lehotu, v ktorej má odvolateľ možnosť odstrániť vadu podaného opravného prostriedku. Pokiaľ teda odvolateľ vady odvolania odstránil ešte pred predložením veci na rozhodnutie odvolaciemu súdu, bolo irelevantné, že k odstráneniu došlo po uplynutí odvolacej lehoty.⁵ Súd teda oneskorené odvolanie, resp. doplnené odvolanie mal akceptovať.

Takýto prístup Najvyššieho súdu SR spôsobil, že došlo k predĺženiu lehoty na uvedenie odvolacích dôvodov. Odvolateľ podaním blanketného odvolania vlastne získal dlhší čas na formulovanie (nielen) odvolacích dôvodov a prinútil súd konať (vyzvať ho, určiť lehotu na doplnenie), čím fakticky aj dochádzalo k predĺžovaniu konania.

Blanketné odvolanie podľa CSP

Už v úvode bola naznačená súčasná právna úprava, ktorá sa líši od tej v OSP. Môžeme takisto poukázať aj na to, že CSP je postavený na väčšej iniciatíve procesných strán na konaní, ako tomu bolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy a takisto aj väčšej zodpovednosti procesných strán.

V danom prípade už CSP v súvislosti s odvolacími dôvodmi nepracuje s pojmom „rozšíriť“ (§205 ods. 3 OSP), ale s pojmom „meniť a dopĺňať“ (§ 365 ods. 3 CSP). Zatiaľ, čo pri pojme rozšíriť môžeme predpokladať, že musí existovať nutne aspoň nejaký odvolací dôvod, nakoľko nie je možné rozšíriť niečo, čo nie je, tak v prípade pojmu doplniť nie je nutné, aby niečo predtým existovalo, môžeme doplniť aj keď nič predtým nebolo alebo práve preto.

Na druhej strane rovnako platí, že vady odvolania je možné doplniť nielen v súdom stanovení lehote v uznesení, ktorým vyzval na odstránenie väd odvolania, ale až do rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podstatným rozdielom sa zdá byť § 373 ods. 1 druhá veta CSP, podľa ktorej súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov. Toto ustanovenie v spojení s § 365 ods. 3 CSP potom môžeme interpretovať tak, že v prípade neuvedenia odvolacích dôvodov už v samotnom odvolaní, prípadne v rámci odvolacej lehote nie je možné dopĺňať neskôr, bez ohľadu na to, či tak učiní odvolateľ iniciatívne. Totiž, pokiaľ by aj chcel odvolateľ urobiť podanie, ktorým by uviedol odvolací dôvod nový, alebo aj prvý, vždy pôjde o doplnenie odvolania, doplnenie náležitosti odvolania, a teda aj doplnenie odvolacieho dôvodu do podaného odvolania, čo CSP neumožňuje. Na rozdiel od OSP, ktoré podľa judikatúry umožňovalo doplniť odvolacie dôvody, pokiaľ sa v odvolaní nenachádzali, tak z pohľadu CSP dopĺňanie neprichádza do úvahy. Aspoň takto by sme mohli vykladať ustanovenia CSP.

Môžeme poukázať napríklad na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, že „absencia relevantného odvolacieho dôvodu je totiž vadou, pre ktorú nemožno v odvolacom konaní pokračovať a na prípadné oneskorené doplnenie odvolacieho dôvodu pred rozhodnutím o odmietnutí odvolania nemôže odvolací súd prihliadať. Uvedená skutočnosť vyplýva z výslovného zákonného príkazu nevyzývať na doplnenie odvolacích dôvodov. Ak teda absentujú a neboli doplnené dôvody odvolania do uplynutia lehote na podanie odvolania, na prípadné doplnenie nemôže odvolací súd prihliadať. Neuvedenie odvolacích dôvodov nie je odstrániteľnou vadou.“⁶ Zároveň dopĺňa, že ide o premietnutie zákonnej koncentrácie aj do odvolacieho konania a zdôrazňuje, že na oneskorené doplnenie odvolacích dôvodov súd nemôže prihliadať, nakoľko musia byť vymedzené najneskôr do uplynutia lehote na podanie odvolania. Rovnako konštatoval napríklad aj Krajský súd v Trenčíne, keď o doplnení odvolania o uviedol, že by ho bolo možné urobiť len do uplynutia lehote na podanie odvolania.⁷

Prístup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Avšak súdna prax najvyšších súdnych autorít sa môže líšiť, resp. pristupovať k danej problematike odlišne. Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 26. júna 2019, sp. zn. 6 Cdo 119/2018 (v ktorom odkazuje aj na staršie rozhodnutie)⁸ dospel k inému záveru. Mal za to, že „treba totiž rozlišovať medzi dopĺňaním odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 3 CSP a dopĺňaním odvolania o chýbajúce náležitosti v zmysle § 373 ods. 1 CSP. Kým zmena alebo dopĺňanie odvolacích dôvodov prichádza do úvahy len pri odvolaní spĺňajúceho túto náležitosť (teda pokiaľ ide o túto náležitosť pri tzv. „bezvadnom odvolaní“, ktoré obsahuje odvolacie dôvody), pretože nemožno meniť, resp. dopĺňať (rozširovať) niečo, čo vôbec nie je (porovnaj nález ÚS ČR sp. zn. II. ÚS 217/98), a to len do uplynutia odvolacej lehote, doplnenie odvolania o chýbajúce odvolacie dôvody je odstraňovaním vady odvolania.“⁹ Ako už bolo vyššie uvedené, je potrebné rozlišovať slová „rozširovať“ a „dopĺňať,“ nejde o slová totožné. Predmetný nález ÚS ČR, na ktorý NS SR poukazuje sa navyše týkal výkladu k rozširovaniu odvolacích dôvodov (a k už odlišnému zákonnému zneniu). V prípade rozširovania naozaj platí, že nie je možné rozširovať niečo, čo vôbec nie je. Na druhej strane však je možné doplniť, čo vôbec nie je, ale zároveň doplniť aj to, čo už existuje.

Najvyšší súd SR takto rozlišuje medzi doplnením odvolania a doplnením odvolacích dôvodov. Ako ďalej uvádza „pre odstraňovanie takejto vady platí, že súd naň nevyzýva (§ 373 ods. 1

6 Uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2Cob/222/2017 zo dňa 27. 11. 2018.

7 Pozri Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 16Cob/279/2017 zo dňa 30. 5. 2018.

8 Môžeme poukázať aj na jeho rozhodnutie sp. zn. 6 Cdo/175/2017 z 27. 2. 2018.

9 Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 26. 6. 2019, sp. zn. 6 Cdo 119/2018

10 Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 26. 6. 2019, sp.zn. 6 Cdo 119/2018

veta druhá CSP). Pre odvolateľa to znamená procesné riziko, že súd prvej inštancie bez toho, aby ho vyzýval na odstránenie uvedenej vady, môže po uplynutí lehoty na podanie odvolania bezodkladne predložiť vec odvolaciemu súdu a ten môže bezodkladne rozhodnúť o odmietnutí odvolania podľa § 386 písm. d) CSP. Nevyzývanie na odstránenie označenej vady však neznamená, že odvolateľ ju nemôže odstrániť sám z vlastnej iniciatívy, a to prípadne aj po uplynutí lehoty na podanie odvolania do rozhodnutia o odvolaní. Zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva zákaz, resp. nemožnosť strany takto postupovať. Neprípustnosť odstránenia vady odvolania z vlastnej iniciatívy nemožno vyvodiť ani z § 365 ods. 3 CSP, pretože, ako už bolo uvedené, toto ustanovenie na procesnú situáciu vadného odvolania nedopadá. Nemožno ho vyvodiť ani z § 380 ods. 1 CSP o viazanosti odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi, lebo táto viazanosť prichádza do úvahy, len keď odvolanie obsahuje odvolacie dôvody, prípadne, ak je vada, spočívajúca v ich absencii, odstránená.¹⁰

Najvyšší súd je toho názoru, že odvolateľ nemusí v podanom odvolaní uviesť žiadne odvolacie dôvody a tieto môže ľubovoľne uviesť, doplniť až do rozhodnutia odvolacieho súdu. V danom prípade však máme za to, že CSP ukladá odvolateľovi povinnosť (a ukladal tak aj OSP) podať odvolanie so všetkými náležitosťami. Nie je ponechané na ľubovôli odvolateľa, kedy sa rozhodne uviesť odvolacie dôvody, ktoré sú tie najpodstatnejšie pre posúdenie napadnutého rozhodnutia a konania, ktorému predchádzalo.

Nedá sa súhlasiť s názorom NS SR, že neprípustnosť odstránenia vady odvolania z vlastnej iniciatívy nemožno vyvodiť ani z § 365 ods. 3 CSP, práve naopak. Toto ustanovenie neumožňuje dopĺňať odvolacie dôvody po uplynutí lehoty na podanie odvolania, čím fakticky neumožňuje dopĺňať samotné odvolanie o odvolacie dôvody. Ľahko by sme mohli sklzánuť do (nechcenej) situácie, kedy strany začnú bežne podávať odvolania bez odvolacích dôvodov, ktoré doplnia až v čase pred rozhodnutím odvolacieho času, čím môžu získať viac času na ich formulovanie, hoci by sa vystavovali riziku, že odvolací súd rýchlo o takomto odvolaní rozhodne (riziko by znížili v prípade, ak by podali odvolanie, ktoré by neobsahovalo aj náležitosti, na ktoré musí súd vyzývať a spolu s doplnením náležitostí, na ktoré boli vyzvané, alebo aj tesne po tomto momente, by doplnili aj odvolacie dôvody).

Najvyšší súd SR ďalej pokračuje „pokiaľ by Civilný sporový poriadok sledoval zámer neumožniť strane z vlastnej iniciatívy odstrániť vadu odvolania, spočívajúcu v absencii odvolacích dôvodov, aj po uplynutí odvolacej lehoty, mal byť v ňom tento zákaz výslovne alebo aspoň dostatočne jasne vyjadrený. Mohlo sa tak stať napr. formulovaním pravidla, že na odstránenie takejto vady odvolania po uplynutí odvolacej lehoty súd neprihliada (obdobne ako v § 52 ods. 2 veta druhá, v § 53, v § 125 ods. 2 a v § 128 ods. 3 CSP). Ak takáto úprava v CSP nie je, nemôže byť táto skutočnosť interpretovaná v neprospech strany, teda spôsobom zhoršujúcim jej procesné postavenie.

Pre správanie sa fyzických a právnických osôb vo vzťahu k orgánom štátu platí princíp spočívajúci v zásade „čo nie je zakázané, je dovolené“. Tento princíp vychádza z priority slobody a znamená, že pokiaľ zamýšľané správanie sa fyzických alebo právnických osôb nie je právne upravené, t. j. nie je ani zakázané, ani dovolené, platí, že tieto subjekty môžu konať slobodne podľa uvedenej zásady. Smú sa teda správať podľa vlastného uváženia, ak prameň práva prijatý v súlade so zásadami materiálneho právneho štátu im neurčil povinnosť správať sa spôsobom za určených podmienok.¹¹ V danom prípade máme za to, ako už bolo vyššie uvedené, že § 365 ods. 3 CSP je práve tým, ktorý neumožňuje dopĺňať odvolacie dôvody z vlastnej iniciatívy odvolateľa a § 373 ods. 1 CSP neumožňuje dopĺňať odvolacie dôvody z iniciatívy súdu. Pokiaľ CSP ustanovuje, že nie je možné doplniť odvolacie dôvody, potom nie je zároveň nutné, aby ustanovil, že na takéto doplnenie súd neprihliada.

V prípade, ak odvolanie obsahuje aspoň jeden (hocijaký) odvolací dôvod súd nemôže vyzývať na doplnenie ďalších nesprávností svojho rozhodnutia. Teda zákaz na vyzývanie na doplnenie odvolacích dôvodov (toho v čom vidí odvolateľ nesprávnosť rozhodnutia) je logický. Hoci súd vidí viac dôvodov, ktoré môžu spôsobovať nesprávnosť rozhodnutia nemôže vyzvať na ich doplnenie odvolateľa. Súdom by ani v prípade, ak by takýto zákaz CSP neobsahovalo, nevyzýval na doplnenie odvolacích dôvodov, čo by vyznelo tak, že sa mu javia odvolacie dôvody ako nedostačujúce (čo môže posúdiť až odvolací súd), čo do kvality, ale aj kvantity. Z uvedeného vyplýva, že predmetné ustanovenie sa má vykladať tak, že doplnením sa rozumie aj stav, kedy žiadne odvolacie dôvody neboli v odvolaní uvedené. Ak odvolanie neobsahuje žiadne odvolacie dôvody, treba ho odmietnuť.

11 Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí z 26. júna 2019, sp.zn. 6 Cdo 119/2018.

Doplnenie odvolacích dôvodov po uplynutí odvolacej lehoty

Nastáva iná situácia v prípade, ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody, ale odvolateľ ich doplní (hoci až po uplynutí odvolacej lehoty)? Síce je pravdou, ako aj uvádza najvyšší súd, že aj odvolateľ môže činiť to, čo mu zákon nezakazuje, no treba podotknúť, že ak mu niečo zákon prikazuje, nemôže konať v jeho rozpore – teda môže konať, ale jeho konanie nebude požívať právnu ochranu.¹² Čo je aj táto situácia. Zákon – CSP predsa ustanovuje náležitosti pre podanie odvolania a uvádza, čo má odvolanie obsahovať. Ustanovenie § 363 CSP ukladá odvolateľovi, čo všetko a do akej lehoty má v odvolaní uviesť, aby bolo podané so všetkými náležitosťami. Interpretáčny problém nastáva pri výklade slova „doplniť“ – najvyšší súd je názoru, že nie je možné doplniť niečo, čo vôbec nie je. Je možné to takto vykladať? V skutočnosti totiž odvolanie túto náležitosť obligatórne obsahovať musí a pokiaľ absentuje, tak jediná možnosť ako odstrániť takúto vadu je doplniť odvolacie dôvody, t. j. doplniť, čo vôbec nie je, a to CSP nepripúšťa.

Súd by nemal prihliadať na to, že odvolateľ dodatočne splní svoju povinnosť – teda splní sám iniciatívne to, čo mal splniť už na začiatku, t. j. v lehote na podanie odvolania. Iný prípad nastáva, ak na to boli dané dôvody,¹³ pre ktoré odvolateľ odvolacie dôvody neuviedol, potom je logické a v zmysle zásad, na ktorých je budovaný civilný proces, že toto odvolanie môže doplniť takýmto spôsobom.¹⁴ No pokiaľ tak učinil iba zo subjektívnych dôvodov, rozmaru, či v snahe získať čas, či zdržať postup súdu v konaní, môže ísť aj o zneužitie práva na podanie odvolania a na takéto konanie by súd nemusel prihliadať – v zmysle zásad, na ktorých je CSP postavený (napríklad čl. 5 CSP).

Podľa logiky najvyššieho súdu (uvedeného v rozhodnutí 6 Cdo/175/2017) by prichádzalo do úvahy aj to, že by odvolacie dôvody formuloval všeobecne a neskôr – z vlastnej iniciatívy, by ich potom konkretizoval – keďže nejde ani o ich zmenu a ani o ich doplnenie, či rozšírenie. To znamená, že nie je zakázané konkretizovať už uvedené odvolacie dôvody. Na základe uvedenej logiky by odvolateľ mohol podať všeobecné odvolanie a konkretizáciu jednotlivých bodov by uviedol podľa vlastného uváženia do rozhodnutia odvolacieho súdu. Môže takýto výklad obstať? Podľa judikatúry NS SR je odpoveď negatívna.

V inom prípade konštatoval Najvyšší súd SR,¹⁵ že odvolanie, ktoré iba vo všeobecnosti vymenúva odvolacie dôvody [§ 365 ods. 1 písm. a) až f) CSP] nemá náležitosti a vyhodnotil za správne, keď odvolací súd na doplnenie odvolacích dôvodov podaných po uplynutí lehoty na podanie odvolania neprihliadal.

Prístup Ústavného súdu Slovenskej republiky

Ústavný súd SR vo vyššie uvedenej veci Najvyššieho súdu SR (5 Obdo 23/2018) konštatoval, že „iba uvedenie všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní nie je postačujúce na to, aby odvolací súd mohol o odvolaní rozhodnúť, resp. uvedením len všeobecných odvolacích dôvodov v odvolaní bez bližšej špecifikácie konkrétnych okolností prípadu nie je splnená zákonom stanovená náležitosť odvolania spočívajúca v povinnosti uviesť v odvolaní „odvolacie dôvody“. Ústavný súd zároveň dodal, že relevantná právna úprava neumožňuje súdu vyzvať stranu sporu na doplnenie chýbajúcej náležitosti odvolania spočívajúcej v absencii konkretizácie odvolacieho dôvodu a zároveň neumožňuje strane sporu meniť a dopĺňať odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie po uplynutí lehoty na podanie odvolania. V okolnostiach daného prípadu tak na odmietnutie odvolania sťažovateľa z dôvodu, že toto odvolanie nemalo náležitosti podľa § 363 CSP, v dôsledku čoho nebolo možné v odvolacom konaní pokračovať, boli splnené všetky náležitosti na danú vec sa vzťahujúceho procesnoprávneho predpisu.“¹⁶ Takýto výklad je síce totožný s výkladom NS SR ponúknutým v rozhodnutí sp. zn. 5 Obdo 23/2018, no líši sa od výkladu ponúknutého NS SR v rozhodnutí 6 Cdo 119/2018, ústavný súd vlastne konštatoval, že pokiaľ v odvolaní absentujú odvolacie dôvody (a absentujú aj vtedy, ak sú uvedené iba všeobecne) doplniť je ich možné iba do uplynutia odvolacej lehoty.

Zároveň však ústavný súd dodal, že rozhodnutie najvyššieho súdu (6 Cdo/119/2018) sa týka procesnej situácie, keď odvolateľ podá blanketové odvolanie, t. j. odvolanie bez toho, aby v ňom uviedol akýkoľvek odvolací dôvod – ide teda o situáciu odlišnú od situácie sťažovateľa, ktorý

12 Zároveň je nutné prihliadať aj na interpretačné pravidlá pre CSP, a to základné zásady, na ktorých je tento predpis postavený. Podľa čl. 3 ods. 1 a 2 CSP sa má každé ustanovenie tohto zákona potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

Výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa prvého odseku.

13 Pokiaľ sa strana konania zo závažného dôvodu (zdravotnej, sociálnej a podobnej povahy) nachádza v situácii, ktorá jej neumožňuje podať odvolanie v rámci odvolacej lehoty, zákonom predpokladaným prostriedkom na odstránenie negatívnych procesných dôsledkov je odpustenie zmeškania lehoty (na návrh).

14 Odvolacia lehota je daná priamo právnym predpisom – CSP, a teda ide o lehotu zákonnú. Z tohto dôvodu ju nemôže súd z vlastnej iniciatívy a ani na návrh strany konania v zásade predĺžiť. Teda má prekluzívny charakter, čo

znamená, že zmeškanie podania odvolania v tejto 15-dňovej lehote má za následok preklúziu procesného oprávnenia podať odvolanie. (Porovnaj napríklad Najvyšší súd Slovenskej republiky, 3 Cdo 106/2011, 14. 7. 2011) V danom prípade teda neprichádza do úvahy predĺženie lehoty, ale odpustenie zmeškania lehoty v zmysle ust. § 122 CSP, na základe ktorého potom môže odvolateľ podať odvolanie.

- 15 Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Obdo 23/2018 z 12. 12. 2018.
- 16 Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019 z 5. 11. 2019.
- 17 V zmysle, že by súd na takéto doplnenie mal prihliadať.
- 18 Uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 141/2019 zo dňa 17. 12. 2019.
- 19 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 291/2018 z 15. 8. 2018.
- 20 Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 291/2018 z 15. 8. 2018.
- 21 Porovnaj Najvyšší súd Slovenskej republiky, 8 Cdo 171/2017, 29. 11. 2017.

v odvolaní podanom v zákonom stanovenej lehote všeobecne uviedol odvolacie dôvody, avšak bez bližšej špecifikácie konkrétnych skutkových okolností prípadu. Z uvedeného dôvodu bol záver vyslovený v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 175/2017 z 27. februára 2018, na ktorý sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje, pre sťažovateľa v okolnostiach daného prípadu irelevantný, čím v podstate Ústavný súd SR rozlišuje medzi blanketným odvolaním a odvolaním podaným so všeobecnými odvolacími dôvodmi (dôvodmi iba „vypísanými“ zo znenia § 365 ods. 1 CSP).

Na margo tohto rozlíšenia si dovoľujeme uviesť faktickú poznámku. Máme za to, že v oboch prípadoch ide o podanie, ktoré neobsahuje odvolacie dôvody, a teda nemôže účinne¹⁷ dôjsť ich doplneniu po uplynutí odvolacej lehoty. Civilný sporový poriadok takisto tieto prípady nerozlišuje, keďže v zmysle § 386 písm. d) CSP pozná iba situáciu, keď odvolanie nemá náležitosti podľa § 363 a pre vady odvolania nemožno v odvolacom konaní pokračovať. V danom prípade podľa CSP nie je rozhodujúce, či nemá žiadny odvolací dôvod alebo ich uvádza iba vo všeobecnosti vypísaním z § 365 ods. 1 CSP, nakoľko vždy pôjde o situáciu, že pre vady odvolania nebude možné v odvolacom konaní pokračovať, a to by mala byť rozhodujúca skutočnosť.

Ústavný súd SR zároveň v inom rozhodnutí zdôraznil zásadu koncentrácie konania, ktorá má dosah aj v tejto situácii. Konštatoval, že „§ 365 ods. 3 CSP, v zmysle ktorého odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie je možné meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania, je premietnutím zásady koncentrácie civilného procesu, ktorá znamená, že určité procesné úkony sú koncentrované do uplynutia zákonom určenej lehoty, v prípade odvolania lehotou pätnásť dní. Umožnenie dopĺňania odvolacích dôvodov po uplynutí tejto zákonnej lehoty by bolo v rozpore s princípom hospodárnosti a rýchlosti súdneho konania, no najmä v rozpore s koncepciou odvolacieho konania, ktorá vychádza z tzv. neúplného apelačného systému.“¹⁸ Takýto prístup je potom už v jasnom rozpore s názorom Najvyššieho súdu SR konštatovanom v rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 119/2018 z 26. júna 2019.

K doplneniu špecifikácie odvolacích dôvodov počas odvolacieho konania

V prípade riešenom Ústavným súdom SR odvolateľ uviedol odvolacie dôvody iba všeobecne, a na mieste je otázka, či nemohol iba špecifikovať už uvedené odvolacie dôvody. Domnievame sa, že je potrebné rozlišovať situácie, keď sú v podanom odvolaní uvedené všeobecné odvolacie dôvody, ako ich vymenúva sám CSP a keď je v odvolaní popísaný konkrétny odvolací dôvod s konkrétnou argumentáciou. Aj ÚS SR konštatoval, že „bližšiu špecifikáciu odvolacích dôvodov po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania vzneseného v zákonnej lehote na jeho podanie zákon výslovne nevylučuje, preto sa odvolací súd musí s takýmto rozpracovaním odvolania relevantným spôsobom vysporiadať. Poukázanie na skutočnosť, že rozpracovanie odvolania bolo podané po uplynutí zákonnej lehoty na podanie odvolania, je z ústavného hľadiska neudržateľné.“¹⁹ Nadväznosti na uvedené uložil odvolaciemu súdu vysporiadať sa „s argumentačnými líniami uvedenými v rozpracovaní odvolania, ktoré nadväzujú na už uvedené argumenty v samotnom odvolaní.“²⁰ Nezabudol zdôrazniť, že iba tie argumentačné línie, ktoré nenadväzujú na žiadny z argumentov v podanom odvolaní možno chápať ako doplnenie dôvodov odvolania, pričom aj skutočnosť, že na ne nebude prihliadať (resp. Ich posúdi ako neprípustné doplnenie dôvodov odvolania) musí aspoň stručne odôvodniť.

Rovnako aj judikatúra NS SR dospela k záveru, že pokiaľ odvolateľ v predmetnom podaní doplnil svoje odvolanie o bližšiu argumentáciu, t. j. špecifikoval v ňom iba dôvody odvolania, ktoré označil vo svojom odvolaní, takýto postup bol v súlade so zákonom.²¹

Záverom

Z týchto súdnych rozhodnutí sa môže javiť, že doplniť odvolacie dôvody je možné iba v prípade, ak v odvolaní nie sú uvedené ani všeobecne (hoci by bola použitá zákonná definícia niektorého z dôvodov), t. j. absentujú úplne. V prípade, ak obsahuje odvolanie aspoň jeden odvolací dôvod, nemôže odvolateľ dopĺňať ďalšie, no môže doplniť tieto dôvody o ďalšiu argumentáciu (ak neboli uvedené iba všeobecné odvolacie dôvody).

Máme, však za to, že takéto rozdiely by sa nemali robiť. Odvolacie dôvody by mal odvolateľ uviesť v lehote na podanie odvolania, inak ich už nemôže dopĺňať, rozširovať, či meniť (ibaže by boli splnené podmienky na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania). Domnievame sa, že podľa novej právnej úpravy by sme nemali robiť uvedené rozdiely, ale je potrebné pristupovať k takýmto odvolaniam rovnako. Teda bez ohľadu na to, či odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ich obsahuje iba všeobecne formulované (zákonné formulácie) môže ich doplniť iba do lehoty na podanie odvolania. Doplnenie argumentácie včas uvedených odvolacích dôvodov je však prípustné, nakoľko nejde o doplnenie a rozšírenie samotných odvolacích dôvodov, no to musí posúdiť odvolací súd v každom prípade individuálne.

Výklad ponúknutý v tomto článku (fakticky v súlade s akademickou obcou, tvoriacou sa novou súdnou praxou a ÚS SR) neumožňuje nadviazať na judikatúru z čias OSP a ďalej ju v tejto otázke rozvíjať. Odvolacie dôvody musia byť naformulované dostatočne konkrétne už v samotnom odvolaní, resp. do konca odvolacej lehoty s tým, že zákon nevylučuje, aby sa odvolanie, ktoré má predpísané náležitosti, neskôr podrobnejšie skutkovo doplnilo, prípadne, aby sa rozviedla jeho právna argumentácia v líniách naznačených v podanom odvolaní. ■

RESUMÉ

Podanie blanketného odvolania a rozhodovanie o ňom

Príspevok sa zaoberá právom podať odvolanie a možnosti podať ho bez náležitostí. Rozoberá, aké následky má podanie odvolania bez všetkých povinných náležitostí, resp. bez náležitostí, bez ktorých nemôže súd ďalej pokračovať v konaní. Zameriava sa najmä na problematiku uvedenia a doplnenia odvolacích dôvodov, pri ktorých úprave došlo k najväčšej zmene. Článok sa venuje nielen podaniu blanketného odvolania s dôrazom na absenciu odvolacích dôvodov, ale aj na prípady, ak sú odvolacie dôvody uvedené iba všeobecne, prípadne, ak sú odvolacie dôvody ďalej v odvolacom konaní konkretizované a rozvíjané.

SUMMARY

Lodging a Blank Appeal and Deciding Thereon

The article deals with the right to lodge an appeal and with the possibility to lodge it as a blank document without formal particulars. It analyses the consequences of lodging a blank appeal without all the mandatory particulars or without particulars in the absence of which the court cannot continue the proceedings. It focuses mainly on the issue of stating and adding the grounds of appeal, the regulation of which in the existing legislation has changed the most. The article deals not only with lodging a blank appeal with an emphasis on the absence of the grounds of appeal, but also with an emphasis on cases where the grounds of appeal are stated only in general, or where the grounds of appeal are further specified and elaborated on in the appellate proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Einlegung einer Blankett-Berufung und die Entscheidung darüber

Der Beitrag befasst sich mit dem Recht auf die Einlegung der Berufung und mit der Möglichkeit, die Berufung auch ohne Formerfordernisse einzulegen. Es wird analysiert, welche Folgen die Erhebung einer Berufung ohne sämtliche obligatorischen Erfordernisse bzw. ohne Formerfordernisse hat, ohne die das Gericht das Verfahren nicht fortsetzen kann. Es wird insbesondere die Problematik der Anführung oder der Ergänzung von Berufungsgründen analysiert, bei deren Regelung die größten Änderungen eingetreten sind. Der Artikel widmet sich nicht nur der Stellung einer Blankett-Berufung mit dem Hinweis auf fehlende Berufungsgründe, sondern auch jenen Fällen, wenn die Berufungsgründe nur allgemein angegeben sind bzw. wenn die Berufungsgründe weiter im Berufungsverfahren konkretisiert und entwickelt werden.

Pozemkové úpravy a určovací žaloba

JUDr. Marek Maslák, PhD.

Konanie o pozemkových úpravách je špecifickým administratívno-právnym procesom, ktorý má dopad aj na súkromnoprávne vzťahy. V súčasnosti na Slovensku panuje neúnosná rozdrobenosť vlastníctva k poľnohospodárskej a lesnej pôde.¹ Podstatou pozemkových úprav je usporiadanie vlastníctva (scelenie, komasácia), najmä pokiaľ ide o poľnohospodársku pôdu v extravilánoch obcí. V dôsledku pozemkových úprav získa vlastník namiesto svojich pôvodných, často mnohých drobných, spoluvlastníckych podielov k pozemkom v danom území nový pozemok, pokiaľ možno, vo výlučnom vlastníctve, prípadne s čo najnižším počtom spoluvlastníkov. Čo však v prípade, ak sú v skutočnosti tieto pôvodné spoluvlastnícke podiely vo vlastníctve tretej osoby? Inak povedané, aký vplyv majú pozemkové úpravy na prípadné vlastnícke právo tretej osoby, ktorá disponuje právnym titulom k pôvodným spoluvlastníckym podielom? Cieľom tohto príspevku je zodpovedať otázku, či podľa súčasného právneho stavu má vykonanie pozemkových úprav vplyv na úspešnosť žaloby o určenie vlastníckeho práva.

1 Jeden pozemok na Slovensku je v priemere vlastnený 11,91 vlastníckmi, pričom jeden vlastník má priemerné podiel v 22,61 pozemkoch. Pozri Návrh opatrení na urýchlené vykonanie pozemkových úprav v SR (nelegislatívny materiál MPRV SR), 2019, s. 16. Dostupný na: www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2019-372

2 Tu sa uplatní zákon č. 64/1997 Z. z. o užívaní pozemkov v zriadených záhradkových osadách a vyporiadaní vlastníctva k nim v platnom znení.

3 V prípade majetkovo-právneho usporiadania pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a VÚC sa, okrem zákona o pozemkových úpravách, uplatní aj špeciálny predpis – zákon č. 66/2009 Z. z. v platnom znení.

1. Pojem, význam a dopady pozemkových úprav

Konanie o pozemkových úpravách upravuje vo svojej prvej časti zákon č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v platnom znení (ďalej ako „zákon o pozemkových úpravách“). Tento zákon nadväzuje na federálny zákon č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku, ktorý vo svojom § 19 obsahuje základné východiská pozemkových úprav, pričom pozemkové úpravy definuje ako zmeny v usporiadaní pozemkov na určitom území vykonané za účelom vytvorenia pôdne ucelených hospodárskych jednotiek podľa potrieb vlastníkov a podľa celospoločenských požiadaviek na tvorbu krajiny, životného prostredia a na investičnú výstavbu. Predmetný federálny zákon ďalej ustanovuje konanie o pozemkových úpravách za administratívno-právne konanie, pričom bližšiu úpravu tohto konania obsahuje zákon o pozemkových úpravách.

Môžeme povedať, že pozemkové úpravy predstavujú rekonštrukciu pozemkového vlastníctva a sú nástrojom, ako prispieť k ochrane poľnohospodárskej, ale aj lesnej pôdy, prípadne ako usporiadať vlastnícke a užívacie vzťahy v špecifických prípadoch, akými sú najmä osídlenia marginalizovaných skupín obyvateľstva, záhradkové osady² či pozemky pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce či VÚC.³ Veľmi všeobecne (a teda aj s veľkou dávkou nepresnosti) môžeme povedať, že ide o osobitný spôsob realizácie zámen pozemkov, prípadne osobitný spôsob zrušenia a vyporiadania spoluvlastníctva. Aj Ústavný súd SR v rozhodnutí zo dňa 30. mája 2001, sp. zn. PL. ÚS 17/00, resp. Ústavný súd ČR v rozhodnutí zo dňa 27. mája 1998,

JUDr. Marek Maslák, PhD. je odborným asistentom na Katedre občianskeho a obchodného práva Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Zároveň pracuje ako

advokátsky koncipient – Advokátska kancelária Nagyová Tenkač, s. r. o. Zaoberá sa predovšetkým civilným právom procesným a pozemkovým právom.

sp. zn. Pl. ÚS 34/97 pripodobnili pozemkové úpravy k hromadnej dobrovoľnej zmene vlastníckych práv dotknutých vlastníkov. Zároveň však treba uviesť, že nesúhlas vlastníka so zaradením jeho pozemku do obvodu projektu pozemkových úprav nemá za následok jeho vyňatie z obvodu projektu pozemkových úprav. Treba si uvedomiť, že v konaní o pozemkových úpravách sú stovky účastníkov, a preto nie je reálne možné docieľiť súhlas každého z nich s vykonaním pozemkových úprav. Samozrejme, pri pozemkových úpravách nie je bez významu postoj vlastníkov k ich uskutočňovaniu, keďže v prípade zásadných dokumentov sa v priebehu konania o pozemkových úpravách vyžaduje súhlas určitej väčšiny spoluvlastníkov, ktorá sa počíta podľa veľkosti ich pozemkov, resp. spoluvlastníckych podielov.⁴ Tým sa odlišujú pozemkové úpravy od vyvlastnenia, resp. núteného obmedzenia vlastníckeho práva, kedy je súhlas či nesúhlas vlastníka celkom irelevantný, ak sú splnené podmienky na vyvlastnenie.

Cieľom pozemkových úprav je priniesť úžitok najmä vlastníkom a zrealizovať výkon ich vlastníckeho práva. V súčasnosti je často vlastnícke právo k poľnohospodárskej či lesnej pôde len iluzórne. Ako uviedol Ústavný súd SR v náleze zo dňa 3. apríla 1996, sp. zn. PL. ÚS 36/95: „Početná rozdrobenosť pozemkového vlastníctva často dosahujúca extrémne zlomkové vyjadrenia vyvoláva stav, keď predmet vlastníctva – pozemok sa dá len ťažko alebo sa nedá vôbec technicky evidovať (čo je základná podmienka pre právne nakladanie s pozemkom) a stáva sa v jednotlivých prípadoch nepatrnou hospodárskou hodnotou bez reálneho motivačného pôsobenia alebo znemožňujúcou prijatie potrebného rozhodnutia spoluvlastníkov, čo vo svojom súhrne oslabuje právne záruky vlastníctva a možnosť výkonu vlastníckych oprávnení. Okrem toho stavia vlastníkov poľnohospodárskych a lesných pozemkov do nerovnoprávneho postavenia v porovnaní s vlastníkmi iných vecí, znevýhodňuje podnikanie v poľnohospodárstve a lesníctve oproti iným odvetviam podnikania.“ Cieľom pozemkových úprav je teda zrealizovať (zefektívniť) výkon základného práva vlastníť majetok⁵ a nie toto základné právo porušovať. Pozemkové úpravy majú byť na prospech vlastníkov, pokiaľ možno v čo najväčšom rozsahu, tým, že sa vytvoria nové scelené pozemky s čo najmenším počtom spoluvlastníkov, zabezpečí sa prístup na tieto pozemky, a tak sa vytvoria predpoklady pre efektívny a reálny výkon vlastníckeho práva vrátane možnosti užívať pozemky samotnými vlastníkmi.

Zároveň sú pozemkové úpravy odrazom základného práva na ochranu životného prostredia.⁶ Z § 1 zákona o pozemkových úpravách vyplýva, že obsahom pozemkových úprav je scelenie pozemkov vykonané tak, aby boli naplnené požiadavky a podmienky ochrany životného prostredia a tvorby územného systému ekologickej stability, funkcie poľnohospodárskej krajiny a prevádzkovo-ekonomické hľadiská moderného poľnohospodárstva a lesného hospodárstva za účelom podpory rozvoja vidieka.⁷ V § 1 zákona o pozemkových úpravách sa tiež explicitne uvádza, že na vykonaní pozemkových úprav je verejný záujem. Teda nemenej dôležitou funkciou, ktorú majú pozemkové úpravy plniť, je vytvorenie vhodného rázu celej krajiny (vytvorenie rôznych ekologických, krajinných, vodozádržných, protieróznych opatrení).⁸ Účelom pozemkových úprav nie je len majetkovoprávne usporiadať určité územie, ale toto územie usporiadať aj z pohľadu tvorby krajiny.

2. Postup v konaní o pozemkových úpravách pri duplicitě vlastníckeho práva

Problematika pozemkových úprav je mimoriadne náročná a široká. Cieľom tohto príspevku je rozobrať jednu z čiastkových otázok súvisiacich s vykonaním pozemkových úprav, ktorá má výrazné praktické dopady. Konkrétne, aký vplyv majú pozemkové úpravy na konanie o žalobe o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, resp. spoluvlastníckym podielom, ktoré podliehali týmto pozemkovým úpravám. Môže tu dôjsť k situácii, keď sa tretia osoba bude domáhať určenia vlastníckeho práva v čase, keď konanie o pozemkových úpravách prebieha, ako aj k situácii, keď sa tretia osoba bude domáhať určenia vlastníckeho práva v čase po vykonaní pozemkových úprav.

Zákon o pozemkových úpravách spomína prípady duplicity vlastníctva v § 10 ods. 3 prvá až tretia veta, podľa ktorých: „Pri rozhodovaní o námietkach vlastníkov proti výpisu z registra pôvodného stavu, ktoré sa týkajú sporu o vlastníctvo, alebo ak niekto tvrdí, že je vlastníkom pozemkov a toto vlastnícke právo nemôže preukázať príslušnou listinou, okresný úrad mu odporučí obrátiť sa na súd určovacou žalobou. Ak sa na súd obráti, do jeho rozhodnutia okresný úrad vyznačí v registri

4 Pozri napríklad § 11 ods. 23 zákona o pozemkových úpravách.

5 Čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v platnom znení.

6 Čl. 44 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v platnom znení.

7 V tejto súvislosti pozri rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 25. januára 2018, sp. zn. 7 Sžr 67/2016.

8 Pozri § 12 ods. 4 zákona o pozemkových úpravách.

9 V tejto súvislosti možno spomenúť do úvahy pripadajúcu aplikáciu § 4 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách, ktorý umožňuje okresnému úradu rozhodnúť o vyňatí pozemku z obvodu projektu pozemkových úprav, ak sa tým nezmarí ich účel.

pôvodného stavu vlastníka vedeného na liste vlastníctva. Pri duplicitnom vlastníctve k pozemku sa rieši nové usporiadanie pozemku tak, že sa nemení hodnota a výmera nového pozemku, okrem kritérií podľa § 11 a platných zásad umiestnenia nových pozemkov; výpisy z registra pôvodného stavu sa doručujú vlastníkom vedeným na liste vlastníctva.“ Citované ustanovenie možno vyložiť tak, že spor o vlastníctvo k pôvodnému pozemku nemá vplyv na zaradenie pozemku do obvodu projektu pozemkových úprav, inak povedané tento spor o vlastníctvo nie je automaticky dôvodom na vyňatie pozemku z pozemkových úprav.⁹ Tento spor nie je dôvodom ani na zákaz zmeny polohy a tvaru tohto pozemku, a teda sa tu neuplatní § 4 ods. 4 zákona o pozemkových úpravách, ktorý predpokladá zaradenie pozemkov, ktoré nemenia polohu a tvar, do obvodu projektu pozemkových úprav len v prípade, ak je to účelné pre vytvorenie súvislého mapového diela. Práve naopak, citovaný § 10 ods. 3 tretia veta zákona o pozemkových úpravách explicitne uvádza, že aj v prípadoch duplicitného vlastníctva sa použijú kritéria podľa § 11 zákona o pozemkových úpravách, a teda kritéria primeranosti vyrovnania (medzi pôvodnými pozemkami a pozemkami po vykonaní pozemkových úprav). Osoby, ktoré vedú spor o vlastníctvo, sú účastníkmi pozemkových úprav, keďže podľa § 6 ods. 1 písm. a) a d) zákona o pozemkových úpravách sú účastníkmi vlastníci, ako aj fyzické osoby a právnické osoby, ktorých vlastnícke alebo iné práva môžu byť pozemkovými úpravami dotknuté. Zároveň z citovaného § 10 ods. 3 vyplýva, že okresný úrad v konaní o pozemkových úpravách nemá právomoc rozhodovať o prípadnej spornosti vlastníckeho práva, pričom túto právomoc majú súdy.

V tejto súvislosti treba tiež spomenúť § 42c zákona o pozemkových úpravách, podľa ktorého okresný úrad rozhodne o zmene registra pôvodného stavu, registra nového stavu a vykonania projektu pozemkových úprav, ak sa zistí, že projekt pozemkových úprav obsahuje chybné údaje o pozemkoch, resp. o právnych vzťahoch k nim. Takto rozhodnúť možno do piatich rokov od schválenia vykonania projektu pozemkových úprav, avšak len za predpokladu, že nedošlo k prevodu alebo prechodu vlastníctva pozemku na inú osobu. Ak došlo k prevodu, resp. prechodu, v § 42c ods. 2 zákona o pozemkových úpravách sa uvádza, že tým nie je dotknuté právo podať žalobu v zmysle § 137 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v platnom znení (ďalej ako „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“), teda žalobu o určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Z § 10 ods. 3, a najmä § 42c zákona o pozemkových úpravách by sa na prvý pohľad mohlo zdať, že vykonanie pozemkových úprav nemá vplyv na možnosti súdnej ochrany, pokiaľ ide o určenie vlastníckeho práva súdom. Podme si však danú problematiku rozobrať bližšie.

3. Charakter rozhodnutia okresného úradu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav

Konanie o pozemkových úpravách je výrazne koncentrované do viacerých fáz, resp. etáp, ktoré na seba nadväzujú. Konanie je zavŕšené rozhodnutím príslušného okresného úradu, pozemkového a lesného odboru podľa § 14 ods. 4 zákona o pozemkových úpravách. Podľa tohto § 14 ods. 4 prvá veta: „Dňom právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav alebo neskorším dňom určeným v rozhodnutí nadobudne sa vlastníctvo k novým pozemkom (§ 11 ods. 2) alebo právo na vyrovnanie v peniazoch podľa rozdeľovacieho plánu vo forme umiestňovacieho a vytyčovacieho plánu; dňom nadobudnutia vlastníctva k novým pozemkom alebo práva na vyrovnanie v peniazoch sa pozemkové úpravy považujú za ukončené.“ Ustanovenie § 11 ods. 2 zákona o pozemkových úpravách, na ktoré odkazuje pri „nových pozemkoch“ citovaný § 14 ods. 4, uvádza, že pri pozemkových úpravách sa vyrovnanie poskytuje vlastníkom pozemkov a vlastníkom spoluvlastníckych podielov na iných pozemkoch, tieto iné pozemky sa v zákone ďalej označujú ako „nový pozemok“. Zákon o pozemkových úpravách predpokladá aj vyrovnanie v peniazoch,¹⁰ ale v zásade platí, že vyrovnanie sa poskytuje v pozemkoch.

V tomto prípade ide o nadobudnutie vlastníctva rozhodnutím štátneho orgánu v zmysle § 132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v platnom znení (ďalej ako „Občiansky zákonník“ alebo „OZ“).¹¹ V zmysle § 132 ods. 2 OZ sa v tomto prípade nadobúda vlastníctvo dňom určeným v rozhodnutí štátneho orgánu, a ak určený nie je, dňom právoplatnosti rozhodnutia. Tomu zodpovedá aj citovaná diktanda § 14 ods. 4 prvá veta zákona o pozemkových úpravách.

10 Pozri § 11 ods. 8 a 9 zákona o pozemkových úpravách, prípadne aj špeciálne § 8c ods. 4, § 8d ods. 5, § 8g ods. 7 zákona o pozemkových úpravách.

11 Vyplýva to aj z poznámky pod čiarou č. 9 k § 14 ods. 4 zákona o pozemkových úpravách. Hoci odkaz na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka je neaktuálny v tom, že poznámka odkazuje na ustanovenia Občianskeho zákonníka v jeho znení do 31. decembra 1991.

Keďže v prípade pozemkových úprav sa vlastnícke právo k pozemkom nadobúda priamo právoplatnosťou rozhodnutia okresného úradu, pozemkového a lesného odboru, o schválení vykonania projektu pozemkových úprav, resp. dňom v ňom určeným, takéto rozhodnutie správneho orgánu možno považovať za konštitutívne, teda priamo zakladajúce vznik, zmenu, resp. zánik vlastníckych práv. Zatiaľ čo pri pozemkových úpravách dochádza k prechodu vlastníckeho práva a novému usporiadaniu vlastníctva k pozemkom rozhodnutím okresného úradu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav, inak povedané právoplatné schválenie vykonania projektu pozemkových úprav má konštitutívne účinky; pri konaniach o určenie vlastníckeho práva je potrebné vychádzať z toho, že v nich súdy nekonštituuju nový stav, ale len deklarujú, či tu vlastnícke právo je alebo nie je.¹²

Zároveň v prípade rozhodnutia okresného úradu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav dochádza k prechodu vlastníckych práv, keďže pod prechodom vlastníckeho práva rozumieme nadobudnutie vlastníckeho práva na základe iných právnych skutočností ako zmluvou.¹³

4. Vznik nových pozemkov po vykonaní pozemkových úprav

Pokiaľ ide o nadobudnutie vlastníckeho práva, okrem prevodu a prechodu vlastníckeho práva, rozlišujeme medzi originárnym a derivatívnym spôsobom nadobudnutia vlastníckeho práva. Pri originárnom nadobudnutí vlastníckeho práva, na rozdiel od derivatívneho nadobudnutia, nadobúdateľ neodvodzuje svoje právo od svojho právneho predchodcu (predchádzajúceho vlastníka).¹⁴ Automaticky však nemožno stotožňovať originárne nadobudnutie s prechodom vlastníckeho práva a derivatívne nadobudnutie s prevodom vlastníckeho práva – napríklad dedenie možno zaradiť medzi prípady prechodu práva, pričom zároveň ide o derivatívne nadobudnutie vlastníckeho práva (t. j. odvodené od vlastníckeho práva poručiteľa). Možno sa preto zamyslieť, či je nadobudnutie vlastníckeho práva k pozemku v dôsledku vykonania pozemkových úprav originárnym alebo derivatívnym spôsobom nadobudnutia. Uvedené má význam pri posúdení, či sa môže tretia osoba s úspechom domáhať vlastníckeho práva k pozemku po vykonaní pozemkových úprav voči vlastníkovi vedenom na liste vlastníctva (môže ísť napríklad o prípady namietanej neplatnosti právneho úkonu, ktorým nadobudla osoba vlastnícke právo k pôvodnému pozemku; prípady nadobudnutia pôvodného pozemku od nevlastníka; tretia osoba sa preukáže prídelovou listinou ako právnym titulom jej vlastníctva k pozemku a pod.). Kým pri originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva nemožno s úspechom namietat vady nadobudnutia (keďže tu sa vlastnícke právo nadobúdateľa neodvodzuje od predchádzajúceho vlastníka), pri derivatívnom nadobudnutí tieto vady namietat možno.¹⁵

Pri zodpovedaní otázky, či v dôsledku rozhodnutia okresného úradu, pozemkového a lesného odboru, o schválení vykonania projektu pozemkových úprav dochádza k originárnemu nadobudnutiu vlastníckeho práva, je dôležité uviesť, že v dôsledku pozemkových úprav zanikajú pôvodné pozemky a vznikajú pozemky nové. Pri pozemkových úpravách dochádza k vytvoreniu nových pozemkov, čo vyplýva zo zákona o pozemkových úpravách ako celku,¹⁶ pričom nie je rozhodné, z koľkých pozemkov, resp. s akým spoluvlastníckym režimom boli vytvorené. Aj Fečík uvádza, že v dôsledku pozemkových úprav dochádza k zániku pôvodného predmetu vlastníctva, pričom vlastníci získavajú do vlastníctva nové pozemky.¹⁷ Napokon, začiatok poslednej etapy konania o pozemkových úpravách, a to vykonanie projektu pozemkových úprav, spočíva vo vyznačení lomových bodov hraníc nových pozemkov (§ 14 ods. 1 v spojitosti s § 25 ods. 5 zákona o pozemkových úpravách), pričom jednotliví vlastníci sú na toto vytýčenie predvolávaní, aby im mohlo byť priamo v teréne ukázané, kde sú ich nové pozemky umiestnené. V dôsledku pozemkových úprav teda vznikajú nové pozemky (nové veci) – vytvorené projektom pozemkových úprav, ktorý schválil okresný úrad, a tiež schválil jeho vykonanie. Môžeme preto hovoriť o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva.¹⁸

V tejto súvislosti treba tiež spomenúť možnú argumentáciu, že v niektorých prípadoch bude možné ustáliť, že pozemkom, resp. spoluvlastníckym podielom, ku ktorým preukazuje nadobudnutie vlastníckeho práva žalobca na súde, zodpovedá novovytvorený pozemok. Bude tomu tak v prípade, keď žalobca preukáže súdu nadobudnutie vlastníckeho práva ku všetkým pozemkom,

12 Pozri napríklad TOMAŠOVIČ, M. In ŠTEVČEK, M., FICOVÁ, S., BARICOVÁ, J., MESIARKINOVÁ, S., BAJÁNKOVÁ, J., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Civilný sporový poriadok. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2016, s. 499.

13 LAZAR, J. In LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné I.* 2. vyd. Bratislava : Iura Edition, 2010, s. 472.

14 Tamtiež, s. 471 – 472.

15 V tejto súvislosti možno poukázať na nález Ústavného súdu SR zo dňa 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015, v ktorom Ústavný súd SR uviedol, že z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany treba postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka (princíp ochrany vlastníckeho práva vlastníka, a s tým súvisiaci zákaz previesť na iného viac práv, než koľko sám má) a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery (princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa).

- 16 Porovnaj § 11 a § 12 zákona o pozemkových úpravách.
- 17 FEČÍK, M. In ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKO-VÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol. *Občiansky zákonník I. § 1–450. Komentár.* Praha : C. H. Beck, 2015, s. 871.
- 18 Otázka originárneho nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemkom rozhodnutím správneho orgánu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav má dopad aj na povinnosť platenia dane z príjmu z predaja takýchto pozemkov do piatich rokov od ich nadobudnutia.

resp. nadobudnutie všetkých spoluvlastníckych podielov, z ktorých sa následne v rámci konania o pozemkových úpravách vytvoril iný, nový pozemok (na základe porovnania pozemkov, s ktorými osoba vstupovala do procesu pozemkových úprav, a pozemkov, ktoré sú výstupom pozemkových úprav pre danú osobu). V prípadoch, keď žalobca žaluje o určenie vlastníckeho práva len k niektorým pozemkom, ktoré sa brali do úvahy pri konštituovaní vlastníckeho práva k novovytvorenému pozemku, však nebude možné ustáliť, že týmto pozemkom, resp. spoluvlastníckym podielom, ku ktorým preukazuje nadobudnutie vlastníckeho práva žalobca na súde, zodpovedá novovytvorený pozemok. Bez ohľadu na to, či toto ustálenie bude možné alebo nie, primárne treba vychádzať z toho, že rozhodnutím okresného úradu podľa § 14 ods. 4 zákona o pozemkových úpravách sú vytvárané nové pozemky ako nové predmety právnych vzťahov. K inému záveru by sme mohli dospieť len v prípade, ak by tento originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva v prípade pozemkových úprav prelomil zákonodarca výslovnou právnou úpravou.

Názor o konštitutívnom rozhodnutí správneho orgánu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav a originárnom nadobudnutí vlastníckeho práva k novým pozemkom, ktoré vznikli v dôsledku pozemkových úprav, prezentuje aj rozhodovacia prax súdov. Možno tu spomenúť rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 26. februára 2019, sp. zn. 25 Co 134/2018, ako aj rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 25. apríla 2018, sp. zn. 5 Co 344/2017. Ďalej možno poukázať na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 17. januára 2019, sp. zn. 16 Co 494/2016, ktorý zachádza ešte ďalej, keďže z neho možno vyvodíť, že ak aj v čase podania žaloby o určenie vlastníckeho práva k pozemkom, ktoré podliehajú pozemkovým úpravám, pozemkové úpravy ešte neskončili, no počas súdneho konania dôjde k právoplatnému schváleniu vykonania projektu pozemkových úprav správnym orgánom, žalobca stratí naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva, keďže nie je možné určiť vlastnícke právo k novovytvorenému pozemku. Ojedinele sa však v právnej praxi vyskytli prípady, v ktorých súdy uviedli, že skutočný vlastník sa môže po vykonaní pozemkových úprav domáhať určenia vlastníckeho práva k novým pozemkom, ktoré nahradili pôvodné pozemky (rozsudok Okresného súdu Skalica zo dňa 15. augusta 2017, sp. zn. 2C 155/2008).

Nemáme však vedomosť o tom, že ohľadom nami rozoberanej otázky, a teda či sa s úspechom môže skutočný vlastník pôvodného pozemku, ktorý zanikol v rámci pozemkových úprav po právoplatnosti rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav, domáhať ochrany svojho vlastníckeho práva určením vlastníctva k novovytvorenému pozemku v rámci pozemkových úprav vo výmere pôvodného pozemku, by sa meritórne vyjadril Najvyšší súd SR. V tejto súvislosti možno poukázať na uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 23. augusta 2018, sp. zn. 8 Cdo 158/2017. V danom konaní okresný súd zamietol žalobu z dôvodu, že v dôsledku rozhodnutia príslušného správneho orgánu o schválení projektu pozemkových úprav zaniklo vlastnícke právo k pôvodným pozemkom, a že súd nemôže zasahovať do tohto konštitutívneho rozhodnutia správneho orgánu, pričom krajský súd sa s tým názorom stotožnil, a navyše uviedol, že rozhodnutie o schválení vykonania projektu pozemkových úprav patrí medzi originárne spôsoby nadobudnutia vlastníckeho práva. Najvyšší súd SR však dovolanie odmietol z dôvodu, že dovolateľ riadne nekonkretizoval právnú otázku, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

Vyššie uvedená rozhodovacia prax slovenských súdov o konštitutívnej povahe rozhodnutia o schválení vykonania projektu pozemkových úprav, ktorým sa originárne nadobúda vlastníctvo k pozemkom, ktoré nemožno stotožňovať s pôvodnými pozemkami, s ktorými vlastník vstúpil do pozemkových úprav, sa nelíši od rozhodovacej praxe českých súdov. V prípade Českej republiky možno v tejto súvislosti poukázať na rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR, v ktorých tento uviedol, že v dôsledku pozemkových úprav dochádza k originárnemu nadobudnutiu vlastníckeho práva, pričom súd v sporovom konaní nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť konštitutívneho rozhodnutia pozemkového úradu, ktorým došlo k prechodu vlastníckeho práva a k jeho originárnemu nadobudnutiu. Takýto prieskum je možné len v rámci správneho súdnictva (napr. rozsudok zo dňa 31. augusta 2016, sp. zn. 28 Cdo 2307/2015; uznesenie zo dňa 29. augusta 2017, sp. zn. 28 Cdo 2521/2017).

Ak je teda rozsudok súdu v konaní o určenie vlastníckeho práva podľa § 137 písm. c) CSP deklaratórny, teda nemá vplyv na vznik, zmenu, resp. zánik vlastníckeho práva, ale len deklaruje, či tu vlastnícke právo určitej osoby je alebo nie je (v dôsledku inej právnej skutočnosti – napr. v dôsledku existencie prídellovej listiny, splnenia podmienok vydržania), ťažko možno prijať záver, že súd môže deklarovať vlastnícke právo osoby k inému pozemku, ako tomu, vo vzťahu ku ktorému

žalobca preukazuje jeho vlastnícke právo v dôsledku určitého právneho titulu. Inak povedané, spornosť ohľadom vlastníckeho práva sa týka pozemku, ktorý existoval pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia okresného úradu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav, a nie pozemku, ktorý vznikol po právoplatnosti tohto rozhodnutia. V týchto prípadoch možno uvažovať o ochrane skutočného, resp. domnelého vlastníka prostredníctvom žaloby na vydanie bezdôvodného obohatenia, ak budú splnené predpoklady na jeho vydanie.

5. Platné znenie zákona o pozemkových úpravách neprelamuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva

Pokiaľ sa vrátíme k § 10 ods. 3 prvá až tretia veta zákona o pozemkových úpravách,¹⁹ ktorý spomína prípady sporov o vlastníctvo, ako je badať aj z vyššie uvedenej rozhodovacej praxe súdov, predmetné ustanovenie nič nerieši z pohľadu povahy a účinkov rozhodnutia príslušného okresného úradu, pozemkového a lesného odboru, o schválení vykonania projektu pozemkových úprav. Toto rozhodnutie má konštitutívne účinky, pričom, ako sme uviedli, možno sa prikloniť k tomu, že ide o originárne nadobudnutie vlastníckeho práva. V dôsledku pozemkových úprav zanikajú pôvodné pozemky a vznikajú nové, teda mení sa predmet vlastníckeho práva. Zákon o pozemkových úpravách túto skutočnosť žiadnym spôsobom nerieši nieto pri vzniku duplicity po schválení vykonania projektu pozemkových úprav, ale ani pri vzniku tejto duplicity vlastníckeho práva počas konania o pozemkových úpravách.

Podľa nášho názoru v týchto prípadoch nemožno vychádzať ani z § 42c zákona o pozemkových úpravách,²⁰ ktorý rieši prípady chýb v projekte pozemkových úprav, a kedy sám správny orgán (teda právomoc má okresný úrad, nie súd) rozhodne o zmene registra pôvodného stavu, registra nového stavu a vykonania projektu pozemkových úprav, pritom takto rozhodnúť možno do piatich rokov od schválenia vykonania projektu pozemkových úprav. Uvedené platí len za predpokladu, že nedošlo k prevodu alebo prechodu vlastníctva pozemku na inú osobu. Ustanovenie § 42c ods. 2 zákona o pozemkových úpravách za bodkočiarkou uvádza, že tým nie je dotknuté právo na začatie konania podľa osobitného predpisu, pričom v legislatívnej poznámke pod čiarou sa odkazuje na žalobu o určenie vlastníckeho práva podľa Civilného sporového poriadku. Avšak, podľa nášho názoru, § 42c zákona o pozemkových úpravách sa týka zjavných nesprávností, ku ktorým došlo v priebehu pozemkových úprav, a nie sporov o vlastníctvo. Napokon, úlohou správneho orgánu v konaní o pozemkových úpravách nie je rozhodovať v prípade spornosti o tom, kto je vlastníkom, táto úloha by mala byť daná súdu v sporovom konaní podľa Civilného sporového poriadku. Ani časť vety za bodkočiarkou v § 42c ods. 2 zákona o pozemkových úpravách podľa nášho názoru nezakladá právo skutočného (resp. domnelého) vlastníka domáhať sa určenia (deklarovania) vlastníckeho práva po schválení vykonania projektu pozemkových úprav k pozemkom, ktoré boli predmetom pozemkových úprav, ale táto časť ustanovenia sa vzťahuje na časť vety pred bodkočiarkou a zakladá právo na podanie žaloby o určenie vlastníctva v prípade, ak následne po schválení vykonania projektu pozemkových úprav došlo k prevodu, resp. prechodu vlastníctva pozemku na inú osobu a už nie je možné domáhať sa opravy chybných údajov (zjavných nesprávností) príslušným okresným úradom.²¹

6. Záver alebo návrhy de lege ferenda

Podľa nášho názoru problematika spornosti vlastníctva v súčasnom znení zákona o pozemkových úpravách v § 10 ods. 3 nie je vhodne riešená. Za vhodnú pre naše právne prostredie nepovažujeme ani úpravu tejto problematiky v Českej republike, konkrétne v § 8a zákona č. 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úradoch v platnom znení. Podľa predmetného § 8a platí, že ak pozemkový úrad zistí, že na niektorých pozemkoch je v katastrí nehnuteľností uvedený duplicitný zápis vlastníctva, posúdi listiny osvedčujúce vlastnícke právo k pozemku a dotknutým osobám navrhne riešenie dohodou. Ak sa spor nevyrieši dohodou, o vlastníctve rozhodne pozemkový úrad. Voči takémuto rozhodnutiu možno podať na súde žalobu, pričom ak je táto

19 „Pri rozhodovaní o námietkach vlastníkov proti výpisu z registra pôvodného stavu, ktoré sa týkajú sporu o vlastníctvo, alebo ak niekto tvrdí, že je vlastníkom pozemkov a toto vlastnícke právo nemôže preukázať príslušnou listinou, okresný úrad mu odporučí obrátiť sa na súd určovacou žalobou. Ak sa na súd obráti, do jeho rozhodnutia okresný úrad vyznačí v registri pôvodného stavu vlastníka vedeného na liste vlastníctva. Pri duplicitnom vlastníctve k pozemku sa rieši nové usporiadanie pozemku tak, že sa nemení hodnota a výmera nového pozemku, okrem kritérií podľa § 11 a platných zásad umiestnenia nových pozemkov; výpisy z registra pôvodného stavu sa doručujú vlastníkom vedeným na liste vlastníctva.“

20 „(1) Ak sa po schválení vykonania projektu pozemkových úprav zistí, že projekt obsahuje údaje o pozemkoch a právnych vzťahoch k nim, ktoré sú chybné, okresný úrad rozhodne o zmene registra pôvodného stavu, registra nového stavu a vykonania projektu pozemkových úprav. V rozhodnutí sa uvedú aj opravy údajov v ostatných správnych rozhodnutiach, ktorých sa zmena týka. Rozhodnutie sa doručuje len účastníkom, ktorých sa zmena týka. Rozhodnúť podľa tohto ustanovenia možno do piatich rokov

od schválenia vykonania projektu pozemkových úprav.

(2) Podľa odseku 1 sa nepostupuje, ak došlo k prevodu alebo prechodu vlastníctva pozemku na inú osobu; tým nie je dotknuté právo na začatie konania podľa osobitného predpisu.“

21 Takto rozhodol aj Okresný súd Trenčín v rozsudku zo dňa 5. mája 2017, sp. zn. 16 C 60/2015.

žaloba podaná, pozemkový úrad pozemky dotknuté duplicitným zápisom zaradí medzi neriešené pozemky. Nemyslíme si, že je vhodné, aby okresné úrady v rámci pozemkových úprav rozhodovali o súkromnoprávných sporoch medzi jednotlivcami o vlastníckom práve. Jednak by táto činnosť predlžovala konanie o pozemkových úpravách, jednak okresné úrady nie sú dostatočne personálne a odborne obsadené na túto činnosť, ale najmä z hľadiska povahy tejto problematiky ide o činnosť, ktorá je typická pre všeobecné súdy. Ani preskúmvanie prípadných rozhodnutí okresných úradov o určení vlastníckeho práva v správnom súdnictve by podľa nášho názoru nepostačovalo, keďže správne súdy nie sú skutkovými súdmi.

V prípade, ak niekto popiera vlastnícke právo iného k pozemku, ktorý je súčasťou obvodu projektu pozemkových úprav, pričom uvedené je zrejme z poznámky o spochybnení hodnovernosti údajov z katastra (duplicitný zápis na liste vlastníctva) alebo sa tejto spornosti dovoľá tretia osoba priamo na okresnom úrade, možno uvažovať, že zákon by explicitne ustanovil, že v prípade takejto spornosti, ktorá vyšla najavo v konaní o pozemkových úpravách, by sa tretia osoba mohla domáhať určenia vlastníckeho práva na súde k novovytvorenému pozemku, ktorý korešponduje pôvodnému pozemku, resp. spoluvlastníckym podielom na pozemkoch. To znamená, že pri vytváraní nového pozemku by bolo potrebné prihliadať na uvedenú duplicitu, a teda nebolo by možné spočítavať pozemky, resp. spoluvlastnícke podiely vlastníka dotknuté duplicitou a pozemky, resp. spoluvlastnícke podiely vlastníka nedotknuté duplicitou. Ďalšia alternatíva, ktorá prichádza do úvahy, je, že v prípade spornosti vlastníckeho práva k pozemku, ktorý patrí do obvodu projektu pozemkových úprav, by bol predmetný pozemok vyňatý z tohto obvodu, ak to je možné a nezmarí sa tým účel pozemkových úprav (v prípade veľkého množstva spoluvlastníckych podielov dotknutých duplicitou by mohol byť účel pozemkových úprav ohrozený, resp. nebolo by vhodné tieto pozemky vynímať). Obe vyššie uvedené alternatívy možno kombinovať a mohli by byť súčasťou zákona o pozemkových úpravách, t. j. okresný úrad by mohol rozhodnúť o vyňatí pozemku z pozemkových úprav po posúdení účelnosti takéhoto postupu, a ak nie, postavenie účastníka by mal tak vlastník vedený na liste vlastníka, ako aj duplicitný vlastník, pričom by sa výslovne zakotvilo, že domáhať sa určenia vlastníckeho práva možno aj po vykonaní pozemkových úprav k novovytvorenému pozemku, ak sa tohto určenia dovoľáva vlastník na súde už počas konania o pozemkových úpravách.

Pokiaľ ide o riešenie možnosti domáhania sa určenia vlastníckeho práva zo strany tretej osoby po vykonaní pozemkových úprav k novovytvorenému pozemku, ktorá má právny titul osvedčujúci vlastnícke právo k pôvodnému pozemku, ktorý po pozemkových úpravách zanikol, bolo by možné uvažovať o tom, že zákonodarca by v zákone o pozemkových úpravách prelomil originaritu nadobudnutia vlastníckeho práva k novovytvoreným pozemkom. Napríklad výslovným uvedením, že týmto zákonom nie je dotknutá možnosť domáhať sa určenia vlastníckeho práva na súde aj po schválení vykonania pozemkových úprav k novovytvorenému pozemku, ktorý zodpovedá pôvodnému pozemku, ku ktorému má osoba domáhajúca sa určenia právny titul. Sme však toho názoru, že takáto úprava by nebola vhodná, tieto situácie by nemali byť výslovne upravené v zákone o pozemkových úpravách, a teda že je potrebné vychádzať z originárneho nadobudnutia vlastníckeho práva.

Myslíme si, že treba rozlišovať medzi prípadmi, keď sa vyskytne spornosť o vlastníckom práve k pozemku už počas konania o pozemkových úpravách, a prípadmi, keď k tejto spornosti dôjde po uskutočnení pozemkových úprav. V prvom prípade by nebolo spravodlivé, aby sa neprihliadalo na túto spornosť a tak bol neprimerane zvýhodnený vlastník vedený na liste vlastníctva a znevýhodnený duplicitný vlastník. Pritom podľa súčasného znenia zákona o pozemkových úpravách nemá prebiehajúce konanie o určenie vlastníckeho práva vplyv na vykonanie pozemkových úprav vo vzťahu k dotknutému pozemku, a teda k tejto neproporcionalite dochádza. Pokiaľ ide o druhý vyššie spomínaný prípad, sme toho názoru, že ak je osoba dlhodobo nečinná pri uplatňovaní si svojich práv ako vlastníka veci, nemožno jej donekonečna poskytovať ochranu a možnosti nápravy. V priebehu času je potrebné zohľadňovať iné právne skutočnosti, ktoré majú vplyv na vlastnícke právo skutočného vlastníka. Ved' spomeňme prípady ako vydržanie,²² dobromyseľnosť nadobúdateľa,²³ originárne nadobudnutie vlastníckeho práva na exekučnej dražbe,²⁴ obmedzená ochrana oprávneného dediča.²⁵ Konštitutívne rozhodnutie správneho orgánu o schválení vykonania projektu pozemkových úprav podľa nášho názoru je a má byť právnou skutočnosťou, ktorá má vplyv na možnosti ochrany prípadných tretích osôb, ktoré majú právny titul osvedčujúci ich vlastnícke právo k pôvodným pozemkom. Inak povedané, vykonanie pozemkových

22 Us. § 134 OZ.

23 Pozri nález Ústavného súdu SR zo dňa 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015.

24 Pozri nález Ústavného súdu SR zo dňa 5. novembra 2008, sp. zn. II. ÚS 289/08.

25 Ust. § 486 OZ.

úprav znamená nemožnosť tretej osoby s úspechom sa domáhať určenia vlastníckeho práva na súde k novovytvorenému pozemku, ktorý má zodpovedať pôvodnému pozemku. Zvýšenie, resp. poukázanie na originárne nadobudnutie vlastníckeho práva právoplatnosťou schválenia správneho orgánu o vykonaní projektu pozemkových úprav možno *de lege ferenda* ustanoviť v zákone o pozemkových úpravách tým, že v určitej fáze konania by bola vo verejnej vyhláške uvedená výzva na uplatnenie si vlastníckych práv tretích osôb k pozemkom, ktoré sú súčasťou obvodu projektu pozemkových úprav [obdoba § 140 ods. 2 písm. l) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v platnom znení].²⁶

V tejto súvislosti ešte spomeňme, že zákon o pozemkových úpravách bližšie nerieši prípady, ak obvodu projektu pozemkových úprav podliehajú pozemky, na ktoré boli uplatnené reštitučné nároky, ale v § 42e odkazuje na osobitné reštitučné predpisy – t. j. na zákon č. 229/1991 Zb. a zákon č. 503/2003 Z. z. Podľa týchto reštitučných predpisov²⁷ platí, že vlastníctvo k pozemkom alebo k jeho častiam nemožno navrátiť, ak sa pozemok nachádza v obvode projektu pozemkových úprav a vykonanie tohto projektu bolo schválené. V takom prípade sa oprávnenej osobe vydá náhradný pozemok v primeranej výmere a bonite v porovnaní s pôvodným pozemkom, prípadne sa jej poskytne finančná náhrada. To znamená, že zákonodarca v týchto prípadoch reflektuje, že pôvodný pozemok pozemkovými úpravami zanikol, a preto ho nemožno vydať oprávnenej osobe. V tomto smere možno nájsť obdobu s vyššie uvedenou argumentáciou o nemožnosti s úspechom žalovať po právoplatnom schválení vykonania projektu pozemkových úprav o určenie vlastníckeho práva k novovytvorenému pozemku, ak právny titul žalobcu svedčí v prospech pôvodného pozemku. ■

„Príspevok bol vypracovaný v rámci riešenia projektu VEGA č. 1/0329/19.“

RESUMÉ

Pozemkové úpravy a žaloba o určenie vlastníckeho práva

Autor sa v príspevku zaoberá vplyvom vykonania pozemkových úprav na úspešnosť žaloby o určenie vlastníckeho práva. Dospieva k záveru, že vykonaním pozemkových úprav dochádza k zániku pôvodných pozemkov a vzniku nových pozemkov, a teda možno hovoriť o originárnom spôsobe nadobudnutia vlastníckeho práva, čo z hľadiska deklaratornosti rozsudku v konaní o určenie vlastníckeho práva znamená, že nie je možné, aby bolo žalobcovi v súdnom konaní vyhovené.

SUMMARY

Land Consolidation and Action Seeking to Determine the Ownership Right and Title

The author deals with the impact of land consolidation on the success of an action seeking to determine the ownership right and title. He comes to a conclusion that as a consequence of land consolidation original estates in land cease to exist and new estates in land come into existence, therefore, one may talk about the acquisition of the ownership right and title not deriving from the original owner, which in view of the declaratory nature of a judgment in the proceedings concerning the determination of the ownership right and title means that it is not possible to grant relief sought by the claimant in the court proceedings.

ZUSAMMENFASSUNG

Grundstückregelungen und die Klage auf Feststellung des Eigentumsrechtes

Der Autor befasst sich im Beitrag mit der Auswirkung der durchgeführten Grundstückregelungen auf den Erfolg der Klage auf Feststellung des Eigentumsrechtes. Er kommt zur Schlussfolgerung, dass durch die Grundstückregelungen es zur Erlöschung von ursprünglichen Grundstücken und zur Entstehung von neuen Grundstücken kommt und somit kann man über eine originäre Art und Weise des Eigentumsrechterwerbes sprechen, was vom Sichtpunkt eines deklaratorischen Urteils im Verfahren wegen Feststellung des Eigentumsrechtes bedeutet, dass es nicht möglich ist, dem Kläger im Gerichtsprozess stattzugeben.

26 „Dražobná vyhláška musí obsahovať výzvu, aby uplatnenie práv, ktoré nepripúšťajú dražbu, sa preukázalo pred začatím dražby s upozornením, že inak by sa také práva nemohli uplatniť na ujmu vydražiteľa, ktorý bol dobromyseľný.“

27 Ust. § 11 ods. 1 písm. h) a § 11 ods. 2 zákona č. 229/1991 Zb. a § 6 ods. 1 písm. h) a § 6 ods. 2 zákona č. 503/2003 Z. z.

Zmysel ďalšej existencie zjednocujúcich stanovísk a všeobecne k nástrojom zjednocovania judikatúry

JUDr. Jana Matejová

„K znakom právneho štátu a medzi jeho základné hodnoty patrí neoddeliteľne princíp právnej istoty [(čl. 1 ods. 1 ústavy), napr. PL. ÚS 36/95], ktorého neopomenuteľným komponentom je predvídateľnosť práva. Súčasťou uvedeného princípu je aj požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (mutatis mutandis I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99), teda to, že obdobné situácie musia byť rovnakým spôsobom právne posudzované.“¹

1 Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 236/06 zo dňa 28. júna 2007. Dostupný na: <www.ustavnysud.sk> [2019-09-07].

2 § 20 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, v znení neskorších predpisov a § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

3 Vid. napríklad:

● EICHLEROVÁ, K.: Prístupnosť a predvídateľnosť práva. In: Právnik. roč. 2/2001, Praha: Ústav štátu a práva Akadémie vied České republiky, ISSN 0231-6625, s. 121 – 144;

● KOUKAL, P.: Predvídateľnosť, retroaktivita a zpětné působení práva. In: Právnik. roč. 3/2016, Praha: Ústav štátu a práva Akadémie vied České republiky, ISSN 0231-6625, s. 233 – 260;

● LUDVÍK, D.: Právo na predvídateľné rozhodnutie jako základní soukromé právo. In: Právní rozhledy,

Uvedený citát z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej v texte len „Ústavný súd SR“) bol zvolený na úvod článku, pretože vystihuje dôležitosť a nezastupiteľnosť úlohy Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej v texte aj len „Najvyšší súd SR“ alebo „NS SR“), ktorou je dbať o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.²

O potrebe zjednocovania judikatúry a tiež o predvídateľnosti súdnych rozhodnutí sa už veľa popísalo a existuje aj viac-menej konštantná judikatúra k tejto problematike (viď. okrem vyššie uvedeneho rozhodnutia Ústavného súdu SR aj jeho ďalšie rozhodnutia, napríklad vo veci sp. zn. III. ÚS 551/2012 zo dňa 30. januára 2013, sp. zn. IV. ÚS 14/07 zo dňa 17. mája 2007, či sp. zn. I. ÚS 28/09 zo dňa 9. júla 2009).

Potreba predvídateľnosti súdnych rozhodnutí je viackrát rozoberaná aj v článkoch v odborných časopisoch³ a na vedeckých konferenciách pravidelne zaznievajú príspevky venované potrebe zjednocovania judikatúry, či presvedčivosti a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.⁴

Najvyšší súd SR, ktorý má (ako už bolo spomenuté) vykonávanie zjednocovacej činnosti „v popise práce“ (§ 20 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok, v znení neskorších predpisov – ďalej v texte aj len „SSP“ a § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov – ďalej v texte len „zákon o súdoch“), má k dispozícii viacero nástrojov, ktoré môže využiť. Článok je venovaný jednotlivým možnostiam zjednocovania judikatúry so zameraním sa na úlohu novozavedených veľkých senátov kolégií Najvyššieho súdu SR a problematikou súčasného zachovania zjednocujúcich stanovísk NS SR a zmyslom ich ďalšej existencie v právnom poriadku SR.

JUDr. Jana Matejová

je absolventkou Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne.

Od roku 2010 pôsobí na správnom kolégiu Najvyššieho súdu SR ako

asistentka sudcu a od roku 2017 ako externá doktorandka na Katedre správneho a environmentálneho práva Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave.

Nástroje zjednocovania judikatúry

Zjednocovanie súdnej praxe Najvyšším súdom SR sa v súčasnej dobe deje dvoma možnými spôsobmi – procesným a mimoprocesným.

Procesný spôsob predstavuje rozhodovanie NS SR podľa príslušných právnych predpisov v konaniach, ku ktorým je tento súd zo zákona povolaný podľa § 8 zákona o súdoch. Zákon o súdoch v § 8 ods. 3 vyslovene stanovuje – „Najvyšší súd dbá o jednotný výklad a jednotné používanie zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov vlastnou rozhodovacou činnosťou...“. Ide o najčastejšie využívaný inštitút zjednocovania judikatúry cestou zovšeobecňovania jednotlivých záverov formulovaných **v rozhodnutiach vydaných v konkrétnych prípadoch**. Tieto rozhodnutia nie sú všeobecne záväzné (výrok rozhodnutia je záväzný len pre účastníkov konania a pre ďalšie zákonom stanovené subjekty),⁵ avšak, práve s ohľadom na ich zdroj (ktorým je najvyššia súdna inštitúcia), ovplyvňujú rozhodovanie nižších súdov tým, že im poskytujú podporu pri odôvodňovaní ich vlastných rozhodnutí so zhodnou alebo obdobnou problematikou, ktorú Najvyšší súd SR už riešil.

Ako „nadstavba“ pôsobí v súčasnosti vydávanie rozhodnutí novovzniknutými veľkými senátmi kolégií NS SR. Tento inštitút bol do slovenského právneho poriadku zavedený s účinnosťou od 1. júla 2016 a ide o špecifický typ senátu Najvyššieho súdu SR, ktorý koná a rozhoduje vo vymedzených veciach priamo za účelom zjednocovania rozhodovacej činnosti. Veľké senáty bol zriadené na troch kolégiách Najvyššieho súdu SR – občianskoprávnom, správnom a obchodnoprávnom.

Mimoprocesným spôsobom upraveným zákonom zjednocuje NS SR súdnu prax **prijímaním stanovísk NS SR** (pokračovanie § 8 ods. 3 zákona o súdoch – „a tým, že prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov“). Ide o abstraktné výkladové stanoviská, ktorých obsahom je zhodnotenie aplikácie právnej normy pred súdmi a názory zjednocujúceho súdu na tuto interpretáciu. Týmto spôsobom zjednocovania sa nerozhoduje záväzným spôsobom žiadny konkrétny spor – jeho výsledkom nie je záväzný, poprípade vykonateľný rozhodnutie v určitej veci, aj keď stanoviská obvykle vychádzajú zo skúseností súdu pri riešení vecí v minulosti. Rozdiel medzi rozhodnutím a stanoviskom je aj v tom, že zatiaľ čo konanie zahájené pred NS SR bude vždy ukončené rozhodnutím, stanovisko prijaté byť nemusí (predovšetkým z dôvodu, že pre jeho návrh, ktorý môže byť aj alternatívny, nebol získaný potrebný počet hlasov). Čo sa týka záväznosti zjednocujúcich stanovísk, tá nebola s účinnosťou do 14. októbra 2019 nikde v právnych predpisoch zakotvená. V Rokovacom poriadku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – Poriadok č. 200/2016 Z. z. (ďalej v texte aj len „Rokovací poriadok NS SR“) bolo len v čl. 4 ods. 14 uvedené, že „z prijatého stanoviska vychádzajú sudcovia kolégia pri svojom rozhodovaní“. Vo formálnom zmysle tak stanoviská neboli právne záväzné pre senáty NS SR, ani pre súdy nižších inšancií. Ich vysokú materiálnu záväznosť však nemožno opomenúť, keďže nimi Najvyšší súd SR dáva najavo, že považuje danú právnu otázku za hodnú zvláštného zdôraznenia; ich záväznosť tak nevychádzala z formálneho zakotvenia, ale predovšetkým z autority NS SR a z ich argumentačnej presvedčivosti.⁶ S účinnosťou od 15. októbra 2019 však prišlo k zmene a zákon o súdoch už zakotvuje záväznosť stanovísk kolégia pre členov kolégia (bližší rozbor tejto zmeny viď nižšie v texte).

Druhým mimoprocesným spôsobom, ktorý zákon zmieňuje (záver § 8 ods. 3 zákona o súdoch – „a zverejňuje právoplatné súdne rozhodnutia zásadného významu v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky“), je zjednocovanie judikatúry za pomoci **vydávania zbierky rozhodnutí**, do ktorej sú zaradované rozhodnutia, ktorým Najvyšší súd SR prikladá precedenčný význam a na ktorých plánuje „stavať“ svoju budúcu rozhodovaciu prax – tzv. rozhodnutia zásadného významu, nazývané aj judikáty. Najvyšší súd SR vydáva oficiálnu Zbierku stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky,⁷ v ktorej sú zverejňované právoplatné rozhodnutia zásadného významu prijaté kolégiami súdu na publikáciu, pričom do zbierky môžu byť zahrnuté aj rozhodnutia nižších súdov a zabezpečuje jej uverejňovanie na internete. Rozhodnutia uverejnené v oficiálnych zbierkach síce nemajú formálne vyššiu záväznosť ako iné (nezverejnené) rozhodnutia, avšak ich materiálna záväznosť je s ohľadom na proces schvaľovania vyššia. Publikácia rozhodnutí tiež zvyšuje pravdepodobnosť, že sa prijaté rozhodnutia rozšíria

roč. 5/2012, Praha : C. H. Beck, ISSN 1210-6410, s. 181 – 183;

● MATES, P.: Požadavek předvídání ve správním právu. Právní rozhledy. roč. 12 /2012, Praha : C. H. Beck, ISSN 1210-6410, s. 445 – 447;

● OPETT, L.: Právna istota a predvídateľnosť súdnych rozhodnutí. In: Právny obzor. roč. 4/2008, Bratislava : Ústav štátu a práva Slovenskej akadémie vied, ISSN 0032-6984, s. 317 – 326;

● VALKO, E. a VOZÁR, J.: K niektorým problémom predvídateľnosti rozhodovania súdov. In: Justičná revue, roč. 5/2000, Bratislava : Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ISSN 1335-6461, s. 560 – 566.

4 Vid. napríklad:

● príspevok MORAVEC, O.: Sjednocování judikatury pohledem účastníka řízení – řízení před rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu. Cofola 2008, dostupný na: <http://www.law.muni.cz/sborniky/cofola2008/files/pdf/sprava/moravec_ondrej.pdf> [2019-09-26];

● konferencia VIA IURIS Prístup k spravodlivosti – Bariéry a východiská. Presvedčivosť a transparentnosť rozhodovania súdov. 2009, dostupná na: <<https://viaiuris.sk/wp-content/uploads/2017/08/pilk-2009.pdf>> [2019-09-26];

● príspevok SEDLAČKO, F.: Judikatúra k záväznosti judikatúry. XXI. Slovenské dni práva, 2015 (Zborník z konferencie s. 34 – 47).

5 § 22 CSP a § 154 ods. 4 SSP.

6 To potvrdzuje napríklad aj rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 185/2006 zo dňa 1. októbra 2013, ktorý bol uverejnený v periodiku Zo súdnej praxe č. 5/2013 pod č. 41/2013 s nasledujúcou právnou vetou: „Ak bol k určitej právnej otázke vyslovený právny názor v stanovisku Najvyššieho súdu SR, sú všetky súdy všeobecných súdov, vrátane samotného Najvyššieho súdu SR, povinné pri svojom

rozhodovaní z neho vychádzať, lebo stanovisko je pre ne záväzná. Vyplýva to z postavenia Najvyššieho súdu SR, ktorý ex lege sleduje a vyhodnocuje právoplatné rozhodnutia súdov v občianskom súdnom konaní a na ich základe, v záujme jednotného rozhodovania súdov, zaujíma stanoviská k ich rozhodovacej činnosti vo veciach určitého druhu alebo charakteru, a tak predurčuje ich následný postup aj v iných obdobných veciach (uplatňuje sa záväznosť súdnej judikatúry erga omnes).“

7 § 8 ods. 3, § 23 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

8 S účinnosťou od 1. januára 2012 sú na webovom sídle ministerstva spravodlivosti SR uverejňované všetky právoplatné rozhodnutia vo veci samej, rozhodnutia, ktorými sa končí konanie, rozhodnutia o neodkladnom opatrení a rozhodnutia o odklade vykonateľnosti rozhodnutia správneho orgánu (§ 82a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov)

9 Viď napr. Berthotyová, E.: Judikatúra v azylových veciach. Bratislava: C. H. Beck, 2018, ISBN 978-80-89603-67-1, 228 s.

10 Významná je v tomto ohľade činnosť Justičnej akadémie, ktorá je nezávislou vzdelávacou inštitúciou a zabezpečuje organizuje a vykonáva vzdelávanie sudcov, prokurátorov a súdnych úradníkov. Externými členmi pedagogického zboru sú okrem iných aj sudcovia.

11 BARICOVÁ, J. a kol.: Správny súdny poriadok. Veľký komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2017, ISBN 978-80-7400-678-4, s. 187.

12 Za predchádzajúcej právnej úpravy, ak sa niektorý zo senátov NS SR mienil odkloniť od publikovaného rozhodnutia alebo stanoviska, musel svoje právne závery riadne vysvetliť a uviesť, prečo konkrétne a z akých dôvodov sa nestotož-

do povedomia odbornej verejnosti (a to najmä s ohľadom na počet rozhodnutí, ktoré NS SR každoročne vydá).

S kompletnou rozhodovacou praxou NS SR je možné sa oboznámiť na internetovej stránke NS SR (www.nsud.sk), na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR (www.justice.gov.sk),⁸ v právnych informačných systémoch (napr. ASPI), či ďalších súkromných zbierkach rozhodnutí.⁹ V súčasnosti je práca s judikatúrou považovaná za prirodzenú súčasť práce každého právnik. Aj tento faktor je možné považovať za prostriedok zjednocovacej činnosti súdov všetkých inšancií, keďže indikáciou a citáciami príslušných rozhodnutí najvyššieho súdu v súdnych konaniach dochádza k znižovaniu počtu rozhodnutí nerešpektujúcich právny názor zastávaný Najvyšším súdom SR.

Ďalším mimoproceným, avšak zákonom nezmieňovaným spôsobom ovplyvňovania súdnej praxe zo strany NS SR, resp. jeho sudcov, ktorý môže prispieť k jej zjednoteniu, je vedľa vlastnej **publikačnej činnosti týchto sudcov, ich vystúpenia napr. na rôznych prednáškach, seminároch alebo poradách**, na ktorých sa zúčastňujú aj iní sudcovia.¹⁰

Veľké senáty kolégií Najvyššieho súdu SR

Inštitút veľkého senátu bol do slovenského právneho poriadku zavedený s účinnosťou od 1. júla 2016 novými procesnými predpismi – zákonom č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, v znení neskorších predpisov (ďalej v texte aj len „CSP“), pre oblasť občianskeho a obchodného práva a Správnym súdnym poriadkom pre oblasť správneho práva. Predchádzajúca právna úprava sa totiž ukázala ako nepostačujúca, pričom Slovenská republika bola jedným z mála európskych štátov, ktorý tento typ senátu zriadený nemal.¹¹

Veľký senát je špecifickým typom senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý koná a rozhoduje vo vymedzených veciach za účelom zjednocovania rozhodovacej činnosti (respektíve za účelom bránenia rozdielnej rozhodovacej činnosti) senátov NS SR a v rámci správneho súdnictva, navyše, aj za účelom zjednocovania rozhodovacej činnosti správnych súdov a tiež správnych súdov a orgánov verejnej správy.

Ak senát NS SR pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu NS SR, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu. V prípade veľkého senátu správneho kolégia NS SR postúpi senát vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu aj v prípade ak dospel pri svojom rozhodovaní opätovne k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru orgánu verejnej správy o tej istej právnej otázke alebo ak to navrhol generálny prokurátor z dôvodu rozdielnej rozhodovacej činnosti správnych súdov alebo pretrvávajúcej odlišnosti rozhodovania správnych súdov a orgánov verejnej správy (§ 22 ods. 1 písm. b) a c) SSP). V uznesení o postúpení veci predkladajúci senát odôvodní svoj odlišný právny názor.¹²

Veľký senát je tak inštitucionálnym zabezpečením princípu právnej istoty (čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky)¹³ – princípu, podľa ktorého sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď.

Či naozaj pomôže zakotvenie inštitútu veľkého senátu k zjednocovaniu rozpornej judikatúry súdov a k prehĺbeniu právnej istoty ukáže až právna prax. Veľký senát obchodnoprávneho kolégia však doposiaľ nevydal žiadne rozhodnutie, veľký senát správneho kolégia iba dve a veľký senát občianskoprávneho kolégia iba päť rozhodnutí, a to napriek tomu, že SSP aj CSP sú účinné už takmer 4 roky.¹⁴

Zjednocujúce stanoviská Najvyššieho súdu SR

Zákonná úprava (zákon o súdoch) vymedzuje zjednocujúce stanoviská ako prostriedok Najvyššieho súdu SR „na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov“. Ako už bolo vyššie uvedené, ide o neprocesný spôsob zjednocovania rozhodovacej činnosti.

Pôvodne (s účinnosťou do 30. júna 2016) bolo podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona o súdoch kolégium NS SR oprávnené, najmä na návrh predsedu kolégia, predsedu NS SR alebo ministra spravodlivosti prijať stanovisko k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak došlo k **výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach senátov toho istého kolégia**. Podľa § 21 ods. 3 písm. b) zákona o súdoch bolo za rovnakých podmienok oprávnené prijať stanovisko aj v prípade, ak došlo k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa. Mohlo tak ísť o rozdielnu rozhodovaciu činnosť senátov NS SR¹⁵ alebo o rozdielne právoplatné rozhodnutia zo súdov nižšieho stupňa.¹⁶

Inštitút stanovísk však v minulosti nedokázal zabrániť nejednotnosti rozhodovania senátov NS SR. V niektorých prípadoch pravdepodobne aj preto, že žiadne z protichodných stanovísk nedokázalo získať potrebnú väčšinu hlasov a ako už bolo v úvode naznačené, povinnosť stanovisko prijať neexistuje.

V súvislosti so zavedením inštitútu veľkého senátu kolégií NS SR došlo aj k zmene v právnej úprave zjednocujúcich stanovísk.¹⁷ S účinnosťou od 1. júla 2016 tak mohlo kolégium prijať stanovisko iba ak došlo k **výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach veľkých senátov kolégií**. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 125/2016 predstavovala táto zmena „*reflexiu na zavedenie veľkých senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky*.“¹⁸ Inštitút zjednocovacích stanovísk tak ostal v slovenskom právnom poriadku zachovaný, avšak už bol vyhradený na zjednocovanie rozdielnej rozhodovacej činnosti iba veľkých senátov kolégií NS SR – t. j. špeciálnych senátov vytvorených za účelom zjednocovania súdnej praxe.

S účinnosťou od 15. októbra 2019 prišlo k ďalšej zmene (ktorú si pravdepodobne vyžiadala prax)¹⁹ a okrem rozhodnutí veľkých senátov môže kolégium prijať stanovisko **aj v prípade rozdielneho výkladu v právoplatných rozhodnutiach „bežných“ (t. j. trojčlenných alebo päťčlenných) senátov kolégia**. Zásadnou zmenou v ponímaní zjednocujúcich stanovísk je tiež **zavedenie záväznosti stanovísk pre členov kolégia**.²⁰ Z dôvodovej správy k zákonu č. 282/2019 Z. z. sa dozvedáme: „*Doplňa sa možné zjednocovanie nielen v prípade rozdielnosti výkladov veľkým senátom daného kolégia, ako je to dané súčasťou právnou úpravou, ale aj v prípade, ak sú rozdiely medzi bežnými trojčlennými či päťčlennými senátmi kolégia. Podľa predpisov civilného a správneho súdneho procesu zriadený veľký senát nie je vždy rovnako obsadený vzhľadom na zákonom ustanovený spôsob jeho kreovania. Preto nemožno vylúčiť ani rozdielny výklad v rozhodnutiach veľkého senátu. Stanovisko kolégia zjednotí rozdielne výklady veľkého senátu a senátov kolégia a bude pre sudcov kolégia záväzné. Navrhovaná úprava záväznosti stanoviska kolégia sa odvodzuje zo všeobecnej požiadavky jednotnosti rozhodovania a právnej istoty a je inšpirovaná aj znením § 13 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.*“²¹

V súvislosti s rozšírením možností prijímania stanovísk tak dochádza k duplicite inštitútov slúžiacich na zjednocovanie rozhodovacej činnosti „bežných senátov“. Vytvorila sa však zároveň možnosť na riešenie problému ako postupovať v prípade, že senát NS SR zastáva odlišný právny názor od názoru vyslovenému v stanovisku NS SR. Kým boli stanoviská vymedzené iba ako prostriedky na zjednocovanie rozdielnej judikatúry veľkých senátov, nebolo možné zaujať stanovisko (odlišné od pôvodného) bez existencie dvoch alebo viacerých rozdielných rozhodnutí veľkého senátu. Takýchto viacero rozhodnutí veľkého senátu však zároveň nemalo ako vzniknúť. Išlo tak o začarovaný kruh – prekonanie pôvodného stanoviska stanoviskom novým, avšak bez existencie rozhodnutí veľkého senátu potrebných na takéto nové stanovisko...²²

V prijímaní stanovísk k výkladovým rozdielnostiam v právoplatných rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa k zmene nedošlo – § 21 ods. 3 písm. b) zákona o súdoch ostal zachovaný v pôvodnom znení.

Bližšie je proces prijímania stanovísk upravený v čl. 4 Rokovacieho poriadku NS SR.²³

Klady a zápory zjednocujúcich stanovísk

Inštitút zjednocujúcich stanovísk v minulosti často kritizovali slovenskí aj zahraniční právnici. Býval označovaný za relikviu socialistického práva, ktorá stále pretrváva v právnych systémoch postkomunistických krajín. „*Sjednocující stanoviska, ve formě, v jaké je užíváme,*

ňuje s publikovanými právnymi závermi. Ak sa potom niektorý iný senát najvyššieho súdu tiež mienil odchýliť od toho istého, už publikovaného záveru (ak dospel k záveru, že sú pre to dôvody), musel rovnako – vo vzťahu k judikátu alebo stanovisku vysloviť, prečo sa od neho odkláňa.

13 Uvedené vyplýva napríklad aj z dôvodovej správy k Civilnému sporovému poriadku (dostupná na: <<https://www.nr-sr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=5280>> [2019-09-26]).

14 Rozhodnutia veľkých senátov zverejňuje NS SR na svojej webovej stránke: <<https://www.nsud.sk/rozhodnutia-velkeho-senatu/>> [2019-09-29].

15 Napríklad stanovisko správneho kolégia NS SR sp. zn. Snj 73/2014 zo dňa 14. apríla 2015, ktoré kolégium prijalo na podnet Sociálnej poisťovne, keďže v rozhodnutiach NS SR (napr. sp. zn. 45šzo/22/2013 zo dňa 15. mája 2013 a sp. zn. 15šzo/23/2013 zo dňa 18. marca 2014) dochádzalo k nejednotnosti vo výklade ustanovenia § 103 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. <https://www.nsud.sk/data/files/1100_stanoviska_rozhodnutia_5_2015.pdf> [2019-09-25].

16 Ako príklad je možné uviesť stanovisko občianskoprávneho kolégia NS SR sp. zn. Cpj 5/2014 zo dňa 3. júna 2014, v ktorom NS SR poukázal na v skutkovo identických prípadoch odlišné rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 6 Co 468/2012 zo dňa 27. marca 2013, Okresného súdu Dunajská Streda sp. zn. 8 C 51/2011 zo dňa 8. septembra 2011 a Okresného súdu Žilina sp. zn. 14 C 100/2012 zo dňa 7. februára 2013, na základe čoho prijal stanovisko: „*Aj škoda spôsobená na čel-*

nom skle motorového vozidla kameňom alebo iným predmetom vymršteným kolesom iného motorového vozidla je škodou, ktorá bola spôsobená okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke; zodpovednosti za túto škodu sa podľa § 428 veta prvá Občianskeho zákonníka nemožno zbaviť.“ <https://www.n-sud.sk/data/files/979_stanoviska_rozhodnutia_10_2014.pdf> [2019-09-25].

17 K zmene prišlo zákonom č. 125/2016 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s prijatím Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

18 <<https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2016/125-2016-z-z.html>> [2019-09-25].

19 Pôvodná úprava totiž výrazne obmedzovala využívanie tohto inštitútu, keďže na prijatie stanoviska bola nutná rozdielna rozhodovacia činnosť veľkých senátov, t. j. existencia minimálne dvoch alebo viacerých rozhodnutí veľkého senátu, v ktorých bola rovnaká právna otázka riešená rozdielne. S ohľadom na početnosť, či skôr nepočtetnosť rozhodnutí veľkých senátov by tak tento inštitút v praxi asi nebol veľmi často využívaný.

20 Znenie § 21 ods. 3 písm. a) zákona o súdoch s účinnosťou od 15. októbra 2019: „Kolégium najvyššieho súdu najmä na návrh predsedu kolégia, predsedu najvyššieho súdu alebo ministra prijíma stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak došlo k rozdielnemu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov v právoplatných rozhodnutiach veľkého senátu kolégia alebo senátov kolégia; stanovisko kolégia je pre členov kolégia záväzná.“

21 <<https://www.najpravo.sk/dovodove-spravy/rok-2019/282-2019-z-z.html>> [2019-10-16].

nejšou inštitútom známym a užívaným v západných zemích kontinentálneho práva. Naopak do nášho právneho rádu pronikla pod mocensko-kultúrnym vlivom SSSR. Na našom území se poprvé objavila v roce 1969 jako stanoviska Nejvyššího soudu ČSSR k zajištění jednotného výkladu zákona.... Směrnice a následně stanoviska bezpochyby představovaly institut sovětského práva, jehož účelem bylo podávat „správný“ výklad ve sporných otázkách a napomáhat k „socialistické aplikaci socialistického práva.“²⁴

Stanoviskám, kriticky označovaným aj ako inštitúty „schôdzovej justície“,²⁵ vyčítajú najmä narušenie koncepcie oddelenia moci v štáte, ako neoddeliteľnej súčasti právneho štátu – napr. Vojtěch Šimíček, sudca Najvyššieho správneho súdu ČR, vo svojom príspevku uvádza: „Podstata sjednocujícího stanoviska je totiž založena na apriorní myšlence, že individuální případy jsou jen jakýmsi podnětem a nikoliv účelem těchto rozhodnutí, jelikož smysl stanovisek spočívá ve zformulování obecného řešení, přesahujícího individuální případ. Tím se však ze soudu stává faktický normotvůrce... který přece také přijetím nového zákona začasť reaguje na zobecněné podněty plynoucí z individuálních případů.“²⁶

Z iného hľadiska tento nástroj zjednotenia kritizuje aj významný český právnik Michal Bobek: „...zásadní překážkou vydávání stanovisek je skutečnost, že moc soudní by neměla mít iniciativu nad rámec konkrétní kauzy. Na rozdíl od zákonodárce nemá pravomoc iniciovat změnu, může ji však uskutečnit v případech, kdy daná kauza přichází na podvozku konkrétního případu. Druhým argumentem je, že je systémově vhodnější, aby existovala přehledná a nepočtená judikatura, která vykonává řídicí funkci sama o sobě a stanoviska nejsou vůbec zapotřebí.“²⁷

Tiež sudca nemeckého najvyššieho súdu (Bundesgerichtshof) Christoph Zülch v rámci projektu Twinning v roku 2003 k tomuto nástroju uviedol: „Komentovanie zákonov a diskusia o abstraktných právnych otázkach je v prvom rade úlohou právnej vedy. Správnosť a praktická použiteľnosť každej právnej úvahy sa v konečnom dôsledku musí osvedčiť pri rozhodovaní konkrétnych právnych prípadov.“²⁸

Vydanie zjednocujúceho stanoviska tiež predstavuje faktické „zakonzervovanie“ určitého právneho názoru. V praxi preto môže stanovisko znamenať prekážku prirodzeného vývoja súdneho rozhodovania v určitej problematike.

Prax prijímania stanovísk v minulosti kriticky ohodnotili aj sudcovia NS SR – vid'. rozsudok sp. zn. 1Sžp/15/2013 zo dňa 9. decembra 2014, v ktorom senát 1S (v zložení sudcov Miroslav Gavalec, Igor Belko a Elena Berthotyová) uvádza, že „zjednocovacia činnosť prebieha na podnet jedného z účastníkov (predovšetkým štatutárneho orgánu ústredného orgánu verejnej správy), ktorý je nespokojný s výsledkami opačne rozhodujúceho súdneho telesa, t. j. senátu, ktorý jeho právnu argumentáciu neakceptoval, a preto ju ďalej vo forme nelegitímneho opravného prostriedku predostiera všetkým členom kolégia na zaujatie abstraktného stanoviska, veľakrát aj za svojej osobnej prítomnosti, zatiaľ čo prítomnosť protistrany sa nezabezpečuje. Za tejto situácie, kedy jednotliví členovia kolégia sú s obsahom konkrétneho spisu oboznamovaní sprostredkovaním a čiastkovo osobou predsedajúcou kolégiu a v krátkosti aj prostredníctvom argumentácie vyslovenej prítomnými členmi senátu, ktorých rozhodnutie (rozhodnutia) sú navrhovateľom zjednocovacieho procesu označované ako vybočenie z ustálenej judikatúry, je dosiahnuté stanovisko prostredníctvom hlasovania väčšiny členov kolégia s písomným odôvodnením, ktoré nespĺňa kritériá kladené na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, prinajmenej problematcky záväzná pre stanoviskom dotknutý senát, u ktorého navyše jeho členovia hlasovali proti prijatiu tohto stanoviska...“²⁹

Zjednocujúce stanoviská však majú aj svoje nesporné výhody. Jednou z nich je „komfort“, ktorý zjednocujúce stanoviská prinášajú širokej odbornej, ako aj laickej verejnosti. Je jednoduchšie zoznámiť sa s názorom Najvyššieho súdu SR prostredníctvom niekoľkých stanovísk, ktoré jednoznačne vymedzujú konkrétne právne otázky a prinášajú na ne odpoveď formou erudovaného názoru najvyššej súdnej inštančie, ako stráviť hodiny vyhľadávaním a čítaním mnohokrát rozsiahlej judikatúry. Dá sa povedať, že zjednocujúce stanoviská často sudcom, advokátom, prokurátorom a celej odbornej právnickej verejnosti zjednodušujú časovo aj mentálne náročnú procedúru sledovania a vyhodnocovania rozsiahlej rozhodovacej praxe a extrahovania jednotlivých právnych otázok z individuálnych súdnych rozhodnutí.

Medzi argumenty podporujúce tento inštitút je možné tiež uviesť, že ide často o výsledok kolektívneho odborného úsilia širšej právnickej obce, keďže pred prijatím stanoviska

dostávajú priestor na vyjadrenie aj od sudcov odlišné právnické profesie. V zmysle čl. 4 ods. 5 v spojení s čl. 2 ods. 5 Rokovacieho poriadku NS SR môžu pred zaujatím stanoviska požiadať o vyjadrenie kolégiá najvyššieho súdu a krajských súdov, ministerstvo, generálnu prokuratúru, prípadne aj iné orgány, ako aj vedecké inštitúcie a vysoké školy. Tieto ďalšie subjekty potom umožňujú „vrcholné soudní instanci za účasti širší expertní komunity nahlédnout na určitý výkladový problém mimo úzke mantinely jediného konkrétního případu a vzít v úvahu rozličné skutkové či procesní konstelace“.³⁰ Je to tiež „příležitost shrnout dosavadní poznatky a přesněji vyjádřit názory formulované doposud roztržštěně v právní náuce a v rozličných soudních rozhodnutích, případně uvést tyto názory do vzájemního souladu.“³¹

Záver

Voľba medzi jednotlivými argumentami podporujúcimi alebo naopak kritizujúcimi vydávanie zjednocujúcich stanovísk nie je jednoduchá. Zjednocujúce stanoviská vo všeobecnosti predstavujú ľahkú a rýchlu cestu k vytvoreniu jednotnej judikatúry, súladnej s požiadavkou na zachovanie právnej istoty účastníkov súdneho konania. Naopak, zjednocovanie súdnej praxe prostredníctvom rozhodovania v konkrétnych prípadoch, na základe podaných mimoriadnych opravných prostriedkov, je činnosť systematická a dlhodobá, ktorej výsledky sa zvyčajne dostavia až s dlhším časovým odstupom.

Netreba tiež zabúdať na naznačený sporný právny základ zjednocujúcich stanovísk. Z čl. 142 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že sa súdna moc v rozhodovacom procese, t. j. pri napĺňaní obsahu ústavného práva na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. Ústavy), personálne vykonáva prostredníctvom samosudcov alebo sudcov zoskupených do senátov a v zákonom stanovených prípadoch aj prostredníctvom prísediacich sudcov z radov občanov a zamestnancov súdu poverených sudcom (napríklad vyšší súdni úradníci). Ústava SR výkon súdnej moci inými osobami, či zoskupeniami osôb nepozná, a preto vzhľadom na čl. 2 ods. 2 považujem za nutné zdôrazniť, že kolégia alebo plénum súdu nie sú oprávnené vykonávať v individualizovaných sporoch rozhodovaciú súdnu moc. S účinnosťou od 15. októbra 2019 sú však zjednocujúce stanoviská záväzné pre jednotlivých členov kolégia, čím došlo k posilneniu ich postavenia.

Faktom zostáva, že zákonodarca sa rozhodol pre zachovanie inštitútu zjednocujúcich stanovísk v slovenskom právnom poriadku aj po zriadení veľkých senátov kolégií NS SR a zveril im aj veľmi zodpovednú úlohu. Bez ohľadu na klady či zápory inštitútu zjednocujúcich stanovísk je ich ponechaním v zákone daná kolégiám možnosť vo vymedzených prípadoch takéto stanovisko prijať. Podľa nášho názoru, dokonca došlo k „povyššeni“ inštitútu zjednocujúcich stanovísk, keďže tieto v súčasnosti slúžia aj na zjednotenie prípadnej rozdielnej judikatúry veľkých senátov kolégií NS, ktoré sú primárne povolané na zjednocovaciú činnosť a sú akýmisi „nadsenátmi“ bežných senátov. Zjednotenie kolégiom všetkých sudcov a ich názor na vec je tak postavené v hierarchii nad zjednotenie vybranými sudcami (členmi veľkého senátu). Rozdiel už nie je ani v záväznosti (48 ods. 3 CSP, § 466 ods. 3 SSP a § 21 ods. 3 písm. a) zákona o súdoch).

Bude tak vo veľkej miere záležať na jednotlivých kolégiách NS SR, aký postoj k prijímaní zjednocujúcich stanovísk zaujmú a ako často budú tento inštitút v praxi využívať. Pre porovnanie, v Českej republike sa k tejto problematike postavil každý z najvyšších súdov inak – Najvyšší súd Českej republiky využíva inštitút prijímania zjednocujúcich stanovísk oveľa častejšie ako Najvyšší správny súd Českej republiky, ktorý zaujal stanovisko zatiaľ iba dvakrát za celý čas svojho pôsobenia – v oboch prípadoch v roku 2004, teda krátko po svojom vzniku.³² Naopak, občianskoprávne a obchodné kolégium Najvyššieho súdu ČR prijalo napr. len v roku 2010 až desať stanovísk.³³ Uvedené býva vysvetľované skutočnosťou, že Najvyššiemu správne súdu ČR sú podriadené iba krajské sudy, zatiaľ čo Najvyšší súd ČR musí pôsobiť až na dve súdne inštalácie. Ďalším dôvodom sú pravdepodobne aj negatívne názorové postoje niektorých sudcov Najvyššieho správneho súdu ČR k vhodnosti prijímania zjednocujúcich stanovísk.³⁴

22 Podľa autorov komentára k CSP, aj SSP „vychádzajú z účelu stanovísk najvyššieho súdu prijímaných plénom či kolégiom na zabezpečenie jednotného výkladu a jednotného používania zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, domnievame sa, že ak sa na určitom právnom názore v rámci prijatého stanoviska uznesie kolégium (či dokonca plénum) najvyššieho súdu, nie je možné prekenuť ho rozhodovacou činnosťou veľkého senátu, ale iba prípadným novým stanoviskom.“ (BARICOVÁ, J. a kol.: Správny súdny poriadok. Veľký komentár. Bratislava: C. H. Beck, 2017, ISBN 978-80-7400-678-4, 1824 s. a ŠTEVČEK, M. a kol.: Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN 978-80-7400-629-6, 1540 s.)

Myslíme si, že uvedený postup je možný až v súčasnosti – t. j. po zmene právnej úpravy a rozšírení možnosti prijímania stanovísk s účinnosťou od 15. októbra 2019.

23 Rokovací poriadok NS SR nebol v súvislosti s prijatím CSP a SSP doposiaľ zmenený. Niektoré ustanovenia tak nie sú v súlade s prijatými zmenami (napr. č. 4 ods. 1).

24 BARÁKOVÁ, M.: Stanoviska nejvyšších soudů: efektivní prostředek sjednocování judikatury nebo přežitek socialistické justice? Časopis pro právní vědu a praxi. [Online]. 2016, č. 2, s. 247 [2019-09-03].

25 BOBEK, M. a kol.: Judikatura a právní argumentace. Praha: Auditorium, 2013, 496 s., ISBN 9788087284353, s. 134.

26 ŠIMÍČEK, V.: Mají nejvyšší soudy vydávat sjednocující stanoviska? Příspěvek na blogu Jiné právo, dostupný tu: <<http://jinepravo.blogspot.com/2007/05/maj-nejvy-soudy-vydvat-sjednocujc.html>> [2019-09-05].

27 Reakcia Michala Bobeka v diskusii na príspevok na blogu

- Jiné právo – ŠIMÍČEK, V.: Mají nejvyšší soudy vydávat sjednocující stanoviska?, dostupný tu: <<http://jinepravo.blogspot.com/2007/05/maj-nej-vy-soudy-vydvat-sjednocujc.html>> [2019-09-05].
- 28 BALÁK, F.: Ke sjednocování soudní praxe Nejvyšším soudem. Soudce. 2007, č. 4, s. 5.
- 29 Rozsudok je dostupný na: <<https://www.nsud.sk/data/att/31121.pdf>> [2019-09-05].
- 30 BOBEK, M. a kol.: Judikatura a právní argumentace. Praha: Auditorium, 2013, 496 s., ISBN 9788087284353, s. 468.
- 31 BOBEK, M. a kol.: Judikatura a právní argumentace. Praha: Auditorium, 2013, 496 s., ISBN 9788087284353, s. 467.
- 32 Obe stanoviska sú dostupné tu: <http://nssoud.cz/main.aspx?cls=art&art_id=931> [2019-09-10].
- 33 Zdroj: internetové stránky NS ČR <www.nssoud.cz>.
- 34 Medzi kritikov zjednocujúcich stanovísk patria napr. sudcovia Zdeněk Kühn a Vojtěch Šimíček) – viď. viac k tejto téme rozbor uskutočnený v príspevku BARÁKOVÁ, M.: Stanoviska nejvyšších soudů: efektivní prostředek sjednocování judikatury nebo přežitek socialistické justice? Časopis pro právní vědu a praxi. [Online]. 2016, č. 2, s. 245 – 258. Dostupný z: <<https://journals.muni.cz/cpvp/article/view/5437>>.
- 35 Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 1/2019, dostupná: <https://www.nsud.sk/data/files/2063_zbierka_1-2019.pdf> [2019-09-05].
- 36 Sociálna poisťovňa, ktorá požiadala predsedu kolégia o prijatie stanoviska, poukázala na rozdielnú rozhodovaciu činnosť „bežných“ senátov – konkrétne na uznesenia sp. zn. 9So/39/2013 zo dňa 14. augusta 2013 a sp. zn. 10Sžsk/30/2017 zo dňa 28. augusta 2018.
- V súčasnosti už existujú dve stanoviská prijaté správnym kolégiom NS SR. Prvým je stanovisko sp. zn. Snj 68/2018 zo dňa 22. mája 2019³⁵ vo veci zjednotenia výkladu otázky pokračovania v súdnom konaní o nároku na dávku úrazového poistenia v prípade, ak žalobca zomrel v priebehu tohto konania. Upriamujeme však pozornosť na skutočnosť, že toto stanovisko bolo správnym kolégiom prijaté napriek neexistencii rozdielnej rozhodovacej činnosti veľkých senátov vo veci riešenej stanoviskom,³⁶ resp. neexistencii rozdielnosti v právoplatných rozhodnutiach súdov nižšieho stupňa (vtedy by prichádzalo do úvahy prijatie stanoviska podľa § 21 ods. 3 písm. b) zákona o súdoch). V čase vydania tohto stanoviska tak neboli, podľa nášho názoru, naplnené zákonné predpoklady na vydanie takéhoto stanoviska správnym kolégiom NS SR (keďže bola účinná ešte právna úprava, podľa ktorej mohli kolégia prijímať stanoviská iba na zjednocovanie rozdielných rozhodnutí veľkých senátov). Druhým je stanovisko sp. zn. Snj 36/2019 zo dňa 30. októbra 2019³⁷ vo veci zjednotenia rozhodovacej činnosti NS SR ohľadne náhrady za zadržanie nadmerného odpočtu počas daňovej kontroly. Keďže s účinnosťou od 15. októbra 2019 prišlo k vyššie uvedenej zmene zákonnej úpravy zjednocujúcich stanovísk, bolo prijatie tohto stanoviska správnym kolégiom už v súlade s jeho zákonnými oprávneniami.
- A naopak, napriek iba piatim vydaným rozhodnutiam veľkého senátu občianskoprávného kolégia NS SR, sú dve z nich názorovo rozdielne – ide o rozhodnutie sp. zn. 1 VCdo 2/2017 zo dňa 19. apríla 2017³⁸ a rozhodnutie sp. zn. 1 VCdo 1/2018 zo dňa 21. marca 2018.³⁹ Podľa skôr vydaného rozhodnutia je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP a § 421 CSP neprípustná a podľa iba o necelý rok neskôr vydaného rozhodnutia je takáto kumulácia dôvodov prípustná. Uvedená situácia by tak zakladala možnosť v zmysle § 21 ods. 3 písm. a) zákona o súdoch občianskoprávnemu kolégiu prijať zjednocujúce stanovisko; doposiaľ však takéto stanovisko vydané nebolo. Zákonným predpokladom je podanie návrhu na prijatie zjednocujúceho stanoviska. Je tak možné, že buď takýto návrh nebol iniciovaný alebo nedošlo na kolégiu k dostatočnej zhode k prijatiu stanoviska. Tesne po vydaní druhého rozhodnutia veľkého senátu však bolo vydané aj stanovisko pléna Ústavného súdu SR – sp. zn. PLz. ÚS 1/2018-22 zo dňa 25. apríla 2018.⁴⁰ Je tak možné, že prijatie zjednocujúceho stanoviska v tejto veci je už považované za nadbytočné.
- Je tak evidentné, že aj napriek viac ako trojročnej účinnosti CSP a SSP a ďalších s nimi súvisiacich zmien v zákonoch nie je postavenie a úloha veľkých senátov a tiež prijímanie zjednocujúcich stanovísk kolégiami NS SR a vzájomný vzťah týchto inštitútov úplne jasné.
- Takýto stav, samozrejme, neprospeje právnej istote účastníkov konania. V prípade spomenutých dvoch rozdielných rozhodnutí veľkého senátu občianskoprávného kolégia boli, podľa nášho názoru, dokonca vážne narušené princípy právnej istoty, legitímneho očakávania a tiež predvídateľnosti súdnych rozhodnutí – v súlade s právnym názorom vysloveným v skoršom rozhodnutí veľkého senátu (sp. zn. 1 VCdo 2/2017) bolo vydaných niekoľko rozhodnutí a účastníci konaní, ako aj právnická (a vlastne aj neprávnická) verejnosť, mali pri svojich podaniach na sudy určité očakávania, vychádzajúce z právneho názoru už vysloveného v tomto rozhodnutí najvyššej súdnej inštitúcie.
- Paradoxom tak je, že rozhodnutia veľkého senátu t. j. inštitútu, ktorý mal viesť k inštitucionálnemu zjednocovaniu judikatury a napomôcť predvídateľnosti práva, spôsobili v istých právnych otázkach skôr neistotu a zmätok.
- Je samozrejme pravda a v praxi sa aj počíta so skutočnosťou, že právny názor vyslovený v rozhodnutí veľkého senátu nie je raz a navždy daný, a že by ho už nikdy a za žiadnych okolností nebolo možné zmeniť. Ale bez pochyb by právny názor vyjadrený veľkým senátom nemal byť obratom zmenený veľkým senátom toho istého najvyššieho súdu, napr. len z dôvodu, že sudcovia zasadaajúci v novom zložení veľkého senátu majú iný právny názor – ako naznačil vo svojom odlišnom stanovisku pripojenom k rozhodnutiu sp. zn. 1 VCdo 1/2018 sudca Ján Šikuta.⁴¹
- Pre sudcov zaradených do veľkého senátu (a samozrejme nielen pre nich) by mal byť uvedený prípad mementom, aby naozaj uvážlivo pristupovali k posudzovaniu predložených prípadov a súvisiacich právnych otázok.
- Uvážlivo je potrebné pristupovať aj k prijímaniu stanovísk a kolégia by mali najmä dôsledne dodržiavať zákonné obmedzenia na ich prijímanie, aby nedochádzalo k prekračovaniu zákonných oprávnení.

RESUMÉ

Zjednocujúce stanoviská a rozhodovacia činnosť veľkých senátov Najvyššieho súdu SR

Najvyšší súd Slovenskej republiky vykonáva zjednocovanie judikatúry prostredníctvom viacerých nástrojov. S účinnosťou od 1. júla 2016 bol do slovenského právneho poriadku zavedený nový inštitút zjednocovania judikatúry – veľký senát kolégií Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Článok sa venuje jednotlivým možnostiam zjednocovania judikatúry so zameraním sa na úlohu novozavedených veľkých senátov, na problematiku súčasného zachovania zjednocujúcich stanovísk Najvyššieho súdu SR a na zmysel ich ďalšej existencie v právnom poriadku Slovenskej republiky.

SUMMARY

Unifying Opinions and Decision-Making of Grand Chambers of the Supreme Court of the Slovak Republic

The Supreme Court of the Slovak Republic harmonises and unifies case law by means of several instruments. With effect from 1 July 2016, a new concept was introduced into the Slovak legal system, being unification of case law by grand chambers of individual divisions of the Slovak Supreme Court. The article deals with individual possibilities of unifying case law, with the focus on the role of newly established grand chambers, on preservation of unifying opinions of the Slovak Supreme Court and on the sense of their existence in the Slovak legal system.

ZUSAMMENFASSUNG

Vereinheitlichende Stellungnahmen und die Entscheidungstätigkeit der großen Senate des Obersten Gerichtes der Slowakischen Republik

Das Oberste Gericht der Slowakischen Republik führt die Vereinheitlichung der Judikatur über mehrere Instrumente durch. Mit Wirksamkeit vom 1. Juli 2016 ist in der slowakischen Rechtsordnung ein neues Instrument für die Vereinheitlichung der Judikatur – der große Senat der Kollegien des Obersten Gerichtes der Slowakischen Republik – eingeführt worden. Der Artikel widmet sich den einzelnen Möglichkeiten der Vereinheitlichung der Judikatur mit dem Schwerpunkt auf die Aufgabe der neueingeführten großen Senate und die Problematik der derzeitigen Bewahrung von vereinheitlichenden Stellungnahmen des Obersten Gerichtes der Slowakischen Republik und dem Zweck deren weiteren Bestehens in der Rechtsordnung der Slowakischen Republik.

37 Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 6/2019, dostupná: <https://www.nsud.sk/data/files/2163_zbierka_6_2019_spravne.pdf> [2020-05-28].

38 Rozhodnutie je dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/files/1699_1_vcdo-2-2017.pdf> [2019-09-23].

39 Rozhodnutie je dostupné na: <https://www.nsud.sk/data/files/1896_1_vcdo_1_2018.pdf> [2019-09-23].

40 Znenie stanoviska: „*Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené § 420 písm. a) až f) Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.*“
Zdroj: <www.ustavnysud.sk> [2019-09-23].

41 K problematike nedostatkov kreovania a zloženia veľkých senátov kolégií NS SR pozri bližšie: MATEJOVÁ, J.: (Ro)Zloženie veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. In: Justičná revue: časopis pre právnu prax, roč. 8-9/2019, ISSN 1335-6461, s. 799.

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Oprávnený záujem verejnosti nemožno zredukovať na hlad spoločnosti po informáciách

Právo na súkromie a právo na slobodu prejavu si v zásade zaslúžia rovnakú ochranu. Relevantnými kritériami pre posúdenie ich vyváženia je, či záujem verejnosti vyžadoval uverejnenie informácie, miera známosti dotknutej osoby, predmet správy, predchádzajúce správanie sa dotknutej osoby, obsah, forma a dôsledky uverejnenia správy a prípadne okolnosti, za ktorých boli informácie získané.

Posúdenie, či uverejnenie informácie vyžadoval záujem verejnosti, má v zásade vychádzať z toho, či ide o informácie o záležitostiach, ktoré majú dopad na verejnosť v takom rozsahu, že sa o ne verejnosť oprávnené zaujíma a verejnosti sa týkajú, najmä tým, že ovplyvňujú vo významnej miere blaho občanov alebo život spoločnosti. To platí aj pokiaľ ide o záležitosti, ktoré môžu vyvolať značnú polemiku, či ktoré sa týkajú dôležitého spoločenského problému, o ktorom by mala byť verejnosť informovaná. Aby sa zistilo, či sa uverejnené informácie týkajú predmetu všeobecnej dôležitosti, je potrebné posúdiť publikáciu ako celok so zreteľom na kontext, v ktorom sa informácie objavujú.

Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Rodina proti Lotyšsku zo dňa 14. mája 2020, týkajúci sa sťažností 48534/10 a 19532/15

1 Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života:

1. Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obdobia a korešpondencie.
2. Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinnosti, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Dotknuté ustanovenie:

– Článok 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach – Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života¹

Skutkové okolnosti prípadu

Sťažovateľka, Dr. Irina Rodina, žije v meste Riga a vykonáva povolanie lekárky. Dňa 31. januára 2005 vyšiel v lotyšskom periodiku Čas, ktorý je vydávaný v ruštine, článok s názvom „Rodinná dráma: Rodinný spor kvôli bytu“ uverejnený na 4. strane v sekcii „Spoločnosť“. Rovnako bol článok uverejnený v digitálnej verzii na internetovej stránke média. Okolnosti boli podané z pohľadu 76-ročnej matky sťažovateľky a jej druhej dcéry. V článku síce nebolo spomenuté meno sťažovateľky, ale podrobne bolo opísané rodinné zázemie, mená rodinných príslušníkov, vek, jej priezvisko za slobodna. Uverejnená bola aj rodinná fotografia, fotografia sťažovateľky a bytu, v ktorom býva. Z článku vyplynulo, že sťažovateľka predala matkin byt, zatiaľ čo bola jej matka

hospitalizovaná v psychiatrickej liečebni. Sťažovateľka sa údajne odmietla o matku postarať, nepomohla jej získať lieky a dala podnet na zbavenie spôsobilosti matky na právne úkony. Hoci sťažovateľka bola majiteľkou sporného bytu, vyjadrenia rodinných príslušníkov sťažovateľky smerovali k tomu, že sťažovateľke záleží len na majetku a nemá záujem sa o svoju chorú matku postarať a dať jej dosť peňazí na lieky. Autor článku sťažovateľku kontaktoval, či chce opísať svoj vzťah k matke, no sťažovateľka sa odmietla vyjadriť a požiadala o nezverejnenie jej mena. Sťažovateľka nemala možnosť vidieť článok vopred a nedala súhlas so zverejnením fotografií. Následne sa kategoricky písomne ohradila voči zverejneniu článku.

Dňa 4. novembra 2005 súkromná lotyšská televízna stanica odvysielala vo večernom programe s názvom „*Na tabu nie je čas*“ krátky vstup o rodinnom spore, ktorý bol popísaný v článku. Situácia bola opísaná ako škandál z dôvodu, že sťažovateľka predala matkin byt, zatiaľ čo táto bola hospitalizovaná. Sťažovateľkine celé meno bolo spomenuté niekoľkokrát, ako aj osobné údaje jej matky, adresa a číslo občianskeho preukazu sťažovateľky. Takisto bola odvysielaná fotografia uverejnená v článku. Súčasťou bolo aj interview novinára, autora článku, s rodinnými príslušníkmi. Z lekárskej správy prečítal, že matka trpí vaskulárnou demenciou a boli zobrazované podmienky, v akých žije. Novinár vyzval sťažovateľku v deň vysielania relácie, aby sa vyjadrila, ona však nemala ani možnosť odísť z práce, ani nechcela komentovať matkin zdravotný stav.

V januári 2006 bola sťažovateľkina matka zbavená spôsobilosti na právne úkony.

Vnútroštátne konanie týkajúce sa uverejneného článku

V roku 2005 sťažovateľka spolu so svojím manželom a synom podali žalobu na vydavateľa novín Čas, sťažovateľkinu sestru a neterinho manžela, ktorý tiež poskytol sporné vyjadrenie uverejnené v článku. Sťažovateľka žiadala, aby 14 informácií uvedených v článku bolo vyhlásených za nepravdivé a tvrdila, že uverejnenie rodinnej fotografie bolo v rozpore so zákonom. Takisto požadovala stiahnutie článku a verejné písomné ospravedlnenie zo strany vydavateľa, ako aj náhradu nemajetkovej ujmy. Opierala sa o vnútroštátny (lotyšský) tlačový zákon a ústavné právo na ochranu súkromia. Okresný súd prijal žalobu proti vydavateľovi, ale zamietol žalobu v časti týkajúcej sa ostatných rodinných príslušníkov. Okresný súd zistil, že sťažovateľkina matka bývala striedavo u oboch dcér a obe dcéry sa o ňu starali. Sťažovateľkini rodičia darovali každej dcére byt. Nebolo preukázané, že by sa sťažovateľka o matku nestarala a odmietala jej poskytnúť potrebné veci. Podľa okresného súdu článok zašiel nad rámec názorov vyjadrených rodinnými príslušníkmi a obsahoval neodôvodnené závery prezentované ako fakty. Pravdivé informácie boli prezentované vo veľmi negatívnom svetle. Zamestnanci novín podľa vnútroštátneho súdu mali vyhodnotiť názory prezentované sťažovateľkinou matkou s rezervou s ohľadom na jej liečbu na psychiatrii a prebiehajúce konanie o pozbavení spôsobilosti na právne úkony. Hoci informácie uvedené rodinnými príslušníkmi v článku boli pravdivé, článok ako taký poškodil sťažovateľkinu povesť a česť z dôvodu tendenčného, urážlivého a ponižujúceho charakteru jeho obsahu. Okresný súd zamietol argument odporcu, že článok by nevyšiel, ak by sťažovateľka výslovne o to požiadala, ako aj argument vydavateľa, že článok vyšiel v záujme verejnosti. Ďalším zásadným argumentom v prospech sťažovateľky bolo uverejnenie fotografie, vďaka ktorej sa stala sťažovateľka identifikovateľná. Okrem toho štyri z 12 sporných vyjadrení boli nepravdivé. Okresný súd rozhodol, že vydavateľ nesie občianskoprávnu zodpovednosť.

Odvolačný súd v máji 2009 rozhodnutie prvostupňového súdu zrušil. Poukázal na to, že vydavateľ nenesie zodpovednosť za citácie vyjadrení sťažovateľkinej matky, ktorá mala v tom čase plnú právnu spôsobilosť a vyjadrila svoj názor. Takisto ostatní rodinní príslušníci v článku vyjadrili svoj názor a nepodávali faktické informácie, ktoré možno vyhodnotiť ako pravdivé či nepravdivé. Podľa odvolacieho súdu sťažovateľkina česť a povesť nemohla byť poškodená informáciami o tom, že dala matku vyšetriť v nemocnici, napriek tomu, že v článku bola nesprávna informácia o počte a osobách, ktoré sa o matku starali. Informácia o predaji bytu, v ktorom pred hospitalizáciou bývala sťažovateľkina matka, bola pravdivá. Skutočnosť, že vyjadrenia rodinných príslušníkov vzbudzovali dojem, že sťažovateľka nebola majiteľkou bytu nemohli podľa odvolacieho súdu poškodiť sťažovateľkinu povesť. Odvolací súd v plnej miere zamietol sťažovateľkinu žalobu s odôvodnením, že hoci sťažovateľka tvrdenia v článku považovala za neprijateľné, nemožno ich hodnotiť ako nepravdivé, keďže išlo o názory, ktorých pravdivosť sa nedá overiť (hodnotiaci úsudok). Uverejnenie rodinnej fotografie považoval súd za zákonné, keďže

sťažovateľkina matka dala súhlas s uverejnením a samotná fotografia bola neutrálna a nemohla poškodiť sťažovateľkinu česť a povesť.

Sťažovateľka podala dovolanie na najvyšší súd s poukázaním na to, že jednotlivé vyjadrenia nemožno hodnotiť samostatne, ale v kontexte, s ohľadom na postavenie osoby, ktorej sa týkajú, ako aj na prínos do verejnej diskusie a účel uverejnenia článku. Najvyšší súd však odmietol odvolanie s odôvodnením, že rozhodnutie vo veci by neprispelo k rozvoju ustálenej judikatúry a na spochybnenie rozhodnutia druhostupňového súdu nevidí dôvod.

Vnútroštátne konanie týkajúce sa televíznej relácie

Dňa 20. decembra 2005 sťažovateľka podala žalobu na televíznu stanicu, svoju sestru, novinára a televíznu produkčnú spoločnosť. Žiadala, aby sa vyjadrenia v relácii označili za nepravdivé, žiadala ospravedlnenie za odvysielanie relácie a náhradu nemajetkovej ujmy za poškodenie cti a dôstojnosti. Okresný súd zamietol žalobu z dôvodu, že išlo o informatívny program vysielajúci témy v záujme verejnosti a bol vytvorený súkromným sektorom. Obsahom boli najmä vyjadrenia názorov rodinných príslušníkov na sťažovateľkino konanie, čo je v súlade s tlačovým zákonom, ako aj názory novinára založené na informáciách od rodinných príslušníkov. Pravdivosť názoru nemožno overiť a každý má právo vyjadriť svoj názor. Aj ďalšia argumentácia sa zhodovala s odôvodnením v paralelnom konaní týkajúcom sa publikovaného článku.

Dňa 13. októbra 2008 podala sťažovateľka odvolanie, ktorému však súd nevyhovol. Následne sa obrátila na najvyšší súd. V roku 2011 sťažovateľka mimosúdnu cestou urovnala spor so svojou sestrou, ktorá sa ospravedlnila a uznala, že jej vyjadrenia boli útokom na sestrinu dôstojnosť a česť. Najvyšší súd však odmietol odvolanie s odôvodnením, že rozhodnutie vo veci by neprispelo k rozvoju ustálenej judikatúry a na spochybnenie rozhodnutia druhostupňového súdu nevidí dôvod. Poukázal tiež na to, že občianske právo chráni každý odôvodnený názor, teda názor podložený faktickými informáciami, ako aj formu, v akej je názor prezentovaný, okrem výslovne urážlivých spôsobov.

Sťažovateľka sa preto obrátila na Európsky súd pre ľudské práva (ESLP).

Vyjadrenia účastníkov v konaní pred Európskym súdom pre ľudské práva

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti argumentovala tým, že vnútroštátne súdy neposúdili skutkové okolnosti vyváženým spôsobom v zmysle kritérií stanovených judikatúrou ESLP (*Von Hannover proti Nemecku*, sťažnosti 40660/08 and 60641/08). Poukázala na to, že ako lekárka nie je verejne známou osobou a nie je dôvod na to, aby jej súkromný život bol predmetom oprávneného záujmu verejnosti. Zverejnené veci boli citlivé a osobné, výroky boli vytrhnuté z kontextu. Podľa sťažovateľky by sa aj hodnotiace úsudky mali zakladať na dostatočnom faktickom základe. Konanie novinára nepovažuje za konanie v dobrej viere, prístup súdov v oboch konaniach hodnotila ako príliš formalistický. S ohľadom na to, že periodikum *Čas* a relácia „Na tabu nie je čas“ sú najsledovanejšie médiá v Lotyšsku, sťažovateľka bola terčom negatívnych poznámok kolegov a okolia, znemožnil sa jej prístup k politickým aktivitám a napredovaniu v kariére. Manžel sťažovateľkinej netere osobne doručil výtlačok všetkým kolegom sťažovateľky. Sťažovateľka nedala súhlas ani na zverejnenie fotografie, ani nemala možnosť sa vyjadriť ku všetkým častiam článku.

Lotyšská vláda súhlasila, že sťažovateľka síce nie je verejne známou osobou, ale zároveň o sebe tvrdila, že je známou lekárkou. Sťažovateľkino meno nebolo v článku uverejnené, a preto len najužší kruh osôb ju mohol identifikovať. Nezávislý a neutrálny čitateľ si nemohol vytvoriť negatívny obraz o jej osobe po zhladnutí jej fotografie. Publicitu veci iniciovali rodinní príslušníci a vec sa týkala primárne matky sťažovateľky. Vláda súhlasila, že dôkladný novinár by mal dať možnosť pripomienkovať všetky tvrdenia týkajúce sa danej osoby, v oboch prípadoch však novinár sťažovateľku kontaktoval a ona pripomienkovať vec odmietla, vyjadrila nesúhlas s uverejnením jej mena, ale nie celého článku. Fotografiu poskytla matka a zobrazenie rodiny bolo neutrálna. Podľa vlády konali novinári v súlade so zásadami zodpovednej žurnalistiky a reportáže prispeli k diskusii v záujme spoločnosti, keďže ide o spoločenské problémy bežných ľudí. V opačnom prípade by išlo o obmedzenie slobody tlače a práva verejnosti prijímať informácie. Sťažovateľka nepreukázala negatívne dopady mediálnych výstupov na jej život.

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva

ESĽP v úvode poukázal na to, že hoci článok 8 Dohovoru chráni najmä pred neprimeraným zásahom štátu do súkromia jednotlivca, právo na ochranu súkromného života zakladá aj pozitívne záväzky štátu, medzi ktoré patrí aj povinnosť prijať opatrenia na zabezpečenie ochrany súkromia vo vzťahoch medzi jednotlivcami navzájom. V predložennom prípade ide primárne o to, či vnútroštátne súdy poskytli sťažovateľke dostatočnú a primeranú ochranu jej súkromného života. Úlohou ESĽP je posúdiť, či štát dosiahol spravodlivú rovnováhu medzi právom na rešpektovanie súkromného života a právom na slobodu prejavu v zmysle článku 10 Dohovoru. Obe práva pritom požívajú rovnocennú ochranu. Relevantnými kritériami pre posúdenie ich vyváženosti je to, či záujem verejnosti vyžadoval uverejnenie informácie, miera známosti dotknutej osoby, predmet správy, predchádzajúce správanie sa dotknutej osoby, obsah, forma a dôsledky uverejnenia správy a prípadne okolnosti, za ktorých boli informácie získané, ako aj spôsob získania fotografie.

Posúdenie, či uverejnenie informácie vyžadoval záujem verejnosti, závisí od okolností každého prípadu. V zásade sa má vychádzať z toho, či ide o informácie o záležitostiach, ktoré majú dopad na verejnosť v takom rozsahu, že sa o ne verejnosť oprávnené zaujíma a verejnosti sa týkajú, najmä tým, že ovplyvňujú vo významnej miere blaho občanov alebo život spoločnosti. To platí aj pokiaľ ide o záležitosti, ktoré môžu vyvolať značnú polemiku, či ktoré sa týkajú dôležitého spoločenského problému, o ktorom by mala byť verejnosť informovaná. Jednotlivé kritériá môžu mať v konkrétnom prípade väčšiu alebo menšiu váhu (*Satakunnan Markkinapörssi Oy a Satamedia Oy proti Fínsku*, sťažnosť č. 931/13). Aby sa zistilo, či sa uverejnené informácie týkajú predmetu všeobecnej dôležitosti, je potrebné posúdiť publikáciu ako celok so zreteľom na kontext, v ktorom sa informácie objavujú (*Magyar Helsinki Bizottság proti Maďarsku*, sťažnosť č. 18030/11). Ak vyjadrenie predstavuje hodnotiaci úsudok, primeranosť zásahu do súkromia závisí od toho, či je vyjadrenie dostatočne vecne odôvodnené.

Tlač zohráva kľúčovú úlohu v demokratickej spoločnosti. Ochrana novinárov priznaná článkom 10 Dohovoru je však podmienená tým, že novinár koná v dobrej viere a s cieľom poskytnúť presnú a spoľahlivú informáciu v súlade so zásadami zodpovednej žurnalistiky (*Bédat proti Švajčiarsku*, sťažnosť č. 56925/08). Takisto treba vziať do úvahy, že audiovizuálne médiá majú rýchlejší a silnejší efekt ako tlač (*Pedersen a Baadsgaard proti Dánsku*, sťažnosť č. 49017/99).

V predložennom prípade síce nebolo v tlači zverejnené meno sťažovateľky, ESĽP zastáva názor, že sťažovateľka bola identifikovateľná na základe ďalších uvedených informácií, a rovnako bola ľahko identifikovateľná v televíznej relácii, kde bolo zverejnené aj jej celé meno.

Na otázku, do akej miery bola sťažovateľka v spoločnosti známa, by mali poskytnúť odpoveď primárne vnútroštátne súdy. ESĽP uviedol, že vnútroštátne súdy sa touto otázkou výslovne nezaoberali, ale z odôvodnení vyplýva, že sťažovateľku považovali za súkromnú osobu. Z hľadiska jej povolania lekárky ESĽP dospel k záveru, že vystupovala ako jedna z mnohých lekárov v Lotyšsku, a preto nebol dôvod na osobitnú pozornosť zo strany verejnosti voči jej osobe a nič nenasvedčuje tomu, že by sama túto pozornosť vyhľadávala (*Faludy-Kovács proti Maďarsku*, sťažnosť č. 20487/13). Ako pre verejnosť neznáma súkromná osoba mala sťažovateľka nárok žiadať osobitnú ochranu jej súkromia (*Gurgenidze proti Gruzínsku*, sťažnosť č. 71678/01).

Pokiaľ ide o obsah mediálnych výstupov, ESĽP poukázal na to, že boli zverejnené na podnet rodinných príslušníkov, týkali sa citlivých rodinných záležitostí a nepredstavovali výsledok analytickej alebo investigatívnej žurnalistiky. Podľa ESĽP boli mediálne výstupy značne kritické voči osobe sťažovateľky a zanechali dojem, že konala morálne pochybným spôsobom a neposkytla svojej matke dostatočnú starostlivosť. Tým vážne zasiahli do sťažovateľkinho osobného života. Zásadnejší zásah do súkromia predstavovala televízna relácia, ktorá bola odvysielaná v hlavnom vysielacom čase, uviedla sťažovateľkino celé meno a obsahovala aj vážnejšie obvinenia voči nej.

Vnútroštátne súdy posudzovali jednotlivé tvrdenia samostatne, teda či tvrdenie možno považovať za skutočnosť alebo hodnotiaci úsudok, ale nevzali do úvahy celkový kontext, v ktorom boli tieto tvrdenia urobené (*Diana a Ozoliņš proti Lotyšsku*, sťažnosť č. 16657/03). Iba prvé rozhodnutie okresného súdu vyhodnotilo spoľahlivosť tvrdení matky ako aj celkový negatívny podtón článku. Práve kontext sporných tvrdení je zásadný v prípadoch, kedy rodinní príslušníci aktívne vyhľadávajú publicitu tvrdení a druhá strana je zásadne proti ich zverejneniu. V zmysle predložených dôkazov bolo zrejmé, že sťažovateľka sa explicitne ohradila proti zverejneniu článku.

Pri posúdení, či novinári konali v medziach novinárskej etiky, ESLP poukázal na to, že v oboch prípadoch novinári vedeli, že prebieha súdne konanie voči matke vo veci pozbavenia spôsobilosti na právne úkony, relácia bola dokonca odvysielaná až po tom, ako súd o pozbavení spôsobilosti na právne úkony rozhodol. ESLP sa stotožnil so sťažovateľkou, že prístup vnútroštátnych súdov bol neprimerane formalistický. Novinár by mal venovať osobitnú pozornosť a profesionálnu starostlivosť v prípadoch priamo alebo nepriamo sa týkajúcich duševného zdravia. To sa týka uplatňovania slobody prejavu, ale aj posudzovania vyváženosti dotknutých práv vnútroštátnymi súdmi. Autor článku síce kontaktoval sťažovateľku, ale požiadal ju len o všeobecné vyjadrenie ohľadom rodinného sporu. Neposkytol jej možnosť komentovať tvrdenia v článku, nedal jej text k dispozícii a ani ju neinformoval, že bude zverejnená jej fotografia. V prípade televíznej relácie novinár sťažovateľku kontaktoval niekoľko hodín pred odvysielaním relácie bez toho, aby jej dal reálnu možnosť pripomenkovať alebo doplniť materiál. Takéto postupy novinárov vyvolávajú vážne pochybnosti, či sa usilovali poskytnúť spoľahlivé a presné informácie alebo zistiť, čo sa presne stalo. Ani argument, že mala sťažovateľka možnosť následne sa vyjadriť v médiách ESLP nepovažoval za relevantný a mal za to, že sťažovateľka dostatočne preukázala negatívny dopad mediálnych výstupov na jej život.

Pokiaľ ide o príspevok do verejnej diskusie, s ohľadom na to, že sťažovateľka bola súkromná osoba a mediálne výstupy sa týkali záležitostí jej rodiny, vyžadovalo by sa uvedenie obzvlášť významných dôvodov, na základe ktorých by sa dalo argumentovať oprávneným záujmom verejnosti. Oprávnený záujem verejnosti nemožno zredukovať na hlad spoločnosti po informáciách zo súkromia iných alebo na záujem čitateľov o senzácie či dokonca voyeurizmus. Ani jeden z vnútroštátnych súdov neposkytol žiadny dôvod prečo by mala byť širšia verejnosť oboznámená s týmto rodinným sporom. ESLP neakceptoval argument vlády, že sa reportáže týkali vážnych sociálnych problémov, keďže príbeh nebol prezentovaný ako príklad celoplošného politického alebo spoločenského problému (porovnaj s *Kunitsyna proti Rusku*, sťažnosť č. 9406/05, vo veci starostlivosti o staršie osoby v určitom regióne). Hoci súkromný spor môže súvisieť so záležitosťou celospoločenského významu, v tomto prípade ani jeden z novinárov nepoukázal na žiadny spoločenský problém a ESLP nevidel v reportáži žiadny relevantný príspevok do verejnej diskusie. ESLP sa ďalej venoval otázke, či zverejnenie rodinnej fotografie bolo v rozpore s právom sťažovateľky na súkromie. Stotožnil sa s argumentom sťažovateľky, že súhlas jej matky by bol rozhodný len vtedy, ak by išlo o fotografiu matky samotnej. Sťažovateľka súhlas s uverejnením vlastnej fotografie nedala. Podľa ESLP v takomto prípade nie je relevantné či bola fotografia spravená bez vedomia alebo s vedomím sťažovateľky alebo či ju zobrazila nelichotivým spôsobom. Ak článok zobrazuje súkromnú osobu v negatívnom svetle, aj neutrálna fotografia danej osoby, ktorá je súčasťou článku, môže predstavovať vážny zásah do súkromia osoby. Zo spisu nevyplývalo nič, čím by sa dala odôvodniť absencia osobitných opatrení, akými sú napríklad rozmazanie tváre (*Peck proti Spojenému kráľovstvu*, sťažnosť č. 44647/98, *Kahn proti Nemecku*, sťažnosť č. 16313/10). Zverejnenie fotografie nemohlo prispieť do verejnej diskusie a je zrejmé, že jediným dôvodom bolo ukázať sťažovateľkinu podobu. Za takýchto okolností nemožno hovoriť o súlade konania novinára s etickými zásadami žurnalistiky.

Z vyššie uvedených dôvodov ESLP jednohlasne rozhodol o porušení článku 8 Dohovoru. Vnútroštátne súdy v oboch konaniach pochybili, keďže nezabezpečili spravodlivú rovnováhu medzi sťažovateľkiným právom na súkromie a slobodou prejavu jej rodinných príslušníkov realizovanú prostredníctvom masových médií.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

Slobodný výber právneho zástupcu v rámci mediačného konania

Článok 201 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „súdne konanie“ uvedený v tomto ustanovení zahŕňa súdne alebo mimosúdne mediačné konanie, do ktorého je zapojený, alebo môže byť zapojený súd, či už počas začatia tohto konania alebo po jeho skončení.

*Rozsudok Súdneho dvora zo 14. mája 2020 vo veci C-667/18,
Orde van Vlaamse Balies et Ordre des barreaux
francophones et germanophone – ECLI:EU:C:2020:372.*

Belgické advokátske komory napadli pred belgickým ústavným súdom platnosť belgického zákona z roku 2017, ktorý novelizoval belgický zákon o poistení z roku 2014. V zmysle uvedenej novelizácie je poistený v rámci zmluvy o poistení právnej ochrany oprávnený slobodne si vybrať v súvislosti so súdnym, správnym alebo rozhodcovským konaním advokáta alebo akúkoľvek inú osobu, ktorá má kvalifikáciu vyžadovanú právom uplatniteľným na konanie, ale v prípade rozhodcovského konania, mediácie alebo iného uznaného mimosúdného spôsobu riešenia sporov si už poistený môže slobodne vybrať len osobu, ktorá má požadovanú kvalifikáciu a je vymenovaná na tento účel.

Podľa advokátskych komôr je uvedená novelizácia v rozpore s belgickou ústavou v spojení so smernicou 2009/138/ES o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II – ďalej len „smernica 2009/138“). Článok 201 smernice 2009/138 totiž stanovuje, že každá zmluva o poistení právnej ochrany má výslovne upraviť, že poistená osoba má právo slobodného výberu advokáta alebo inej osoby náležite kvalifikovanej podľa vnútroštátneho práva v akomkoľvek súdnom alebo správnom konaní.¹ Podľa týchto advokátskych komôr spadá mediačné konanie pod pojem „súdne konanie“ a teda aj v rámci neho by mala mať poistená osoba právo slobodného výberu advokáta. Belgický ústavný súd sa preto rozhodol obrátiť na Súdny dvor s prejudiciálnou otázkou smerujúcou k zisteniu, či mediačné konanie zahŕňa aj súdne alebo mimosúdne mediačné konanie, do ktorého je zapojený, alebo môže byť zapojený súd, či už počas začatia tohto konania alebo po jeho skončení.²

Súdny dvor pripustil, že článok 201 smernice 2009/138 neobsahuje definíciu pojmu „súdne konanie“, v dôsledku čoho je potrebné, v zmysle konštantnej judikatúry, pri jeho výklade vychádzať z kontextu a cieľa sledovaného smernicou 2009/138.

¹ Podobne ako sme na to poukazovali už v súvislosti s viacerými slovenskými verziami sekundárneho práva Únie, ani smernica 2009/138 nepoužíva ideálnu slovenskú právnickú terminológiu – napr. článok 201 uvedenej smernice má nadpis „voľný výber právnik“, kým iné jazykové verzie používajú nadpis „voľný výber advokáta“; v slovenskej verzii je v článku 201 upravený voľný výber v „akomkoľvek vyšetrovaní alebo konaní“, kým iné verzie používajú terminológiu „súdne alebo správne konanie“.

2 Belgická právna úprava pozná mimosúdnu a súdnu mediáciu. Mimosúdna mediácia môže byť navrhnutá ktorýmkoľvek účastníkom konania, pričom dohoda, ktorá je výsledkom mediácie môže byť predložená na schválenie príslušnému súdu. Ten môže odmietnuť schválenie len v presne vymedzených prípadoch. Uznesenie o schválení dohody má účinky rozsudku. Súdnu mediáciu nariadi súd, vždy je k tomu potrebný súhlas účastníkov konania. Účastník konania môže požiadať súd o schválenie dohody, ktorá je výsledkom mediácie, pričom súd môže rovnako odmietnuť schválenie len v presne vymedzených prípadoch. Ak mediácia nevedie k uzavretiu dohody, súdne konanie pokračuje

Čo sa týka cieľa článku 201 smernice 2009/138, tým je podľa bodu 16 odôvodnenia uvedenej smernice zabezpečenie riadnej ochrany záujmov poistených. Pojem „súdne konanie“ by sa mal podľa Súdneho dvora vykladať široko, keďže široko Súdny dvor v svojej skoršej judikatúre vykladal aj pojem „správne konanie“, ktorý je tiež obsiahnutý v predmetnom článku 201 smernice 2009/138. Podľa tejto judikatúry pojem „správne konanie“ nezahŕňa len súdne konanie v správnej oblasti, teda konanie prebiehajúce pred súdom vo vlastnom zmysle slova, ale zahŕňa aj fázu konania, ktorá mu predchádza a ktorá môže viesť k súdnemu konaniu. Podľa Súdneho dvora by bolo nekoherentné, aby rovnako široko nebol vykladaný aj pojem „súdne konanie.“

Z uvedeného vyplýva, že akákoľvek fáza, hoci aj prípravná, ktorá môže viesť k začatiu konania pred súdnym orgánom, musí byť považovaná za patriacu pod pojem „súdne konanie“ v zmysle článku 201 smernice 2009/138.

Súdny dvor teda ďalej skúmal, či mediáciu je možné považovať za fázu takto vnímaného súdneho konania. Tak v prípade súdnej, ako aj v prípade mimosúdnej mediácie predpokladanej belgickým právom dospel Súdny dvor k záveru, že tomu tak je. V súvislosti so súdnou mediáciou oprel svoj záver o dve skutočnosti. Po prvé, súdnu mediáciu musí nevyhnutne nariadiť súd, pred ktorým prebieha konanie, a, po druhé, súd je v zásade viazaný dohodou, ktorá je výsledkom mediácie, pretože ju môže neschváliť len v presne vymedzených prípadoch. Čo sa týka mimosúdnej mediácie, rovnako pôjde podľa Súdneho dvora o fázu súdneho konania a to napriek tomu, že k nej nedochádza pred súdom. Dohoda, ktorá je jej výsledkom, môže totiž byť na základe žiadosti účastníka mediačného konania schvaľovaná súdom, pričom súd má obmedzené možnosti jej neschválenia. To podľa Súdneho dvora znamená, že súd je tak v prípade súdnej ako aj mimosúdnej mediácie viazaný dohodou, ktorá je výsledkom mediácie, a táto dohoda má po nadobudnutí vykonateľnosti rovnaké účinky ako rozsudok. Táto skutočnosť viedla Súdny dvor ku konštatovaniu, že v rámci mediácie je úloha advokáta ešte dôležitejšia ako v prípade konania pred správnym orgánom, ktorého výsledok nie je pre prípadné neskoršie konanie pred súdom záväzný. Záujmy poisteného budú lepšie chránené, ak bude môcť uplatniť právo na slobodný výber advokáta aj v rámci mediačného konania.

Uvedený záver podporuje aj kontext, v ktorom je potrebné vnímať článok 201 smernice 2009/138. Uvedené ustanovenie je súčasťou oddielu 4 kapitoly II hlavy II smernice 2009/138, ktorý sa nazýva „Poistenie právnej ochrany“. Rozsah tohto oddielu je definovaný v článku 198 predmetnej smernice veľmi široko, keďže uvedený oddiel sa vzťahuje na poistenie právnej ochrany, ktorým poisťovňa prisľubuje znášať za úhradu poistného náklady na súdne konanie a poskytovať iné služby priamo spojené s poistným krytím, najmä s cieľom obhajoby alebo zastupovania poistenej osoby v občianskom, trestnom, správnom alebo inom konaní, alebo v súvislosti s akoukoľvek pohľadávkou uplatňovanou proti tejto osobe.

Na záver ešte Súdny dvor pripomenul, že navrhovaný výklad je plne v súlade so snahou Únie podporovať využívanie mediačných konaní, čoho dôkazom je smernica 2008/52/ES o určitých aspektoch mediácie v občianskych a obchodných veciach a tiež primárne právo Únie, najmä článok 81 ods. 2 písm. g) ZFEÚ, požadujúci prijatie opatrení v rámci súdnej spolupráce v občianskych veciach zameraných na zabezpečenie rozvíjania alternatívnych metód riešenia sporov.

Rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

Ústav medzinárodného práva a európskeho práva

UPJŠ v Košiciach, Právnická fakulta

Z ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SR

Dovolací dôvod a jeho vplyv na postavenie obvineného

Ak dovolací súd uzná existenciu dovolacieho dôvodu a následne eliminuje jeho aplikáciu vzhľadom na to, že by jeho použitie neovplyvnilo postavenie sťažovateľa (obvineného), ide o otázku, ktorá má pre sťažovateľa zásadný význam a v takom prípade nemôže zostať interpretácia použitej právnej normy nejasná, v rovine dohadov, ale s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu musí dať v zásadných veciach konkrétnu a nespochybniteľnú odpoveď. Podcenenie tejto povinnosti dovolacieho súdu vytvorí presvedčivé rozhodnutie, ktoré spĺňa parametre zákonnosti a ústavnosti, zreteľne vyvoláva účinky arbitrárnosti a porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

*Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2020
sp. zn. I. ÚS 519/2019*

Dotknuté ustanovenia:

- čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky
- čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 26. októbra 2015 uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho zločinu krádeže sčasti dokonanej a sčasti v štádiu pokusu podľa § 212 ods. 1 a ods. 4 písm. a), b) a e) Trestného zákona¹ v spojení s § 138 písm. i) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s pokračovacím prečinom poškodzovania cudzej veci podľa § 245 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, zločinom poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 286 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. a) Trestného zákona a prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, za ktoré bol podľa § 212 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona, § 37 písm. h) Trestného zákona, § 41 ods. 1, § 42 ods. 1 a § 46 Trestného zákona odsúdený na úhrnný a súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov so zaradením sťažovateľa na jeho výkon do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľ bol tiež zaviazaný spoločne a nerozdielne nahradiť škodu poškodeným. Spod zostávajúcich bodov obžaloby bol sťažovateľ oslobodený.

Proti rozsudku okresného súdu podal okrem iných odvolanie aj sťažovateľ, o ktorom krajský súd uznesením z 8. novembra 2017 rozhodol tak, že ho podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné. Dovolanie sťažovateľa proti uzneseniu krajského súdu z 8. novembra

¹ Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v relevantnom – časovej pôsobnosti zodpovedajúcom – znení neskorších predpisov.

2017 podané z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c), g), h) a i) Trestného poriadku najvyšší súd uznesením z 27. marca 2019 podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Pokiaľ ide o postup a rozhodnutie v dovolacom konaní, podľa sťažovateľa z uznesenia najvyššieho súdu jednoznačne a jasne vyplýva, že bol všeobecnými súdmi nižšieho stupňa nesprávne uznaný vinným zo spáchania zločinu krádeže aj podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona a takéto porušenie zákona predstavuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Čo však sťažovateľ rozhodnutiu dovolacieho súdu vyčíta je názor, podľa ktorého vzhľadom na správnosť právnej kvalifikácie konania sťažovateľa podľa § 212 ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona nebolo možné použiť označený dovolací dôvod [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku], keďže zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie sťažovateľa, a teda bol naplnený predpoklad použitia § 371 ods. 5 Trestného poriadku.² Tento názor podľa sťažovateľa nemožno z ústavnoprávneho hľadiska akceptovať.

To, či zistené porušenie zákona zásadne ovplyvní alebo neovplyvní postavenie obvineného, nie je, ako pripomína sťažovateľ, definované zákonom a posúdenie tejto skutočnosti preto v prvom rade prináleží dovolaciemu súdu. Uvedené však podľa sťažovateľa neznamena, že výklad dovolacieho súdu môže byť svojvoľný, resp. arbitrárny alebo založený na ústavne neakceptovateľných úvahách. Sťažovateľ dedukuje, že len nezmenená trestná sadzba viedla dovolací súd k záveru, že vypustením právnej kvalifikácie podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona sa postavenie sťažovateľa pri zostávajúcej právnej kvalifikácii podľa § 212 ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona zásadne nemení, a takýto názor podľa neho nie je možné akceptovať, lebo zásadnú zmenu postavenia obvineného nie je možné zredukovať len na prípadnú zmenu trestnej sadzby.

Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu z 27. marca 2019 v súvislosti s odôvodnením použitia § 371 ods. 5 Trestného poriadku dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ sa z odôvodnenia uznesenia dovolacieho súdu dostatočne jasne a zreteľne nedozvedel, prečo vo vzťahu k jeho osobe v predmetnej trestnej veci nebolo možné použiť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, keďže v argumentácii najvyššieho súdu absentuje adekvátne odôvodnenie prijatého záveru. Dovolací súd na jednej strane uznal nesprávnosť kvalifikácie skutku okrem iných aj ako trestného činu podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona, avšak to, prečo podľa jeho názoru takto zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo jeho postavenie, už z odôvodnenia zrejme nie je. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o absencii uvedenia dôvodu aplikácie § 194 ods. 2 písm. a) Trestného zákona (t. j. ktorou z foriem závažnejšieho konania sa mal sťažovateľ skutku dopustiť) sa dovolací súd v napadnutom rozhodnutí nevyjadril vôbec.

Odôvodnenie najvyššieho súdu preto v uvedenej časti podľa ústavného súdu nespĺňa kritériá dostatočnosti a ústavnej udržateľnosti, a preto vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením dovolacieho súdu, ktoré zrušil a vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.³

Z odôvodnenia relevantnej časti nálezu:

Najvyšší súd sa so sťažovateľom namietanou nesprávnou právnou kvalifikáciou skutku kladeného mu za vinu aj podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona, ktorú (námietku) subsumoval pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, v odôvodnení napadnutého uznesenia z 27. marca 2019 vysporiadal tak, že túto vyhodnotil ako dôvodnú, keďže v popise skutkov, za ktoré bol sťažovateľ odsúdený, nebolo žiadnym spôsobom vyjadrené, že by ich spáchanie mal zorganizovať práve on. Najvyšší súd však dodal, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pod ktorý namietané nesprávne právne posúdenie skutku obsahovo spadá, nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného – sťažovateľa (§ 371 ods. 5 Trestného poriadku). Z tohto pohľadu bolo podľa dovolacieho súdu v predmetnej veci podstatné, že ani prípadné vypustenie právnej kvalifikácie konania sťažovateľa podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona by zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho postavenie, keďže jeho konanie by bolo aj naďalej právne posudzované podľa kvalifikovanej skutkovej podstaty § 212 ods. 4 písm. a) a b) Trestného zákona. Konštatovaním uvedeného najvyšší súd svoju argumentáciu vo vzťahu k tejto otázke ukončil.

2 Podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. i) a podľa odseku 3 nemožno použiť, ak zistené porušenie zákona zásadne neovplyvnilo postavenie obvineného.

3 Ústavný súd nálezom č. k. I. ÚS 519/2019-72 z 2. apríla 2020 vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhoviel.

Po oboznámení sa s relevantnou časťou napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu ústavný súd dospel k názoru, že najvyšší súd žiadnym spôsobom nerozvinul svoju úvahu o tom, prečo by prípadné vypustenie právnej kvalifikácie konania sťažovateľa podľa § 212 ods. 4 písm. e) Trestného zákona zásadným spôsobom neovplyvnilo jeho postavenie. Sťažovateľovi pritom nemožno vyčítať jeho presvedčenie o opaku a ani uprieť mu legitímne očakávanie uvedenia regulárnych dôvodov s tým súvisiacich, zvlášť ak sa jeho argumentácia nejaví ako iracionálna. Napokon, sťažovateľom uplatnené dôvody diskvalifikácie použitia § 371 ods. 5 Trestného poriadku v jeho prípade spočívajúce v možných dopadoch nielen na prípadnú výšku jemu uloženého trestu pri nezmenenej trestnej sadzbe, ale aj v okolnostiach dotýkajúcich sa jeho osobnosti (verejné vyhlásenie rozsudku a zápis do registra trestov), ktoré ho viedli aj k podaniu ústavnej sťažnosti, majú oporu v judikatúre súdnych orgánov rozhodujúcich na základe veľmi podobnej právnej úpravy (rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky a Najvyššieho súdu Českej republiky) a tieto jednoznačne vyznievajú v prospech jeho názoru.

Sťažovateľ poukázal na odôvodnenia nálezov Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS 407/13 zo 7. októbra 2013 a sp. zn. II. ÚS 3758/2013 z 25. marca 2014, ako aj na uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 4 Tdo 385/2014 zo 17. apríla 2014, z ktorých vyplýva, že posúdenie, či môže byť zásadne ovplyvnené postavenie obvineného (v aktuálnom prípade v zmysle § 371 ods. 5 Trestného poriadku), nemožno zúžiť s ohľadom na význam samotného výroku o tom, že spáchal určitý trestný čin, iba na problematiku jemu stanoveného trestu. Trestné právo určuje, ktoré zo spoločensky škodlivých činov sú trestné, a stanovuje tresty za ich spáchanie. V prípade konkrétne odsudzovanej osoby to potom znamená, že výrokom o tom, že spáchala určitý trestný čin, štát deklaruje, že sa dopustila konania tomu zodpovedajúcej vysokej škodlivosti, teda v podstate, že je „zločincou, kriminálnikom“. Aj bez následného výroku o treste je samotný výrok o tom, že určitá osoba naplnila skutkovú podstatu určitého trestného činu, v širokom chápaní vlastne (aj keď nie oficiálne) už určitým trestom v podobe formálneho odsúdenia konania páchatela. Tento záver dokazuje aj to, že odsúdenie je vyhlásené verejne a je možné, že sa takto o jeho obsahu dozvie okolie odsúdeného a v tomto smere ho odsúdený bude aj bez ohľadu na uložený trest vo svojej sfére reálne pociťovať. Bez významu tiež nie je, že odsúdenie pre určitý trestný čin bez ohľadu na určený trest bude evidované v evidencii registra trestov, keď napríklad odpis z neho by bol bezpochyby vykonaný ako dôkaz v prípadných ďalších trestných konaniach, ktoré by v budúcnosti mohli byť proti obvinenému vedené. Z týchto dôvodov má záver o spáchaní určitého trestného činu pro obvineného význam už sám osebe, a nielen až v nadväznosti na výrok o treste.

Ústavný súd nezistil žiaden dôvod spochybňovať uvedenú argumentáciu, avšak v danej veci nepovažoval za nevyhnutné, resp. potrebné sa ňou bližšie zaoberať a skúmať jej prípadnú primeranú použiteľnosť na vec sťažovateľa, keďže v napadnutom rozhodnutí dovolacieho súdu chýba odôvodnenie, s ktorým by potenciálne bolo reálne možné vôbec vstúpiť do polemiky. Ústavný súd sa preto v tomto prípade obmedzuje iba na konštatovanie, že odôvodneniu najvyššieho súdu chýba presvedčivosť vyúsťujúca do jeho nepreskúmateľnosti. Práve dostatočné objasnenie verdiktu dovolacieho súdu o potrebe zvolenia postupu podľa § 371 ods. 5 Trestného poriadku, zvlášť v prípade jednoznačného zistenia pochybenia súdov nižších stupňov vo vzťahu k uplatnenej právnej kvalifikácii skutku kladeného sťažovateľovi za vinu, sa javilo ako nevyhnutná súčasť odôvodnenia rozhodnutia o dovolaní, ak toto malo spĺňať kritéria jeho ústavnej konformity.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Martina Buchová**
Odbor súdnych a analytických činností
Kancelária Ústavného súdu Slovenskej republiky

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho súdu SR

Skončenie pracovného pomeru právnymi úkonmi urobenými súčasne alebo postupne

Zo žiadneho ustanovenia Zákonníka práce a ani iného právneho predpisu nevyplýva, že by skončenie toho istého pracovného pomeru viacerými právnymi úkonmi urobenými súčasne alebo postupne bolo zakázané. Doručenie výpovede, hoci aj skôr, ako dôjde k uzavretiu dohody o skončení pracovného pomeru, nevylučuje preto bez ďalšieho slobodu vôle zamestnanca uzavrieť dohodu z toho istého dôvodu.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky
zo dňa 26. februára 2020 sp. zn. 4 Cdo/94/2019

1 § 74 Zákonníka práce:

Výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa je zamestnávateľ povinný vopred prerokovať so zástupcami zamestnancov, inak sú výpoveď alebo okamžité skončenie pracovného pomeru neplatné. Zástupca zamestnancov je povinný prerokovať výpoveď zo strany zamestnávateľa do siedmich pracovných dní odo dňa doručenia písomnej žiadosti zamestnávateľom a okamžité skončenie pracovného pomeru do dvoch pracovných dní odo dňa doručenia písomnej žiadosti zamestnávateľom. Ak v uvedených lehotách nedôjde k prerokovaniu, platí, že k prerokovaniu došlo.

Dotknuté ustanovenia:

– § 60, § 63, § 74 Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z.

Okresný súd Bratislava II rozsudkom z 15. mája 2018 určil, že výpoveď z pracovného pomeru daná žalobcovi zo strany žalovaného dňa 28. apríla 2015 je neplatná a pracovný pomer žalobcu u žalovaného trvá. Na základe vykonaného dokazovania mal preukázať, že neboli splnené všetky hmotnoprávne podmienky pre platné skončenie pracovného pomeru výpoveďou danou žalobcovi z dôvodu organizačnej zmeny pre nadbytočnosť zamestnanca, nakoľko v čase dania výpovede mal žalovaný voľné pracovné miesta a tieto žalobcovi neponúkol. Zároveň konštatoval, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno v súvislosti s riadnym a včasným prerokovaním výpovede žalobcu so zamestnaneckou radou, keďže v zmysle kogentného ustanovenia § 74 Zákonníka práce¹ za také nemožno považovať iba predloženie menného zoznamu zamestnancov, ktorým bude daná výpoveď podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce.² Pre úplnosť uviedol, že výpoveď je neplatná aj z dôvodu neurčitosti prejavu vôle, nakoľko žalovaný dôvod výpovede skutkovo vymedzil ako nadbytočnosť na základe rozhodnutia štatutárneho orgánu žalovaného bez dostatočného ozrejmeneia k akej organizačnej zmene u žalovaného malo dôjsť a na základe ktorého písomného rozhodnutia jeho štatutárneho orgánu sa tak malo stať.

Krajský súd v Bratislave na základe žalovaným podaného odvolania rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav veci, aplikoval správny právny predpis a rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. namietať odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke

splnenia hmotnoprávnej podmienky pre platnosť skončenia pracovného pomeru – prerokovania výpovede so zástupcami zamestnancov. Poukázal na rozhodnutia dovolacieho súdu (sp. zn. 5 Cdo 140/2010, sp. zn. 4 Cdo 160/2012, sp. zn. 1 Cdo 72/2006), v zmysle ktorých je zamestnávateľ povinný oznámiť odborovej organizácii zámer skončiť pracovný pomer so zamestnancom a dať jej možnosť sa vyjadriť, avšak zákon nestanovuje formu prerokovania výpovede. V danom prípade zamestnanecká rada prerokovala výpoveď v súlade s jej internými predpismi, pričom zamestnávateľ nemá oprávnenie určovať formu a spôsob tohto prerokovania. V zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p. ďalej žiadal posúdiť právnu otázku, či zamestnávateľ môže po tom, čo v zmysle § 74 Zákonníka práce prerokoval so zástupcami zamestnancov skončenie pracovného pomeru zamestnanca výpoveďou, ponúknuť takémuto zamestnancovi skončenie pracovného pomeru dohodou a prerokovanú výpoveď doručiť dotknutému zamestnancovi až v prípade, že tento ponuku zamestnávateľa na uzatvorenie dohody odmietne. Žalovaný konštatoval, že žalobcovi dal výpoveď (riadne prerokovanú so zástupcami zamestnancov) až na základe jeho odmietnutia skončenia pracovného pomeru dohodou. Zároveň podotkol, že uvedený postup nemožno vykladať na ťarchu zamestnávateľa. Navrhol preto zrušiť rozhodnutia nižších inštancií a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky príslušný na rozhodnutie o dovolaní v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, a preto rozhodol o jeho odmietnutí podľa § 447 písm. c) C. s. p.

Z odôvodnenia:

V preskúmvanej veci napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pri posúdení splnenia hmotnoprávnych podmienok platnosti výpovede zamestnanca z pracovného pomeru v zmysle § 74 v spojení s § 17 ods. 2 Zákonníka práce. Prerokovaním sa rozumie taká forma spolupráce medzi príslušným odborovým orgánom a zamestnávateľom, že zamestnávateľ má povinnosť predložiť konkrétny návrh na skončenie pracovného pomeru s presným vymedzením jeho dôvodu. Ustanovenie § 74 Zákonníka práce má kogentnú povahu, takže úprava v ňom obsiahnutá nemôže byť zmenená dohodou zamestnanca a zamestnávateľa, či kolektívnou zmluvou. Formu prerokovania síce zákon neurčuje, preto sa môže uskutočniť ústne, ale aj písomne, avšak za takú sa nepovažuje iba jednostranné oznámenie zamestnávateľa o jeho rozhodnutí (Zo súdnej praxe 84/2007). Účinky splnenia tejto povinnosti zamestnávateľa nastanú len vtedy, ak žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie skončenia pracovného pomeru alebo návrh výpovede k žiadosti o prerokovanie adresovanej zástupcom zamestnancov obsahuje náležitosti výpovede určené § 61 ods. 2 Zákonníka práce, s tým, že splnenie tejto povinnosti zamestnávateľa nemožno vykladať izolovane, lebo uvedené ustanovenie nie je samoučelné, ale smeruje k ochrane zamestnanca, aby zamestnávateľ nezneužil svoje postavenie a nedôvodne neprepúšťal zamestnancov z pracovného pomeru (rozsudok Najvyššieho súdu z 28. septembra 2006, sp. zn. 1 Cdo 72/2006, publikované pod R 47/2007).

Z výsledkov vykonaného dokazovania nepochybne vyplýva, že odvolací súd náležite zo zistených skutkových okolností v danej veci dospel k záveru, že hmotnoprávna podmienka vyplývajúca z § 74 Zákonníka práce nebola splnená, čo malo za následok neplatnosť výpovede. Posúdenie postupu prerokovania skončenia pracovného pomeru so zamestnaneckou radou bolo v súlade s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu, a preto uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 421 písm. a) C. s. p., nezakladá prípustnosť dovolania. Z rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré poukázal žalovaný v dovolaní (sp. zn. 4 Cdo 160/2012, sp. zn. 5 Cdo 140/2010), práve naopak vyplýva, že žiadosť zamestnávateľa o prerokovanie má byť konkrétna, dôvod skončenia pracovného pomeru musí byť dostatočne skutkovo vymedzený tak, aby zástupcovia zamestnancov mali možnosť kvalifikovane sa vyjadriť k skončeniu pracovného pomeru na základe dostatočných informácií. Vyžaduje sa konkrétna vedomosť o dôvodoch skončenia pracovného pomeru, nielen všeobecná informácia, s ktorým zamestnancom zamestnávateľ zamýšľa skončiť pracovný pomer. V opačnom prípade by naplnenie tejto hmotnoprávnej podmienky bolo len formálne.

Navyše, dôvodom vyslovenej neplatnosti výpovede žalovaného z 28. apríla 2015 danej žalobcovi bolo okrem nesplnenia hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede v zmysle § 74 v spojení s § 63 ods. 1 písm. b) a § 17 ods. 2 Zákonníka práce aj porušenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa v zmysle § 63 ods. 2 písm. a) Zákonníka práce.

2 § 63 ods. 1 písm. b)

Zákonníka práce:

Zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak sa zamestnanec stane nadbytočným vzhľadom na písomné rozhodnutie zamestnávateľa alebo príslušného orgánu o zmene jeho úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu zamestnancov s cieľom zabezpečiť efektivitu práce alebo o iných organizačných zmenách a zamestnávateľ, ktorý je agentúrou dočasného zamestnávania, aj ak sa zamestnanec stane nadbytočným vzhľadom na skončenie dočasného pridelenia podľa § 58 pred uplynutím doby, na ktorú bol dohodnutý pracovný pomer na určitú dobu.

K dovolaciemu dôvodu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., dovolací súd uvádza, že uvedený dôvod prípustnosti dovolania predpokladá, že právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

K nastolenej právnej otázke zásadného významu, ktorú vymedzil žalovaný v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) C. s. p., týkajúcej sa posúdenia, či spôsobuje ponuka zamestnávateľa na uzatvorenie dohody o skončení pracovného pomeru z dôvodu nadbytočnosti, ktorú zamestnanec odmietol, neplatnosť následnej výpovede z rovnakého dôvodu, ak výpoveď bola medzi zamestnávateľom a zástupcami zamestnancov prerokovaná skôr než zamestnávateľ ponúkol zamestnancovi uzatvorenie dohody o skončení pracovného pomeru, dovolací súd uviedol:

Zákoník práce upravuje spôsoby skončenia pracovného pomeru dohodou alebo jednostranným právnym úkonom (výpoveďou, okamžitým skončením alebo skončením v skúšobnej dobe). Zo žiadneho ustanovenia Zákoníka práce ani iného právneho predpisu nevyplýva, že by skončenie toho istého pracovného pomeru viacerými právnymi úkonmi urobenými súčasne alebo postupne bolo zakázané (R 31/1998). Doručenie výpovede, hoci aj skôr, ako dôjde k uzavretiu dohody o skončení pracovného pomeru, nevyklučuje preto bez ďalšieho slobodu vôle zamestnanca uzavrieť dohodu z toho istého dôvodu. Ani vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu z hľadiska prípustnosti dovolania preto nebolo dôvodné.

Dovolací súd odmietol dovolanie, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné [§ 447 písm. c) C. s. p.].

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Anton Blaha Nebol som šéf, ale *primus inter pares*

Advokácia v spomienkach advokátov

Predsedníctvo SAK dáva do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici komory sú k dispozícii posledné výtlačky **representatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii v časovom horizonte od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Aktuálne udalosti

Rokovanie predsedníctva SAK – už prezenčné

Veci sa vracajú „do normálu“, aj predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory sa 12. júna 2020 po prvý raz po uvoľnení opatrení zišlo na prezenčnom rokovaní. V plnom počte a pri dodržaní preventívnych opatrení rokovalo o aktuálnych otázkach advokácie.

Dotazník COVID-19 a Index právnej istoty

Vidíme vážne dôsledky obmedzujúcich opatrení zavedených v súvislosti so snahou potlačiť šírenie nákazy COVID-19 v celej našej spoločnosti. Pre lepšie vyhodnotenie dopadov koronakrízy na advokáciu sme sa snažili získať aj relevantné údaje priamo od vás – advokátov a advokátok prostredníctvom dotazníka. Link, na ktorom bolo možné sa zapojiť do prieskumu, bol všetkým advokátom a advokátkam poslaný v liste predsedu z 2. júna a opakovane v liste tajomníka 11. júna 2020. Krátky prieskum bol zložený z dvoch častí. Prvá časť sa týka dopadov krízy na advokátske kancelárie a druhá časť je už tretí ročník prieskumu Index právnej istoty, ktorého cieľom je monitorovať a hodnotiť úroveň ochrany právnej istoty v praxi orgánov tvorby práva a aplikácie práva v predchádzajúcom roku. Prieskum bolo možné vyplniť do 15. júna 2020. O jeho výsledkoch budeme advokátov informovať osobne na letnom seminári advokátov, online formou pre všetkých záujemcov, ako aj na webstránke SAK, LinkedIn profile SAK a aj na stránkach Bulletinu slovenskej advokácie. Ďakujeme všetkým, ktorí sa do prieskumu zapojili.

Videokonferencia zástupcov komôr o dopadoch koronakrízy

Predseda SAK Tomáš Borec a podpredseda SAK Ondrej Laciak sa 9. júna 2020 zúčastnili na podujatí Nemeckej federálnej advokátskej komory (BRAK – Bundesrechtsanwaltskammer) na tému *Problematika Covid-19 a dopad na profesiu*

advokáta, ktoré spojilo takmer 100 zástupcov advokátskych komôr z celého sveta, no najmä z Európy, Ázie a severnej Afriky. Účastníci diskutovali o snahe komôr prispieť k rovnováhe medzi nutnými preventívno-ochrannými opatreniami a potrebou zabezpečiť plnohodnotný prístup k výkonu spravodlivosti. Ukázalo sa, že advokáti a advokátske komory na celom svete prežívajú následky pandémie podobným spôsobom, prekonávajú podobné prekážky a čelia podobným výzvam.

HELP kurz – boj proti obchodovaniu s ľuďmi

Slovenská advokátska komora v spolupráci s Radou Európy a Justičnou akadémiou organizuje ďalší z HELP kurzov. Prvýkrát je interdisciplinárny a mohli sa naň prihlásiť aj záujemcovia nielen z radov advokátov, ale aj sudcovia a prokurátori. Pre veľký záujem sme dokonca museli s Radou Európy vykomunikovať navýšenie počtu účastníkov. Prihlásilo sa 27 advokátov, dvaja koncipienti, 19 prokurátorov, 6 sudcov, traja vyšší súdny úradníci.

Ide o tretí z rady implementovaných dištančných kurzov pod taktovkou SAK na vzdelávacej online platforme v rámci programu HELP (*Human Right Education For Legal Professionals*). Je to najväčší vzdelávací paneurópsky projekt určený pre advokátov, sudcov a prokurátorov v Európe. Tentoraz bol zameraný na tému *Problematika obchodovania s ľuďmi a ochrana obetí trestných činov*. Kurz sa začal 16. júna 2020 úvodným stretnutím. Následne účastníci budú pracovať dištančnou formou online počas 3 mesiacov. Teší nás veľký záujem o túto formu vzdelávania nielen zo strany advokátov.

Nový cenník Inzercie v Bulletinu slovenskej advokácie

So zámerom lepšie sa prispôbiť trhu a ponúknuť možným inzerentom priestor pre propagovanie svojich produktov a služieb v *Bulletine slovenskej advokácie* predsedníctvo SAK schválilo nový cenník inzercie. Ceny boli znížené tak, aby pre inzerentov boli zaujímavé. Výnosy z reklamy môžu znížiť náklady na tlač časopisu. Zároveň sme zachovali možnosť zvýhodnenej inzercie pre advokátov a advokátske kancelárie. Ak hľadáte nového kolegu koncipienta alebo koncipientku, váš inzerát uverejníme len za 17 eur.

Mgr. Alexandra Donevová
Mgr. Michaela Chládková, PhD.

Advokátske skúšky – čo sa deje za oponou

Koronakríza zasiahla všetky oblasti našich životov. Za odbor matriky SAK, ktorý má pod svojimi krídlami organizovanie advokátskych skúšok, sme celú situáciu vnímali z pohľadu organizátorov, no zároveň v empatickej rovine aj z pohľadu tých, ktorých sa týkalo zrušenie termínu skúšky.

Koncipientska prax je o príprave na prechod medzi tým „byť advokátsky koncipient“ a tým vytúženým „byť advokát“. Niektorí koncipienti sa na skúšky pripravovali mesiace, ba aj roky. Opatrenia však zneli jasne – zákaz organizovania hromadných podujatí. Oznámiť v piatok 13. marca 2020 koncipientom, že skúška, ktorá sa mala konať po víkend, je z dôvodu týchto opatrení zrušená, nebolo nič príjemné. Táto situácia bola zvláštna aj tým, že priniesla ambivalentný pocit. Nielen koncipienti mali obavu o svoje zdravie v dôsledku celkového medializovaného obrazu choroby COVID-19.

Situácia bola neistá. Úvahy sa uberali rôzne – vytvoriť priestor pre online skúšanie? Skúšať dištančne? Sme si vedomí toho, že navonok sa všetko môže javiť inak, ale...

Pri komunikácii s koncipientmi sme vnímali ich potrebu mať istotu v stanovenom termíne, aby si vedeli zorganizovať čas na prípravu. Všetci sme netrpezlivo čakali na moment toho „odvolania“, ktorý však neprichádzal a harmonogram postupného uvoľňovania bol v nedohľadne. Rušenie termínov na etapy sme považovali za neprimerané. Padlo preto neľahké rozhodnutie zrušiť termíny skúšok úplne a zaradiť ich až od septembra. Išlo o záchytný bod, ktorý bol dostatočne vzdialený na to, aby sa situácia stihla upokojiť.

Informáciu sme zverejnili na stránke komory a oslovili sme koncipientov, ktorých sa týkalo zrušenie prvej časti skúšok – testov. Títo si vybrali z ponúknutých termínov v poslednom augustovom týždni. Harmonogram skúšok od septembra sme vytvorili tak, aby bola pokrytá potrebná kapacita na preskúšanie všetkých.

V čase, kedy sme mali pripravený harmonogram a koncipientov oslovených a rozdelených na test, situáciu zmenila informácia o pláne postupného uvoľňovania. Nastala opäť destabilizácia procesu, vyvolala mnoho otázok a nemalý tlak. Paradoxne nie tak zo strany koncipientov, ale otázky a fámy okolo prístupu k organizovaniu advokátskych skúšok vznikali takpovediac mimo advokáciu.

Snažili sme sa uchovať si nadhľad a uplatniť osvedčený postup. Vnímať a vypočúť potreby väčšiny. Prerobili sme harmonogram, prispôbili sme ho aktuálnym potrebám, znížili sme počet skúšaných tak, aby pri opätovnom zavedení reštrikcií nebolo potrebné rušiť termíny advokátskych skúšok (ak nebude zakázané organizovanie hromadných podujatí). Priestory komory sme vybavili čističkami vzduchu ešte v počiatkoch pandémie a nakúpili sme aj dezinfekciu na ruky.

Veľmi rýchlo sme si zvykli aj na maskovanie tváří schovaných pod rúška. To všetko najmä pre zachovanie plynulého fungovania, hoci v obmedzenom režime.

Celkovo sa táto situácia priamo dotkla viac ako 300 advokátskych koncipientov. Z toho 140 koncipientov bolo zaradených v rámci mesiacov marec – jún na termíny druhej časti advokátskych skúšok a vyše 160 koncipientov bolo zaradených na testový termín advokátskej skúšky. Rovnako sme naďalej prijímali nové prihlášky na advokátsku skúšku. Aktuálne ich za ostatné obdobie evidujeme skoro 100.

Koncipientov je možné v rámci uvedeného rozdeliť do viacerých skupín, každá skupina vyžadovala špecifické informácie. Pri snahe zachovať férový prístup sme preto zvolili systém oslovovania na etapy. Najprv tých, ktorých sa týkalo zrušenie v marci, nasledoval apríl, máj... Zvlášť test, zvlášť druhá časť skúšky. Bolo potrebné vyriešiť množstvo súvisiacich otázok, kam patrilo aj oslovenie skúšajúcich zo senátov.

Koncipienti čakajúci na druhú časť advokátskej skúšky, písomnú a ústnu, boli oslovení telefonicky. Dohodli sme vyhovujúcu alternatívu z ponúknutých možností a plynule vybavujeme ostatné náležitosti týkajúce sa skúšok – zaradenie na termín (technická záležitosť potrebná k možnosti účasti na písomnej časti), pozvanie koncipientov, pozvanie školiteľov, pozvanie členov senátov, atď.

Koncipientov čakajúcich na test sme oslovili skupinovo. Dostali možnosť voľby z viacerých stanovených termínov. Ak koncipient neodpovedal, bol kontaktovaný telefonicky.

Nepredpoklám, že sa dá vyhovieť každému. Verím však, že vďaka osobnému prístupu a vzájomnému pochopeniu sa nám podarilo dospieť ku konsenzu. V prípade potreby sme otvorení diskusií s ochotou hľadať riešenie situácie tak, aby výsledok zanechal príjemný pocit zo spolupatričnosti.

Chcem preto všetkým zúčastneným poďakovať za trpezlivosť a pochopenie, ktoré prejavili v tejto situácii a vyjadriť potešenie z blízkyh osobných stretnutí, ktoré nás čakajú.

Mgr. Júlia Dernerová

odborná pracovníčka odboru matriky

Foto Mgr. Alexandra Donevová

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Spät'vzatie žaloby advokátom bez súhlasu a vedomia klienta

Advokát, ktorý bez súhlasu a vedomia klienta vezme žalobu klienta ako žalobcu v celom rozsahu späť, nezašle klientovi uznesenie o zastavení konania a priznaní nároku na náhradu trov konania žalovanej strane a uznesenie, ktorým súd rozhodol o výške náhrady trov konania zašle klientovi až po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti a následne po ukončení zastupovania vec bezodkladne finančne s klientom nevyporiada ani mu nevydá prevzaté doklady, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené podľa § 18 ods. 1 zákona o advokácii, § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku.

Z pohľadu § 18 ods. 1 zákona o advokácii je konanie advokáta (vnútorný vzťah klient – advokát), bez preukázania konkrétneho pokynu klienta na tento úkon zavineným porušením právneho predpisu v zmysle § 56 ods. 1 zákona o advokácii, nakoľko spät'vzatie žaloby je úplnou negáciou pôvodne udelenej plnej moci na podanie žalobného návrhu, a teda na začatie konania pred súdom so všetkými právnymi dôsledkami pre klienta, t. j. aj s rizikom neúspechu vo veci, o ktorom mal byť poučený (preukázateľne) a je k takémuto úkonu advokáta potrebný bezpochyby pokyn klienta.

Rozhodnutie III. odvol. disciplinárneho senátu z 28. februára 2019, sp. zn. III.ODS-25/2018:2260/2017

Rozhodnutie V. disc. senátu SAK zo 4. októbra 2018, sp. zn. DS V.-35/18:2260/2017

Dotknuté ustanovenia:

- § 18 ods. 1 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v platnom znení,
- § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím V. disciplinárneho senátu SAK zo 4. októbra 2018, sp. zn. DS V.-35/18:2260/2017 v spojení s rozhodnutím III. odvolacieho disciplinárneho senátu z 28. februára 2019, sp. zn. III.ODS-25/2018:2260/2017 bola disciplinárne obvinená advokátka

uznaná za vinnú

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinené závažným spôsobom porušila po-

vinnosti advokáta podľa § 18 ods. 1 zákona o advokácii, § 6 ods. 1 písm. a) a § 13 Advokátskeho poriadku,

tým, že

ako právna zástupkyňa svojich klientov pani A. B. a pána B. B., žalobcov v spore vedenom pred okresným súdom:

- 1) bez súhlasu svojich klientov a bez ich vedomia zobrala žalobný návrh v tejto veci podaním zo dňa 10. 1. 2017, doručeným súdu dňa 11. 1. 2017, v celom rozsahu späť,
- 2) nezaslala svojim klientom uznesenie okresného súdu zo dňa 12. 1. 2017, ktoré bolo advokátke doručené dňa 13. 2. 2017, ktorým súd konanie v tejto veci zastavil a žalovanej priznal náhradu trov konania v plnej výške,
- 3) uznesenie okresného súdu zo dňa 22. 3. 2017, ktoré bolo advokátke doručené dňa 28. 3. 2017, ktorým súd rozhodol o výške náhrady trov konania v tejto veci, zaslala klientom až po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu.

- 4) po ukončení zastupovania vec bezodkladne riadne finančne nevysporiadala a nevydala svojim klientom všetky doklady, ktoré jej títo zverili alebo ktoré v ich mene počas zastupovania prevzala,

za čo jej bolo uložené

podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **peňažná pokuta** vo výške **1 000 eur**.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **480 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Dňa 10. 4. 2018 podala predsedníčka Revízejnej komisie SAK návrh na začatie disciplinárneho konania proti advokátke podľa § 57 a nasl. zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení pre skutky uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Rozhodnutím V. disciplinárneho senátu SAK zo 4. októbra 2018, sp. zn. DS V.-35/18:2260/2017 bola disciplinárne obvinená uznaná za vinnú z disciplinárneho previnenia v súlade s podaným návrhom, za čo jej bolo uložené disciplinárne opatrenie vo forme písomného napomenutia podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o advokácii.

Rozhodnutie DS V.-35/2018:2260/2017 prvostupňový senát rozsiahle a štruktúrovane odôvodnil pri jednotlivých bodoch dôslednou analýzou genézy čiastkových konaní disciplinárne obvinenej advokátky so zameraním sa na rozhodujúce skutkové okolnosti posudzovaných skutkov. Mal za jednoznačne preukázané, že disciplinárne obvinená:

■ **v bode 1)** nepreukázala, že dostala pokyn od klientov zobrať návrh na začatie konania vo veci vedenej na okresnom súde späť, nepreukázala, že by pred nariadeným pojednávaním vykonala poradu s klientmi a informovala ich o tomto termíne pojednávania a žiadala alebo prijala pokyn od klientov na späťvzatie žaloby. Konala síce v mene klientov navonok, pričom z pohľadu súdu je späťvzatie žaloby advokátom v mene klientov legálnym právnym úkonom. Z pohľadu zákona o advokácii (§ 18 ods. 1) je však konanie advokátky (vnútorný vzťah klient – advokát), bez preukázania konkrétneho pokynu klientov na tento úkon zavineným porušením právneho predpisu v zmysle § 56 ods. 1 zákona o advokácii, nakoľko späťvzatie žaloby je úplnou negáciou pôvodne udelenej plnej moci na podanie žalobného návrhu, a teda na začatie konania pred súdom so všetkými právnymi dôsledkami pre klienta, t. j. aj s rizikom neúspechu vo veci, o ktorom mal byť poučený (preukázateľne) a je k takémuto úkonu advokáta potrebný bezpochyby pokyn klienta. Advokátka takýto pokyn, dokonca ani vedomosť klienta o tomto úkone právnej služby nepreukázala, rovnako nepreukázala, že by sa riadila vopred dohodnutým postupom v zmysle čl. II bod 2. 6. Zmluvy o poskytnutí právnych služieb (č. listu 53 spisu), ku ktorej sa klientom sama zaviazala,

■ **v bode 2)** ako právna zástupkyňa svojich klientov pani A. B. a pána B. B., žalobcov v spore vedenom pred okresným súdom nezaslala im uznesenie okresného súdu zo dňa 12. 1. 2017, ktoré bolo advokátke doručené dňa 13. 2. 2017. Týmto uznesením súd konanie v tejto veci zastavil a žalovanej priznal náhradu trov konania v plnej výške. Z označeného uznesenia vyplynuli pre žalobcov práva a povinnosti tam uvedené, najmä však právo podať proti tomuto uzneseniu odvolanie. V dôsledku nepodania opravného prostriedku splnomocnenou advokátkou predmetné uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 3. 3. 2017 a až z jeho obsahu sa žalobcovia dodatočne dozvedeli, že došlo k zastaveniu konania, na základe späťvzatia žaloby. Takýto postup advokátky je v rozpore s § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku. Neobstojí obrana disciplinárne obvinenej advokátky, že na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania nebol žiaden dôvod hodný osobitného zreteľa a podaním nadbytočných opravných prostriedkov by sa navyšovali trovy právneho zastúpenia, čo by bolo v priamom rozpore so zvoleným postupom žalobcov. Disciplinárne obvinená advokátka totiž ani v tomto prípade nedisponovala preukázateľným pokynom klientom na vzdanie sa opravného prostriedku proti rozhodnutiu súdu, ktorý v dôsledku nepodania odvolania znamenal pre klientov nielen zánik dispozície s predmetom spore, ale sekundárne aj povinnosť náhrady trov konania protistrane,

■ **v bode 3)** ako právna zástupkyňa svojich klientov pani A. B. a pána B. B., žalobcov v spore vedenom pred okresným súdom zaslala svojim klientom uznesenie okresného súdu zo dňa 22. 3. 2017, ktoré jej bolo doručené dňa 28. 3. 2017, ktorým súd rozhodol o výške náhrady trov konania v tejto veci, až po uplynutí lehoty na podanie sťažnosti proti tomuto uzneseniu. Aj tu vznikla situácia, že opísané konanie disciplinárne obvinenej bolo len dôsledkom jej postupu v bode 2). Ani tu nepreukázala, že by mala pokyn klientov na nepodanie opravného prostriedku proti tomuto uzneseniu súdu. Aj v tomto prípade si disciplinárne obvinená nesplnila povinnosť v zmysle § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku, keď uznesenie zo dňa 22. 3. 2017, ktoré jej bolo doručené 28. 3. 2017 zaslala klientom až 26. 5. 2017, teda po uplynutí zákonnej lehoty na podanie opravného prostriedku do 12. 4. 2017 a tiež po uplynutí vykonateľnosti dňa 19. 4. 2017. Týmto konaním klientom celkom odňala možnosť podať opravný prostriedok proti tomuto uzneseniu. Nemožno akceptovať tvrdenie disciplinárne obvinenej advokátky, že na základe splnomocnenia zo dňa 25. 11. 2014 sa v mene klientov mohla vzdávať opravných prostriedkov, lebo podľa názoru senátu I. stupňa akúkoľvek dispozíciu s opravnými prostriedkami proti rozhodnutiam adresovaným klientom môže splnomocnená advokátka vykonať len za podmienky včasného oznámenia obsahu týchto rozhodnutí klientom a ich pokynu na ďalší postup,

■ **v bode 4)** ako právna zástupkyňa svojich klientov pani A. B. a pána B. B., žalobcov v spore vedenom pred okresným súdom po ukončení zastupovania vec bezodkladne riadne finančne nevysporiadala a nevydala svojim klientom všetky doklady, ktoré jej zverili alebo ktoré v ich mene počas zastupovania prevzala. Takýto záver vyplynul z výsledkov dokazo-

vania, pretože advokátka síce telefonovala s klientmi po ukončení sporu, avšak sa s nimi písomne finančne nevysporiadala a senátu nepredložila dôkaz o takomto vysporiadaní. Absentuje klientom zaslané a pochybnosti nevzbudzujúce vyúčtovanie poskytnutých právnych služieb a odovzdané doklady, ktoré jej počas poskytovania právnych služieb zverili, resp., ktoré v ich mene počas zastupovania prevzala.

V. disciplinárny senát SAK uzavrel, že je namieste uznať disciplinárne obvinenú za vinnú vo všetkých bodoch návrhu predsedníčky Revíznej komisie SAK, správna je aj právna kvalifikácia skutkov. Konanie advokátky je zavineným disciplinárnym previnením, v zmysle § 56 ods. 1 zákona o advokácii. V rámci svojich hodnotiacich úvah o uložení druhu disciplinárneho opatrenia aplikoval výklad § 26 ods. 2, § 27 ods. 1, 2, § 28 písm. a), d), § 29 písm. a), § 30 ods. 1 písm. d) a e) a § 31 ods. 2 písm. c) Disciplinárneho poriadku SAK a uložené disciplinárne opatrenie – písomné napomenutie je podľa názoru senátu postačujúcim na dosiahnutie účelu prevýchovy disciplinárne obvinenej advokátky v zmysle § 31 Disciplinárneho poriadku SAK. Pri ukladaní disciplinárneho opatrenia prihliadol aj na § 32 ods. 2 Disciplinárneho poriadku SAK, že v konaní disciplinárne obvinenej nezistil motiváciu peňažným prospechom a že by išlo o opakované konanie advokátky.

Predsedníčka Revíznej komisie SAK rozhodnutie DS V.-35/2018:2260/2017 zo 4. 10. 2018, napadla riadnym opravným prostriedkom – odvolaním v zmysle § 36 a nasl. Disciplinárneho poriadku SAK a to proti výroku o uložení disciplinárneho opatrení. Navrhla, aby odvolací disciplinárny senát túto časť výroku napadnutého rozhodnutia podľa § 44 písm. c) Disciplinárneho poriadku SAK zmenil a uložil disciplinárne obvinenej advokátke za skutky 1 až 4 disciplinárne opatrenie podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii – peňažnú pokutu vo výške 1 000 eur.

Odvolateľ poukázal najmä na to, že z pohľadu stavovských predpisov ide v prípade disciplinárne obvinenej o závažné porušenie povinností advokáta štyrmi skutkami, kde disciplinárne obvinená dôsledne nechránila práva a záujmy klientov, naopak, svojím svojvoľným postupom, spočívajúcim v späťvzatí žaloby bez toho, aby disponovala pokynom alebo súhlasom klientov im odňala možnosť konania pred súdom a sama nemohla rozhodnúť o tom, či je jej zvolený postup pre klientov výhodný. Pri nedoručení dvoch súdnych rozhodnutí, z ktorých pre klientov vyplývali určité práva a povinnosti, im zmarila zákonom dané právo podať opravný prostriedok proti týmto rozhodnutiam bez ohľadu na to, aký by bol výsledok podania opravného prostriedku.

Keďže u disciplinárne obvinenej došlo k porušeniu jednej zo základných povinností advokáta, ktorou je ochrana práv a záujmov klienta, čo vrhá na advokátsky stav negatívny pohľad, je uložené disciplinárne opatrenie príliš mierne. Predsedníčka Revíznej komisie SAK poukázala na postoj disciplinárne obvinenej advokátky, ktorá sa vyjadřila, že si nie je vedomá toho, čo vlastne svojím konaním, či skôr nekonaním spôsobila a v rámci svojej obhajoby sa usilovala preniesť bremeno svojho konania na sťažovateľov – klientov tvrdením, že ňou zvolený postup nenamietali, mala mandát aj na späť-

vzatie žaloby. Neprejavila žiadnu sebareflexiu a uvedomenie, že v konečnom dôsledku právnej veci rozhoduje klient.

Podľa právneho názoru odvolateľa nemožno uloženým disciplinárnym opatrením sledovať len jeho výchovnú funkciu, je potrebné na osobu disciplinárne obvinenej advokátky pôsobiť aj represívne, lebo v jej prípade ide o viacnásobné porušenie stavovských predpisov. Táto skutočnosť nebola v rozhodovaní prvostupňového senátu zohľadnená ako príťažujúca okolnosť podľa § 30 ods. 2 písm. d) Disciplinárneho poriadku SAK, rovnako tak do úvahy prichádza aj aplikácia § 30 ods. 2 písm. e) Disciplinárneho poriadku SAK. V ďalšom argumentuje tým, že okrem možnej finančnej straty (ujmy) sťažovateľov je tu aj negatívny následok v podobe narušenia dôvery klientov voči advokátke pre jej svojvoľný postup spočívajúci v späťvzatí žaloby a následného nedoručovania uznesení súdu klientom, čo tvorí príťažujúcu okolnosť podľa § 30 ods. 2 písm. f) Disciplinárneho poriadku SAK. Súhrn vyššie naznačených odvolacích námietok a výhrad logicky vytvára potrebu sprísnenia uloženého disciplinárneho opatrenia, a to peňažnou pokutou berúc do úvahy naplnenie kritérií ustanovených v § 32 ods. 4 písm. a), b), c) a f) Disciplinárneho poriadku SAK.

Disciplinárne obvinená sa k podanému odvolaniu predsedníčky Revíznej komisie SAK v žiadanej 10-dňovej lehote nevyjadřila.

Na podklade podaného odvolania predsedníčky Revíznej komisie SAK konal v odvolacom stupni III. odvolací disciplinárny senát SAK. Na nariadenom odvolacom disciplinárnom pojednávaní dňa 28. 2. 2019 zistil, že sú splnené všetky podmienky na jeho vykonanie v zmysle § 40 a nasl. Disciplinárneho poriadku SAK, čomu nebránila ani neprítomnosť disciplinárne obvinenej advokátky, lebo táto prevzala termín nariadeného odvolacieho disciplinárneho konania dňa 31. 1. 2019 a nepožiadala o jeho odročenie, z dôvodov uvedených v § 18 ods. 7 prvej a druhej vety Disciplinárneho poriadku SAK, rovnako tak neboli zistené žiadne iné procesné alebo právne prekážky na nevykonanie odvolacieho disciplinárneho pojednávania.

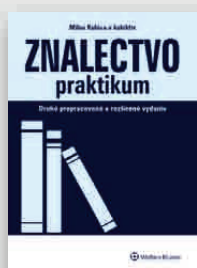
III. odvolací disciplinárny senát SAK postupujúci podľa § 39 ods. 5 Disciplinárneho poriadku SAK preskúmal výrok napadnutý odvolaním, ako aj zákonnosť a odôvodnenosť napadnutého rozhodnutia a postup prvostupňového disciplinárneho senátu. Na chyby, ktoré neboli odvolaním napadnuté prihliada iba vtedy, ak mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie. V rámci plnenia svojej prieskumnej povinnosti zistil, že senát I. stupňa vec náležite objasnil, dôkazy vyhodnotil jednotlivo, v súhrne a vzájomnej súvislosti a ním produkované skutkové zistenia sú správne, úplné, nevzbudzujúce žiadne pochybnosti a postačujúce na prijatie právneho záveru, že disciplinárne obvinená sa v bodoch 1 až 4 dopustila disciplinárnym previnením v mieste, čase a spôsobom uvedeným vo výrokovej časti rozhodnutia.

V preskúmanom konaní V. disciplinárneho senátu SAK nezistil senát II. stupňa nedostatky proti základným zásadám disciplinárneho konania ani pochybenia porušujúce právo disciplinárne obvinenej advokátky na uplatnenie jej práva

Autorský obsah ASPI

Monografie

Znalectvo – praktikum,
2. aktualizované vyd.. 2019.
Jurina, Rastislav; Kohút, Pavol;
Kubica, Milan; Štetka, Peter;
Švejdová, Nikola.

Okamžité skončenie
pracovného pomeru. 2020
Divékyová, Karina; Mészáros, Marián;
Olšovská, Andrea

Rada školy – školská samospráva.
Otázky a odpovede. 2020
Stanislavová, Mária.

Ekonomické minimum
hlavného kontrolóra,
3. aktualizované vyd.. 2020
Konečná Veverková, Ingrid.

Preklady

- Zákon č. 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní po novele zákonom č. 62/2020 Z.z.
- Zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce po novele zákonom č. 63/2020 Z.z. a č. 66/2020 Z.z.
- Zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci po novele zákonom č. 66/2020 Z.z.
- Zákon č. 455/1991 Zb. Živnostenský zákon po novele zákonom č. 76/2020 Z.z.
- Zákon č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi po novele zákonom č. 73/2020 Z.z.
- Zákon č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie po novele zákonom č. 74/2020 Z.z.

komentáre:

Ikrényi, Peter; Jakubčová, Lenka. **Ústavný zákon o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov – komentár.** 2020

Hrušovský, Michal; Lacko, Pavel. **Zákon o rozhodcovskom konaní – praktický komentár.** 2020

české komentáre:

Donát, Josef; Lichnovský, Bohuslav; Nonnemann, František; Nulíček, Michal; Tomíšek, Jan. **Nařízení o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů – komentář.** 2018

-Baňouch, Hynek; Baroš, Jiří; Bobek, Michal; Šimíček, Vojtěch; Šimáčková, Kateřina; Jäger, Petr; Kokeš, Marian; Kysela, Jan; Langášek, Tomáš; Molek, Pavel; Pospíšil, Ivo; Wagnerová, Eliška; Wintř, Jan. **Usnesení o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součásti ústavního pořádku České republiky – komentář.** 2019

rekonštrukcie komentárov:

Zákon o účtovníctve č. 431/2002 Z.z. po novele zákonom č. 363/2019 Z.z. a č. 390/2019 Z.z.

Postupy účtovania pre účtovné jednotky účtujúce v sústave jednoduchého účtovníctva č. 77/2007 (FS) po novele opatrením č. 24/2014 (FS), 37/2015 (FS) a 17/2018 (FS)

System
ASPI

Wolters Kluwer SR s. r. o.
Mlynské nivy 48
821 09 Bratislava
tel: 02/58 10 20 10
office@wolterskluwer.sk

Wolters Kluwer

na spravodlivé konanie v spojení s právom na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, vrátane dodatkových protokolov. Tu je potrebné poukázať na fakt, že výrok prvostupňového senátu o disciplinárnom previnení nenapadla riadnym opravným prostriedkom žiadna z procesných strán a preto nie je zo strany odvolacieho disciplinárneho senátu potrebné osobitne sa týmto výrokom zaoberať.

Odvolačný disciplinárny senát pri preskúmaní a vyhodnotení napadnutého výroku prvostupňového rozhodnutia zistil, že odvolanie predsedníčky Revízejnej komisie SAK proti výroku rozhodnutia o uloženom disciplinárnom opatrení je dôvodné a ňou uvedené odvolacie námietky a výhrady majú opodstatnenie. V tejto nadväznosti konštatuje III. odvolací disciplinárny senát SAK, že V. disciplinárny senát SAK sa pri ukladaní disciplinárneho opatrenia síce riadil všeobecnými zásadami ustanovenými v § 26 ods. 2 Disciplinárneho poriadku SAK, avšak v napadnutom rozhodnutí tieto opomenul komplexne a konkrétne vyhodnotiť, z hľadiska výkladu týchto zásad aj v zmysle § 27 Disciplinárneho poriadku SAK – závažnosť konania disciplinárne obvineného, § 28 Disciplinárneho poriadku SAK – rozsah a povaha porušenej povinnosti, § 29 Disciplinárneho poriadku SAK – následok disciplinárneho previnenia, § 30 Disciplinárneho poriadku SAK – poľahčujúce okolnosti a priťažujúce okolnosti, § 31 Disciplinárneho poriadku SAK – primeranosť a účelnosť disciplinárneho opatrenia a § 32 Disciplinárneho poriadku SAK – kritéria uloženia peňažnej pokuty.

Je nesporné, že konania disciplinárne obvinenej advokátky špecifikované v bodoch 1 až 3 rozhodnutia sú porušením základnej povinnosti advokáta ustanovenej v § 18 ods. 1 zákona o advokácii, lebo advokát za žiadnych okolností nesmie bez priameho pokynu alebo prinajmenšom uzrovnania klienta postupovať pri jeho právnom zastupovaní pred súdom svojvoľne z akýchkoľvek príčin či pohnútok. V 1 až 3 disciplinárne obvinená tak postupovala, keď dispozitívnym úkonom – späťvzatím žaloby bez vedomia a súhlasu klientov, žalobcov v spore vedenom pred okresným súdom ich úplne zbavila možnosti uplatniť svoje práva garantované Ústavou SR a zákonmi na riadny súdny proces, a neskôr im odňala možnosť uplatniť svoje právo na podanie opravných prostriedkov voči rozhodnutiam súdu, čo bolo taktiež ich zákonným právom a znamenalo nemožnosť akejkoľvek reparácie týchto rozhodnutí. V tejto súvislosti potom rozsah a povaha porušenej povinnosti, ako aj vzniknutý následok zvyšuje závažnosť konania disciplinárne obvinenej advokátky do takej miery, že takéto konanie znižuje dôstojnosť advokácie, vážnym spôsobom poškodilo záujmy klientov (senát I. stupňa to opomenul), čo je naplnením znakov závažnosti konania disciplinárne obvineného podľa § 27 ods. 2 písm. a), b) Disciplinárneho poriadku SAK. Podľa právneho názoru III. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK sú tieto kritériá posúdenia závažnosti konania disciplinárne obvinenej naplnené aj tým, že svojim konaním vyvolala u klientov, ktorých zastupovala v konaní pred okresným súdom stav právnej neistoty a spôsobila u nich oprávnené pochybnosti o tom,

či ich práva a záujmy boli riadne chránené a rešpektované. V konečnom dôsledku takéto konanie disciplinárne obvinenej advokátky znamenajú negatívny dopad na výkon advokácie nielen u dotknutých osôb, ale aj u verejnosti a narúšajú poslanie advokácie koncipované a uplatňované podľa § 1 ods. 1 zákona o advokácii.

Kvantitatívny rozsah a povaha porušených povinností disciplinárne obvinenej pri hodnotení jej zavineného konania je potrebné podriadiť nielen pod § 28 písm. a) a d) Disciplinárneho poriadku SAK, ako to učinil senát I. stupňa, totiž, že porušila povinnosti vyplývajúce jej zo zákona o advokácii a iných stavovských predpisov (čo bolo uvedené vyššie), ale aj pod § § 28 písm. c) Disciplinárneho poriadku SAK, pretože porušila povinnosti vyplývajúce z profesionálnej etiky. Povinnosťou každého advokáta je riadiť sa tak zákonnými, ale aj morálnymi povinnosťami a zásadami a to najmä vo vzťahu ku klientovi. Každý advokát je pri výkone advokátskej činnosti povinný dodržiavať etické pravidlá tvorené nielen stavovskými predpismi SAK v podobe § 3 a § 5 Advokátskeho poriadku, ale aj príslušnými ustanoveniami Etického kódexu advokátov Európskej únie z 28. 10. 1988. Advokátka svojimi konaniami demonštrovala, že sa pri právnom zastupovaní, v konaní pred okresným súdom neriadila prvoradým záujmom klientov, čo o. i. demonštrovala aj tým, že sa nedostavila na pojednávanie v tejto veci dňa 12. 1. 2017, hoci bola o ňom riadne upovedomená (čl. 19 spisu). Následkom opísaných disciplinárnych previnení disciplinárne obvinenej advokátky, na ktoré je pri ukladaní disciplinárneho opatrenia potrebné prihliadnúť je to, že pre klientov pani A. B. a pána B. B. znamenal výsledok súdneho konania finančnú ujmu v podobe povinnosti zaplatiť priznané trovy konania žalovanej vo výške 502,16 eur – § 29 písm. a) Disciplinárneho poriadku SAK.

Odvolačný disciplinárny senát sa nestotožňuje s priznaním poľahčujúcej okolnosti podľa § 30 ods. 1 písm. e) Disciplinárneho poriadku SAK tak, ako ju vyhodnotil senát I. stupňa, pretože disciplinárne obvinená advokátka plne nespocovala s orgánmi komory, čo možno oprieť o to, že v jej prípade absentuje priame a úplné skutkové doznanie a prejavenie ľútosti nad spôsobeným následkom. Z obsahu jej vyjadrenia k sťažnosti vyplýva taký postoj, že nijakým spôsobom neporušila žiadne ustanovenie Advokátskeho poriadku a vo vzťahu k sťažovateľom postupovala s odbornou starostlivosťou v súlade so zákonom. Z obsahu jej vyjadrenia je o. i. zistiteľné, že zvolila u klientov postup v ich najlepšom záujme a títo proti nemu nevzniesli žiadne výhrady.

Pri skúmaní a vyhodnotení existencie priťažujúcich okolností je zo strany III. odvolacieho disciplinárneho senátu SAK potrebné prisvedčiť odvolateľovi, že okrem priťažujúcej okolnosti podľa § 30 ods. 2 písm. c) Disciplinárneho poriadku SAK, keďže disciplinárne obvinená preukázala neznanosť zákonných povinností advokáta a stavovských predpisov, čo determinovalo spáchanie disciplinárnych previnení jej priťažuje aj to, že v posudzovanom prípade sa skutkami 1 až 3 dopustila závažného viacnásobného disciplinárneho previnenia, lebo každý skutok bol samostatne spáchaný a nemal

povahu pokračujúceho deliktu – § 30 ods. 2 písm. d) Disciplinárneho poriadku SAK. Pri posudzovaní konaní disciplinárne obvinenej advokátky z hľadiska naplnenia ďalších priťažujúcich okolností nie je namieste aplikovať § 30 ods. 2 písm. e) Disciplinárneho poriadku SAK, lebo táto priťažujúca okolnosť je subsumovaná samotným následkom disciplinárnych previnení disciplinárne obvinenej advokátky, na ktoré je pri ukladaní disciplinárneho opatrenia potrebné prihliadnuť – § 29 písm. a) Disciplinárneho poriadku SAK, nie je naplnená priťažujúca okolnosť podľa § 30 ods. 2 písm. f) Disciplinárneho poriadku SAK – zneužitie dôvery klienta, nakoľko takáto vyššia forma zavineného konania voči klientom z hľadiska intenzity a stupňa preukázaná nebola.

S ohľadom na vyššie uvedené prijal III. odvolací disciplinárny senát SAK záver, že uložené disciplinárne opatrenie pri kumulácii štyroch disciplinárnych previnení nezodpovedá všeobecným kritériám ukladania disciplinárneho opatrenia uvedeným v § 26 ods. 2 Disciplinárneho poriadku SAK a ďalším kritériám upraveným v §§ 27, 28, 29, 30 a 31 Disciplinárneho poriadku SAK a na disciplinárne obvinenú je potrebné pôsobiť uložením peňažnej pokuty. Pri uložení tohto druhu disciplinárneho opatrenia vzal do úvahy a vyhodnotil všetky kritéria uloženia peňažnej pokuty. Riadiac sa § 32 Disciplinárneho poriadku SAK dospel k záveru, že uloženie peňaž-

nej pokuty vo výške 1 000 eur zohľadňuje všetky aspekty disciplinárnych previnení disciplinárne obvinenej advokátky, najmä z hľadiska skúmania ich rozsahu, závažnosti a následku a okolností ich spáchania a toho, že disciplinárne previnenia neboli motivované získaním peňažného prospechu. V konečnom dôsledku je primeraná majetkovým pomerom disciplinárne obvinenej advokátky a všetkým okolnostiam posudzovaného prípadu, zohľadňujúc postoj disciplinárne obvinenej advokátky ku skutkom, ktoré sú predmetom disciplinárneho konania a potrebu represívneho a preventívneho účinku uloženého disciplinárneho opatrenia pre disciplinárne obvinenú a tretie osoby.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti preto III. odvolací disciplinárny senát rozhodnutie prvostupňového senátu zmenil tak, že podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o advokácii uložil disciplinárne obvinenej peňažnú pokutu vo výške 1 000 eur.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Pýta(j)te sa predsedníctva

Je advokát povinný odmietnuť poskytovanie právnej služby potenciálnemu klientovi, ak v minulosti poskytol konzultáciu manželke tohto klienta? (V oboch prípadoch ide o právne služby z oblasti rodinného práva.)

V prvom rade je potrebné zodpovedať otázku, kedy sa osoba stáva klientom advokáta. Jedným z úkonov právnej služby je konzultácia. Nie vždy musí pokračovať spolupráca advokáta s klientom aj udelením plnej moci, v niektorých prípadoch sa obmedzí na vykonanie konzultácie. V prípade vykonania dôvernej konzultácie medzi advokátom a klientom musí advokát k tejto osobe pristupovať ako k svojmu klientovi.

Na konzultáciu, ako na všetky ostatné povinnosti advokáta sa vzťahuje povinnosť mlčanlivosti (§ 23 zákona o advokácii), dôvernosti informácií, ktoré klient zveril advokátovi, ako aj dôvernosti rady, ktorú advokát klientovi udelil.

Advokát je povinný postupovať pri výkone advokácie tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, v záujme toho je povinný dodržiavať pravidlá profesijnej etiky (§ 18 ods. 3 zákona o advokácii).

Advokáta nezbavuje povinnosti mlčanlivosti skutočnosť, že informácie zabudol, ani to, že sa mu zdá, že počas konzultácie mu klient nezveril nič podstatné. Na to, či advokát dodržiava pravidlá profesijnej etiky je potrebné pozeráť aj z pohľadu klienta, ktorý môže všetko, o čom s advokátom hovorili, a to celkom oprávnene, považovať za dôverné a má právo očakávať, že aj advokát bude týmto spôsobom narábať s týmito informáciami.

Dôvernosť vzťahu klient – advokát je premietnutá aj do § 21 zákona o advokácii, kedy v záujme jeho zachovania je advokát povinný odmietnuť poskytnutie právnych služieb osobe, kde v tej istej veci alebo veci s ňou súvisiacej poskytol právne služby inému, ktorého záujmy sú v rozpore so záujmami toho, kto o poskytnutie služieb žiada.

Ak sa konzultácia týkala rodinných záležitostí klienta, ktoré súviseli s problémami v rodinnom spoložití (v dopyte sa uvádza, že išlo o maloleté dieťa), je nutné predpokladať, že zastupovanie druhého rodiča je zastupovaním osoby, ktorej záujmy sú v rozpore so záujmami rodiča, ktorý bol na konzultácii skôr. A to bez ohľadu na to, či napokon rodičia dospejú k rodičovskej dohode. Zvlášť v rodinných veciach klienti citlivo vnímajú dôvernosť informácií, ťažko budú akceptovať argumentáciu advokáta, že si na obsah konzultácie nepamätá a nič od klienta neprevzal, takáto argumentácia je spôsobilá ešte viac znížiť dôveryhodnosť advokáta v očiach klienta.

Aj rozhodovacia prax disciplinárnych senátov považuje prevzatie takéhoto zastupovania za porušenie povinností advokáta.

RSAK

ROZHODCOVSKÝ SÚD
SLOVENSKEJ ADVOKÁTSKEJ KOMORYSEDEM DOBRÝCH DÔVODOV PRE VOĽBU
ROZHODCOVSKÉHO SÚDU SAK

1. JEDNODUCHÉ A ZROZUMITEĽNÉ PRAVIDLÁ

Rozhodovanie sporov pred RS SAK sa riadi jasne formulovanými pravidlami. Vychádzajú zo základných dlhodobovo overených praktík medzinárodne uznávaných arbitrážnych inštitúcií. Ponechávajú stranám priestor nastaviť priebeh konania podľa potreby, vrátane výberu rozhodcov a voľby angličtiny alebo nemčiny ako jazyka konania.

2. RÝCHLE A SPRAVODLIVÉ ROZHODOVANIE

Základným poslaním RS SAK je slúžiť stranám v spravodlivom riešení sporov pri dôslednom rešpektovaní rovnosti strán konania. Rozhodcovský súd nie je zatažený „reštančnými“ vecami, spotrebiteľskými spormi či exekúciami. Priemerná dĺžka konania od podania žaloby po vydanie konečného rozhodnutia sa pohybuje do štyroch mesiacov.

3. KONEČNÉ ROZHODNUTIE NA JEDNOM STUPNI

Rozhodnutie rozhodcovského senátu je právoplatné a vyžiteľné ako rozhodnutie všeobecného súdu. Výška poplatku za vedenie konania je porovnateľná s bežnými súdnymi poplatkami. Na rozdiel od všeobecného súdu, voči rozhodcovskému rozsudku nie je možné podať odvolanie (ibaže by sa strany dohodli inak) a predlžovať tak konanie.

4. VYSOKÁ PRAKTICKÁ KVALIFIKÁCIA ROZHODCOV

Strany si za rozhodcu môžu nominovať kohokoľvek s dlhoročnou právnu praxou (napr. advokáta s aspoň 5-ročnou praxou). Pri absencii dohody strán (alebo ak strana svojho rozhodcu nenominuje) predsedníctvo ustanoví za rozhodcu osobu zapísanú vo zverejnenom Zozname rozhodcov. RS SAK dbá na to, aby boli do Zoznamu rozhodcov zapisovaní výlučne rešpektovaní odborníci s relevantnými skúsenosťami a znalosťou obchodnej arbitráže.

5. NEZÁVISLOSŤ A NESTRANNOSŤ ROZHODCOV

Potenciálny rozhodca je povinný vopred vyplniť formulár o skutočnostiach, ktoré by mohli spochybňovať jeho nezávislosť a nestrannosť. Strany tak majú možnosť overiť si nezávislosť a nestrannosť rozhodcu ešte pred jeho ustanovením do funkcie. O prípadnej námietke proti potenciálnemu rozhodcovi rozhodne predsedníctvo RS SAK dbajúc, aby spory rozhodovali iba nezávislí a nestranní arbitri. Podobné princípy sa vzťahujú aj na osoby vystupujúce v spore ako znalci.

6. ŠPECIALIZÁCIA A MEDIÁCIA

Okrem všeobecnej rozhodcovskej agendy sa RS SAK postupne špecializuje aj na jednotlivé podnikateľské odvetvia. Príkladom je rozvíjajúca sa spolupráca so Slovenskou komorou stavebných inžinierov pri odborných vyjadreniach potrebných na rozhodovanie sporov súvisiacich so stavebníctvom. Podľa Pravidiel môže po začatí rozhodcovského konania prebehnúť zmierovacie konanie s cieľom ukončiť spor strán zmierom.

7. TRANSPARENTNOSŤ A SILNÉ ZÁZEMIE

Zriaďovateľom súdu je Slovenská advokátska komora ako nezávislá samosprávna organizácia, ktorá je najväčšou stavovskou organizáciou v Slovenskej republike. Správu súdu ako nezávislej organizačnej zložky SAK vykonáva trojčlenné predsedníctvo RS SAK a tajomník. Členovia predsedníctva RS SAK nemôžu prijať funkciu rozhodcu ani právneho zástupcu v konaní pred RS SAK. RS SAK je príkladom transparentnosti. O svojej činnosti a plánoch pravidelne informuje na odborných fórach a v každoročných správach o činnosti.

Vzorová rozhodcovská doložka

„Všetky spory vyplývajúce z tejto zmluvy alebo s ňou súvisiace (vrátane sporov o mimozmluvných nárokoch) budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní podľa Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory.“

Vzorové fakultatívne dodatočné doložky

- „Počet rozhodcov je [1 alebo 3].“
- „Jazykom rozhodcovského konania je [slovenčina, čeština, angličtina a/alebo nemčina].“
- „Rozhodcovská doložka sa riadi právom Slovenskej republiky.“
- „Rozhodcovský rozsudok, ktorý nie je kontrolným rozhodcovským rozsudkom, môže preskúmať iný rozhodcovský senát.“
- „Ustanovením rozhodcu je poverené predsedníctvo Rozhodcovského súdu SAK.“

Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory

Kolárska 4, 813 42 Bratislava

rssak@sak.sk

www.sak.sk · https://sud.sak.sk

PRESEDNÍCTVO RS SAK

JUDr. Karol Šiška, *predseda RS SAK*

Mgr. Martin Magál,

Mgr. Roman Prekop,

členovia predsedníctva RS SAK

TAJOMNÍK RS SAK

Mgr. Pavol Kubík

ROZHODCOVIA RS SAK

doc. JUDr. Kristián Csach, PhD., LL.M.

JUDr. Ing. Miriam Galandová, LL.M.

JUDr. Branislav Jablonka, PhD.

Mgr. Tomáš Kamenec

Mgr. Vladimír Kordoš, LL.M.

JUDr. Peter Kubina

JUDr. Andrej Leontiev, LL.M.

JUDr. Ľudovít Mičinský, MCI Arb

JUDr. Miroslav Németh

Mgr. ICLic. Pavol Poláček, LL.M., M.A.

Mgr. Peter Serina

JUDr. Ján Šinkovic

JUDr. Peter Štrpka, PhD.

JUDr. Imrich Torma, LL.M.

Zo správy o činnosti Rozhodcovského súdu SAK

Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory so sídlom: Kolárska 4, Bratislava, je stálym rozhodcovským súdom, ktorého zriaďovateľom je v zmysle štvrtej hlavy prvej časti zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších predpisov Slovenská advokátska komora.

Hlavnou činnosťou Rozhodcovského súdu SAK je uskutocňovať rozhodcovské konania v Slovenskej republike a vydávať rozhodcovské rozhodnutia podľa Zákona o rozhodcovskom konaní, Štatútu a Rokovacieho poriadku RS SAK. Rozhodcovský súd rozhoduje spory jednočlenným alebo trojčlenným rozhodcovským senátom v rozhodcovskom konaní vedenom podľa Zákona o rozhodcovskom konaní, Štatútu, Rokovacieho poriadku a dohody strán konania.

Rozhodcovský súd SAK rozhoduje spory, o ktorých možno rozhodovať v rozhodcovskom konaní podľa § 1 Zákona o rozhodcovskom konaní. Rozhodcovský súd nerozhoduje spory, ktoré možno rozhodovať len v spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní.

Rozhodcovské konania v roku 2019

Počet začatých rozhodcovských konaní 24

Počet ukončených rozhodcovských konaní 21

- z toho v prípade 19 žalôb bolo konanie ukončené vydaním rozhodcovského rozsudku;
- v troch prípadoch bol zaznamenaný zmier formou rozhodcovského rozsudku
- v dvoch prípadoch bolo konanie zastavené z dôvodu späťvzatia žaloby;
- k 31. decembru 2019 prebiehalo deväť konaní.

V roku 2019 prebiehali dve **konania s medzinárodným prvkom**. V jednom prípade bol zahraničný subjekt na žalovanej strane, v jednom prípade bol zahraničný žalobca.

Od obnovenia činnosti RS SAK a nápadu prvých sporov v roku 2017 do súčasnosti tak bolo začatých pred RS SAK viac ako 50 rozhodcovských konaní.

Priemerná dĺžka konaní ukončených v roku 2019 dosiahla približne **3,5 mesiaca** (od doručenia návrhu po vydanie rozhodcovského rozsudku, resp. uznesenia o zastavení rozhodcovského konania).

Moderné pravidlá

Rozhodcovské konania sa riadia Štatútom a Rokovacím poriadkom RS SAK. Rokovací poriadok a Štatút RS SAK verne odrážajú základné princípy súkromnej obchodnej arbitráže zakotvené v modelovom zákone UNCITRAL a v slovenskej legislatíve, a sú inšpirované najlepšimi praktikami renomovaných zahraničných arbitrážnych inštitúcií.

Pôvodný štatút a rokovací poriadok z 1. júla 2016 bol v roku 2019 zmenený a doplnený a publikovaný v novom znení s účinnosťou od 2. septembra 2019. Prijaté zmeny reflektovali takmer tri roky praktickej aplikácie pôvodných pravidiel. Tieto pravidlá sa osvedčili pri vedení desiatok konaní, pri ktorých sa potvrdilo, že RS SAK predstavuje efektívnu a dôveryhodnú alternatívu riešenia obchodných sporov. Rozsahom najväčšia zmeny sa týkali úpravy predbežných opatrení a nová – výslovná úprava dokazovania prostredníctvom podrobnejšieho upravenia odborných vyjadrení a znaleckých posudkov.

Predsedníctvo SAK v závere roka schválilo rozšírenie Rokovacieho poriadku o novú Prílohu D, ktorou Rozhodcovský súd SAK ako prvý na Slovensku prináša osobitné pravidlá pre korporátne spory. Nové znenie Štatútu a Rokovacieho poriadku nadobudlo účinnosť zverejnením v Obchodnom vestníku č. 1/2020 zo dňa 2. januára 2020.

Štatút a Rokovací poriadok sú dostupné v anglickom jazyku a čoskoro bude zverejnený aj nemecký preklad.

Nezávislosť, nestrannosť

Podmienkou ustanovenia rozhodcu v konkrétnom konaní je vyhlásenie o nezávislosti a nestrannosti, v ktorom je rozhodca povinný uviesť všetky skutočnosti, ktoré by v očiach strán mohli spochybňovať jeho nezávislosť alebo nestrannosť. Uvedené vyhlásenie podlieha preskúmvaniu predsedníctvom RS SAK, respektíve samotnými stranami konania, ktoré v prípade pochybností majú možnosť vzniesť námietku.

Povinnosť takéhoto vyhlásenia a následný proces ustanovovania rozhodcovského senátu je jedným z odlišujúcich znakov RS SAK oproti zaužívanej praxi v SR, vďaka čomu je garantovaná potrebná miera nezávislosti a nestrannosti už od samotného začiatku rozhodcovského konania, t. j. ešte pred tým, ako bude nominovaný rozhodca ustanovený do funkcie.

Vysoká miera nezávislosti a nestrannosti je zohľadnená aj vo vzťahu k členom predsedníctva RS SAK. Funkcia člena predsedníctva je nezlučiteľná s funkciou rozhodcu v konaniach pred RS SAK. Člen predsedníctva tiež nesmie zastupovať stranu konania v konaní pred týmto súdom.

Informácie

Celé znenie správy o činnosti, ako aj kompletne znenie Štatútu a Rokovacieho poriadku, zoznam rozhodcov, vzorové doložky a ďalšie informácie o aktivitách súdu, so dostupné na webovej stránke SAK v časti <https://sud.sak.sk>.

Odporúčaná Vzorová rozhodcovská doložka:

„Všetky spory vyplývajúce z tejto zmluvy alebo s ňou súvisiace (vrátane sporov o mimozmluvných nárokoch) budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní podľa Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory.“

Mgr. Pavol Kubík
tajomník RS SAK

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Konflikt záujmov advokáta ako veriteľa a klienta ako dlžníka v insolvenčnom konaní

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak advokát ako prihlásený veriteľ prevezme zastúpenie dlžníkov v tom istom insolvenčnom konaní.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 29. marca 2019, sp. zn. K 102/2018¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 19 ods. 1 písm. d), e) zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 21 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo 24. 11. 2014 prihlásil ako veriteľ do konkurzného konania dlžníkov L. P. a V. P., vedeného na krajskom súde, svoju pohľadávku v celkovej výške 135 049,56 Kč a v konaní vystupoval ako veriteľ, dňa 15. 1. 2015 prevzal právne zastúpenie L. P. a V. P. ako dlžníkov v uvedenom konkurznom konaní, pričom obidvoch dlžníkov v tomto konkurznom konaní zastupoval až do 16. 2. 2018,

teda

neodmietol poskytnutie právnych služieb v prípade, keď:

- sa zúčastnil na prejednávaní veci,
- záujmy toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada, sú v rozpore s jeho záujmami,

čím porušil

§ 19 ods. 1 písm. d), e) zákona o advokácii..

Podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne obvinenému za to bolo uložené disciplinárne opatrenie – **pokuta** vo výške 30 000 Kč.

Z odôvodnenia:

1. Predseda kontrolnej rady ČAK ako disciplinárny žalobca podal 21. 11. 2018 pod č. j. 505/2018 žalobu, v ktorej disciplinárne obvineného vinil zo skutku uvedeného vyššie.

2. Disciplinárny senát prerokoval vec na pojednávaní dňa 29. 3. 2019 za prítomnosti disciplinárne obvineného, ktorý bol vo veci vypočutý.

3. Je nutné zdôrazniť, že sa prejednával iba skutok uvedený v disciplinárnej žalobe, nie skutok uvedený v sťažnosti, keď sťažnosť v tejto časti bola odložená, a to s ohľadom na § 33 ods. 2 zákona o advokácii.

4. Z obsahu disciplinárneho spisu a v ňom obsiahnutého sťažnostného spisu disciplinárny senát zistil, že disciplinárne obvinený je advokátom zapísaným v zozname advokátov vedeným ČAK od 1. 10. 1992. Od 2. 1. 2015 do 31. 5. 2018 u disciplinárne obvineného vykonával právnu prax advokátskeho koncipienta Mgr. Bc. V. V., ako sa zistilo z výpisov z matriky ČAK.

Podaním doručeným krajskému súdu (ďalej len KS) dňa 15. 9. 2014 L. P. a V. P. navrhli povolenie oddĺženia. Podaním z 24. 11. 2014 doručeným KS dňa 24. 11. 2014 disciplinárne obvinený ako veriteľ prihlásil do uvedeného insolvenčného konania svoju pohľadávku vo výške 135 049,56 Kč.

Disciplinárne obvinený, hoci v uvedenom insolvenčnom konaní od 24. 11. 2014 vystupoval ako veriteľ, dňa 15. 1. 2015 prevzal právne zastúpenie L. P. a V. P. ako dlžníkov v tom istom konaní. Na základe plných mocí a substitučných plných mocí potom disciplinárne obvinený obidvoch dlžníkov v uvedenom konaní zastupoval, a to na schôdzi veriteľov a pri prvom prieskumnom pojednávaní, ktoré sa konalo 18. 3. 2015

pred KS. Prípisom z 13. 2. 2018 V. P. odvolala plnú moc na zastupovanie udelenú disciplinárne obvinenému dňa 15. 1. 2015 z dôvodu straty dôvery.

Disciplinárne obvinený prípisom bez dátumu, doručeným KS dňa 16. 2. 2018, súdu oznámil, že ukončil zastúpenie oboch dlžníkov s odôvodnením, že medzi oboma jeho klientov došlo po rozvode ich manželstvo ku kolízii. Je tu uvedené, že ukončenie zastúpenie sa vzťahuje aj na substitučné zastúpenie Mgr. Bc. V. V.

5. Disciplinárne obvinený sa k sťažnosti vyjadril oznámením z 17. 6. 2018, kde reaguje jednak na sťažnosť sťažovateľov, ktorá bola odložená, a k insolvenčnému návrhu L. P. a V. P. uviedol, že ten osobne nespracovával, iba Mgr. Bc. V. V. bol na základe splnomocnenia na prieskumnom pojednávaní v insolvenčnom konaní a jeho pohľadávka z titulu predchádzajúcej pôžičky L. P. nebola nikým popieraná. Ďalej sa vyjadril prípisom z 21. 12. 2018, kde uviedol, že L. P. a jeho manželku zastupoval dlhodobo vo viacerých konaniach ako žalovaných či povinných. Vzhľadom na ich ťaživú situáciu nežiadal zálohu a L. P. následne navrhol, že na zabezpečenie odmeny za právne služby podpíše predmetnú zmenku. Klienta informoval, že najvhodnejším riešením by bolo podať návrh na oddĺženie, a odporučil, aby vyhľadali odborníka, keď sám insolvenčné návrhy nespracovával. Manželia P. ho informovali, že spísali a podali insolvenčný návrh a požiadali ho o zastúpenie v insolvenčnom konaní. V tejto situácii ich upozornil, že môže nastať kolízia záujmov, v prípade, že by oni alebo niekto iný rozporovali dôvod a výšku prihlásenej pohľadávky. V tom prípade by musel zastúpenie ukončiť. Takáto situácia však nenastala. Od začiatku chcel vyhovieť manželom P., ktorí nepodali podnet na disciplinárnu žalobu a nemali žiadnu výhradu proti jeho právnomu zastúpeniu ani uplatnenej zmenke. Podľa jeho názoru ku kolízii záujmov nemohlo dôjsť, keď v danom prípade išlo o odmenu za predchádzajúce právne zastúpenie a manželia P. boli nadmernej zadlženosti a on chcel mať len zaistenú pohľadávku z titulu predchádzajúceho právneho zastúpenia.

6. K sťažnosti sa vyjadril aj Mgr. Bc. V. V., a to listom z 18. 6. 2018, kde uviedol, že disciplinárne obvinený má pohľadávku voči L. P. osobného charakteru. Podrobnosti nie sú mu známe a podľa jeho názoru by musel L. P. sťažnosť sám iniciovať, aby sa ňou mohla ČAK zaoberať.

7. Disciplinárne obvinený bol vypočutý na pojednávaní disciplinárneho senátu dňa 29. 3. 2019, kde okrem iného uviedol, že manželov L. P. a V. P. zastupoval od roku 2011 v cca štyroch prípadoch, kde nevystavil vyúčtovanie ani následnú faktúru a cena právnych služieb mohla byť v sume 95 000 Kč, kedy zvyšná suma do celkovej sumy 135 049 Kč predstavovali pôžičky osobného charakteru. S L. P. spísal uznávacie vyhlásenie, a to na sumu 122 700 Kč z titulu pôžičiek a právneho zastúpenia. Insolvenčný návrh nespracovávala jeho advokátska kancelária, bol dohodnutý s L. P., že pohľadávku, ktorú zabezpečovala zmenka, do insolvencie sám prihlási. Plnú moc na zastupovanie v insolvenčnom konaní podpísali obaja manželia P., kedy splnomocnenou osobou bol on. V tom čase pracoval v jeho AK ako konci-

pient Mgr. Bc. V. V., ktorého splnomocnil na pojednávanie na súde v rámci konkurzného konania. K ukončenie plnej moci došlo tak, že dostal prípis označený „odvolanie plnomocenstva“ z 13. 2. 2018, ktorý vypracovala iba V. P. a bol adresovaný splnomocnencovi Mgr. Bc. V. V. s odôvodnením straty dôvery. Jemu osobne nebola vypovedaná plná moc a na základe uvedeného „odvolanie plnej moci“ reagoval prípisom na KS označeným „oznámenie o ukončení právneho zastúpenia“, ktorý založil do disciplinárneho spisu. Všetku agendu s manželmi P. do vypovedania splnomocnenia prejednával Mgr. Bc. V. V., ktorý sa zúčastnil aj na revíznom rokovaní KS.

8. Podľa výpovede disciplinárne obvineného bolo pôvodnými sťažovateľmi na jeho osobu podané trestné oznámenia na OSZ, ktorého súčasťou má byť aj pohľadávka voči manželom P.

9. Na otázku disciplinárneho žalobcu disciplinárne obvinený uviedol, že v zmenkovej sume sú zahrnuté odmeny a náhrady hotových výdavkov za obdobie 2011 – 2013. Na otázku, ako vyhodnotil svoje postavenie veriteľa a zároveň zástupca dlžníkov, uviedol, že v tom probléme nevidel.

10. Disciplinárny žalobca na pojednávaní disciplinárnej komisie predložil ako dôkaz návrh na povolenie oddĺženia podaný L. P. a V. V., kde pod bodom 6, u záväzku označeného ako pôžička, vystupuje ako veriteľ disciplinárne obvinený so záväzkom 122 700 Kč. Disciplinárny žalobca ďalej predložil zoznam prihlásených pohľadávok, kde figuruje pohľadávka disciplinárne obvineného vo výške 135 049,56 Kč, z ktorej je plnené 9,93 %, a to ku dňu 24. 11. 2014. K vyššie uvedeným listinám nemal disciplinárne obvinený žiadne pripomienky.

11. Disciplinárne obvinený na pojednávaní disciplinárneho senátu navrhol výsluch svojho bývalého koncipienta Mgr. Bc. V. V. a L. P., ktorého súčasnú adresu nepoznal. Disciplinárny žalobca k navrhnutým dôkazom uviedol, že sú nadbytočné vzhľadom na vykonané dokazovanie a predmet disciplinárnej žaloby. Disciplinárny senát rozhodol, že návrhy na dokazovanie sa zamietajú pre nadbytočnosť.

12. Z aktualizovaného výpisu z matriky disciplinárne obvineného ČAK k 29. 3. 2019 vyplýva, že disciplinárne obvinený bol zapísaný do zoznamu advokátov ČAK dňa 1. 10. 1992, pracuje ako samostatný advokát. Disciplinárne postihnutý bol za dobu svojej praxe raz, a to v roku 2006, vzhľadom na lehoty stanovené § 35b zákona o advokácii sa na disciplinárne obvineného hľadí ako na bezúhonného.

13. K majetkovým pomerom disciplinárne obvinený uviedol, že vlastní byt, murovanú garáž a záhradku a cca tri hektáre poľnohospodárskej pôdy. Má úspory, ktoré zodpovedajú nástupu do dôchodku. ako odmenu si vypláca sumu vo výške okolo 20 000 Kč mesačne, a to od roku 2015. Od novembra 2018 nie je platcom DPH a od júna 2018 poberá starobný dôchodok vo výške 13 700 Kč mesačne.

14. Je úplne nepochybné zo všetkých vykonaných dôkazov, vrátane vyjadrenia a výsluchov disciplinárne obvineného, že disciplinárne obvinený najprv ako veriteľ L. P. a V. P. z titulu majiteľa vlastnej zmenky prihlásil svoju pohľadávku do insol-

venčného konania, kde manželia P. vystupovali ako dlžníci. následne necelé dva mesiace nato k žiadosti L. P. preberá zastúpenie oboch manželov ako dlžníkov v ich oddĺženia. prostredníctvom svojho koncipienta Mgr. Bc. V. V. sa zúčastňuje schôdze veriteľov a prvého revízného rokovania pred KS. Záujmy manželov P. v insolvenčnom konaní boli v jednoznačnom rozpore so záujmom disciplinárne obvineného ako ich veriteľa. Záujmom každého veriteľa v insolvenčnom konaní je získať čo najvyššie uspokojenie svojej pohľadávky, naproti tomu záujem dlžníka je úplne opačný. V dôsledku tejto kolízie záujmov sa tak disciplinárne obvinený dostal do rozporu s ust. § 19 ods. 1 písm. e) zákona o advokácii a do rozporu s ustanovením uvedeným pod písm. d) tohto ustanovenia, keď veriteľ je účastníkom konkurzného konania a disciplinárne obvinený sa na tomto konaní zúčastnil.

15. Disciplinárny senát sa domnieva, že týmto konaním disciplinárne obvinený závažným spôsobom a opätovne porušil povinnosti ustanovené advokátovi zákonom o advokácii v zmysle jeho § 32 ods. 2.

16. Podľa § 19 ods. 1 písm. d) zákona o advokácii je advokát povinný poskytnutie právnej služby odmietnuť, ak sa na prejednaní veci zúčastnil advokát, prípadne osoba advokátovi blízka.

17. Podľa § 19 ods. 1 písm. e) zákona o advokácii je advokát povinný poskytnutie právnych služieb odmietnuť, ak

záujmy toho, kto o poskytnutie právnych služieb žiada, sú v rozpore so záujmami advokáta alebo osoby advokátovi blízkej.

18. Pri úvahe o disciplinárnom opatrení disciplinárny senát prihladol v súlade s § 24 ods. 2 disciplinárneho poriadku najmä na povahu skutku, jeho následky, na okolnosti, za ktorých bol spáchaný, k osobe disciplinárne obvineného, miere jeho zavinenia a k jeho osobným pomerom. Bolo mu uložené disciplinárne opatrenie podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii, pokuta vo výške 30 000 Kč. V tejto súvislosti je nutné pripomenúť, že pokuta podľa tohto ustanovenia môže byť uložená až do výšky sto násobku minimálnej mesačnej mzdy. Výška pokuty 30 000 Kč úplne zodpovedá kritériám citovaného § 24 ods. 2 disciplinárneho poriadku.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 Preložené a spracované: Z kárnej praxe. In: Bulletin advokacie, č. 10/2019, s. 69 – 70.

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištiková
advokátka

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

■ CCBE

CCBE – **Rada advokátskych komôr Európy** (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Stanovisko CCBE k využitiu umelej inteligencie v sektore spravodlivosti v EÚ

CCBE prijala stanovisko k Bielej knihe Európskej komisie s názvom *O umelej inteligencii – európsky prístup k excelentnosti a dôvere*, ktorá bola zverejnená vo februári 2020. CCBE podrobne pripomienkuje a vysvetľuje postoj európskej advokácie voči záverom či predpokladom uvedeným v bielej knihe a poskytuje odporúčania do budúcnosti, vychádzajúc aj zo svojej publikácie o právnych aspektoch umelej inteligencie

(dostupné na stránke www.ccbbe.eu v časti *Documents – Publications*). CCBE sa k problematike vyjadruje s ohľadom na aspekty súvisiace s právnym štátom, výkonom spravodlivosti a ochranou základných práv. Zároveň sa venuje aj otázkam odbornej prípravy a zodpovednosti jednotlivých aktérov.

CCBE nezabúda na ohrozených advokátov

Výbor CCBE pre ľudské práva neustále sleduje vývoj situácie prípadov advokátov ohrozených z dôvodu výkonu svojho povolania v rôznych oblastiach sveta a pravidelne vyzýva vlády a príslušné orgány na zastavenie porušovania práv týchto advokátov. Aktuálne prípady sa týkali advokátov v Bielorusku, Iráne a v Egypte. CCBE tiež prijíma návrhy kandidátov na ocenenie za prínos v oblasti ochrany ľudských práv, ktoré odovzdáva každoročne vybraným advokátom, ktorí prejavili neobyčajnú odvahu či vytrvalosť pri obrane práv druhých napriek ohrozeniu vlastnej slobody, života a zdravia.

■ IBA

IBA – **Medzinárodná advokátska komora** (International Bar Association) je svetová organizácia, ktorej hlavným cieľom je posilniť výmenu informácií medzi jednotlivými združeniami právnikov, podporovať nezávislosť súdnictva a právo advokátov vykonávať svoje povolanie bez vonkajšieho zasahovania. Prostredníctvom Inštitútu pre ľudské práva IBA presadzuje ochranu ľudských práv advokátov na celom svete. Členskú základňu tvoria individuálni členovia a advokátske komory. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom IBA.

IBA sa angažuje v mene advokátov na úrovni OSN

IBA sa obrátila na svojich členov so žiadosťou o podpis vyhlásenia pri príležitosti 30. výročia prijatia dokumentu OSN *Základné zásady týkajúce sa úloh advokátov*. Je to aj dobrá príležitosť zamyslieť sa nad aktuálnosťou dokumentu, ktorý sumarizuje základné záruky nevyhnutné pre efektívne fungujúcu a nezávislú advokáciu, bez ktorej by sa nedal zabezpečiť prístup k spravodlivosti pre všetkých občanov. Dokument predstavuje úsilie o potvrdenie úlohy advokácie v systéme právneho štátu, čo je aktuálne aj v čase koronakrízy, aj s ohľadom na dianie v niektorých štátoch, ktoré tieto zásady systematicky porušujú. IBA bude prezentovať toto vyhlásenie Osobitnému predstaviteľovi OSN pre nezávislosť sudcov a advokátov a na zasadnutí Rady OSN pre ľudské práva.

Prieskum IBA medzi mladými advokátmi – kam kráčame?

IBA zahájila zber dát cez anonymný prieskum medzi mladými advokátmi celého sveta, prostredníctvom ktorého chce získať informácie o aktuálnych záujmoch a trendoch mladej generácie. Tento projekt Výboru IBA pre mladých advokátov sa snaží identifikovať, debatovať a presadzovať témy, ktoré sú pálčivé pre budúcich lídrov advokácie. Je v záujme nás všetkých, aby talentovaní mladí ľudia pracovali v oblasti práva a spravodlivosti s porozumením princípov právneho štátu a v snahe o rozvoj profesie. Zámerom je vypracovať štúdiu založenú na získaných dátach. Ak ste advokát alebo advokátsky koncipient a máte menej ako 40 rokov, zapojte sa do tohto prieskumu na stránke www.ibanet.org (Young Lawyers Survey Launch). Je dostupný v angličtine a španielčine.

■ AIJA

AIJA – **Medzinárodná asociácia mladých advokátov** (Association internationale des jeunes avocats) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

Virtuálne posedenie s predsedníčkou AIJA a inšpiratívnymi ženami vo vedúcich pozíciách

AIJA sa v roku 2020 zameriava na tému *Diverzity a inklúzie*. V tomto duchu každý piatok poobede predsedníčka AIJA Paola Fudakowska organizuje podujatie *Virtual Coffee with*

AIJA President. Hostkou je vždy inšpiratívna žena s bohatými skúsenosťami v oblasti diplomacie, koučingu, médií či medicíny. Účastníci sa vo voľnej diskusii môžu dozvedieť osobné príbehy súvisiace s kariérou a hľadaním si svojho miesta v danej oblasti. Účast' je otvorená pre každého. Viac sa dozviete viac na www.aija.org v časti *Upcoming events*.

Výhody členstva v AIJA

Medzinárodný aspekt advokácie nadobúda stále viac na význame a váhe. Aj vy sa môžete stať súčasťou medzinárodnej siete mladých advokátov a získať vďaka členstvu v AIJA mnohé výhody. Dobrým príkladom je aj aktuálne obdobie krízy spôsobenej pandémiou COVID-19, ktorá síce znemožnila organizáciu konferencií a seminárov AIJA, ale otvorila dvere početným online podujatiam, ktoré mohli členovia AIJA využívať úplne bezplatne. Individuálne členstvo okrem toho bežne ponúka: ● zľavu na registračný poplatok pri každom podujatí, ● zaradenie člena do tlačenej a online adresáru členov AIJA, ktorý pomáha pri networkingu a v prípade potreby vyhľadani kolegu v zahraničí, ● interné diskusné fóra a prístup k dokumentom, ● prístup k platforme pracovných ponúk, ● príležitosť prednášať a ponúknuť svoju lektorskú činnosť, ● osobný, odborný a profesijný rast, ● poradenstvo v oblasti zahraničných právnych poriadkov a úprav.

Ak vás zaujala ponuka členstva v AIJA, navštívte stránku www.aija.org alebo kontaktujte národného reprezentanta AIJA pána Mareka Lacu (marek.lacu@bnt.eu).

Best International Future Lawyer Award – tento rok aj pre koncipientov!

Témou tohto ročníka ocenenia AIJA za najlepšiu esej *Best International Future Lawyer Award (BIFLA)* je **Diverzita a inklúzia**. Ako každý rok, víťaz získa členstvo v AIJA na najbližšie tri roky, bezplatnú účasť na podujatí podľa vlastného výberu spolu s náhradou nákladov a publicitu vďaka zverejneniu eseje a profilu autora. Podrobnosti nájdete na awards.aija.org. Prihlásiť sa môžu študenti práva ktoréhokoľvek stupňa do 45 rokov, čerství absolventi právnickej fakulty do 45 rokov, ktorí ukončili štúdium po 31. auguste 2018. Eseje môžete posilať do 30. júla 2020.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 4/2020 českého Bulletinu advokacie

V **úvodníku** s názvom *Bitva u Korony: Vyhraje David, nebo Goliáš?* predseda insolvenčnej sekcie a člen predstavenstva Českej advokátskej komory JUDr. Michal Žižlavský sa venuje dôležitej úlohe advokátov v dnešných dňoch, a to sledovať optikou záujmu klientov stav práva a poriadku.

Časť **Aktuality** prináša informáciu o náhradných termínoch advokátskych skúšok za termíny, ktoré museli byť z dôvodu pandémie zrušené, ako aj informáciu o zavedení Skype obhajoby, teda o spustení projektu Váženskej služby a ČAK, ktorý umožní obhajcom komunikovať s ich klientmi vo väzbe alebo výkone trestu na diaľku. V aktualitách je aj informácia o presťahovaní pracovísk ČAK do náhradných priestorov z dôvodu rekonštrukcie paláca Dunaj.

Časť **Z judikatúry** obsahuje ● uznesenie Najvyššieho súdu ČR z 29. 10. 2019, sp. zn. 22 Cdo 1722/2018 k právnemu režimu zvieratá pri súdnom uplatnení nároku na vydanie psa, kde sa súd vyjadril, že *pri posudzovaní dôvodnosti žaloby na vydanie zvieratá (psa) je nutné prihliadnúť aj na povahu zvieratá ako živého tvora; aj žaloba na vydanie psa podaná jeho majiteľom môže byť zamietnutá pre zneužitie práva*; ● nález Ústavného súdu ČR z 28. 1. 2020, sp. zn. PL. ÚS 23/19 k odmene advokáta za výkon funkcie opatrovníka ustanoveného súdom podľa zákona o trestnej zodpovednosti právnických osôb, podľa ktorého ak § 9 ods. 5 vyhl. č. 177/1996 Zb. O odmenách advokátov a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa) ustanovuje, že *pri výkone funkcie opatrovníka ustanoveného súdom podľa zákona upravujúceho trestnú zodpovednosť právnických osôb sa na účely výpočtu odmeny advokáta ako opatrovníka považuje za tarifnú hodnotu suma 1 000 Kč, potom také pravidlo podľa ústavného súdu porušuje zásadu rovnosti v nadväznosti na právo podnikat' a právo získavať prostriedky na svoje životné potreby prácou podľa čl. 26 ods. 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd*; ● rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu ČR z 23. 1. 2020, č. k. 2 As 1/2019-58 o náhrade nákladov obci v správnom konaní: *pri úspechu obce ako strany sporného správneho konania je pre rozhodnutie o náhrade trov konania spočívajúcich v advokátskom zastúpení podstatné okrem toho, či ide o spor spojený s jej verejnoprávnymi povinnosťami, tiež to, či ide o spor bežný alebo naopak, o spor neobvyklý a právne či skutkovo problematický. Je potrebné zohľadniť aj to, či ide o spor pilotný, alebo taký, ktorého podstata je už vyriešená a podanie ďalších návrhov by bolo možné zaradiť medzi úradnícku činnosť rutinnú alebo zvládnuteľnú prípadne s využitím vlastných právnikov*; ● rozsudok Súdneho dvora

EÚ z 2. 4. 2020 v spojených veciach C-715/17, C-718/17 a C-719/17, Komisia v. Poľsko, Maďarsko a Česká republika k otázke funkčnosti relokačného mechanizmu, kde Súdny dvor judikuje, že *Poľsko, Maďarsko a Česká republika tým, že odmietli postupovať v súlade s dočasným mechanizmom relokácie žiadateľov o medzinárodnú ochranu, nespĺnili povinnosti, ktoré pre nich vyplývali z práva EÚ. Tieto členské štáty sa nemôžu odvolávať ani na svoju zodpovednosť v oblasti udržiavania verejného poriadku a ochrany vnútornej bezpečnosti, ani na údajnú nefunkčnosť relokačného mechanizmu, aby sa vyhli jeho uplatňovaniu*; ● rozsudok ESĽP vo veci Platini v. Švajčiarsko z 11. 2. 2020, sťažnosť č. 526/18 k oprávnenosti zákazu vykonávať profesionálnu futbalovú činnosť, kde ESĽP hovorí, že *disciplinárne sankcie uložené z dôvodu porušenia povinností pri výkone profesie je nutné odlišovať od trestnoprávných sankcií. Sankcie uložené „malej skupine jednotlivcov so špeciálnym postavením“ nespádajú do trestnoprávnej roviny v zmysle čl. 7 Dohovoru. Čl. 8 Dohovoru sa tiež vzťahuje na profesijné aktivity, aplikovateľnosť čl. 8 Dohovoru možno uznať len vtedy, ak sťažovateľ presvedčivým spôsobom preukáže, že dôsledky sankcií sú veľmi závažné a zasahujú do jeho súkromného života obzvlášť významným spôsobom. Sťažovateľovi, ktorého potrestala v disciplinárnom konaní Medzinárodná federácia futbalových asociácií (FIFA) niekoľkokoročným zákazom činnosti a pokutou, pričom sankcie potvrdil Arbitrážny súd pre šport (CAS) a následne švajčiarsky Federálny súd, sa dostalo dostatočných inštitucionálnych záruk.*

Glosa s názvom *Problematická judikatúra ÚS k vylúčeniu materiálnej publicity obchodného registra v procese nadobúdania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti* sa venuje Uzneseniu Ústavného súdu ČR z 28. 8. 2019, sp. zn. III. ÚS 2928/18.

V rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Zákon o obcích (obecní zřízení). Komentář* (Z. Koudelka, P. Průcha, J. Zwyrtek Hamplová), *Obecné nařízení o ochraně osobních údajů (GDPR). Zákon o zpracování osobních údajů. Komentář* (J. Pattynová, L. Suchánková, J. Černý, M. Růžička a kol.), *Zákon o geologických pracích. Komentář* (O. Vícha), *Právní a sociální aspekty mediace v České republice* (L. Holá, M. Urbanová a kol.), *Rodina v mezinárodních souvislostech* (R. Šínová, Z. Kapitán a kol.), *Právo komplementární a alternativní medicíny* (I. Telec), *Ako som zachránil dedičstvo Kennedyovcom* (A. Blaha).

V časti **Z advokácie** JUDr. Daniela Kovařová informuje o tom, že 14. marca 2020 Unie rodinných advokátů zriadila v súvislosti s pandemiou Covid-19 Koropradňu pre akútne

otázky ľudí s mailovou adresou *koropradna@uracr.cz*, kde odpovedal tím 70 odborníkov z radov advokátov, psychológov, terapeutov, mediátorov, zdravotníkov a iných.

Časť **Z kárnej praxe** prináša ● rozhodnutie kárneho senátu ČAK z 28. 5. 2019, sp. zn. K 111/2017, podľa ktorého je *kárnym previnením, ak advokát spolupracuje s osobami, ktoré nie sú oprávnené poskytovať právne služby. Advokát ako splnomocnenec prijal splnomocnenia klienta na základe mandátnej zmluvy uzavretej medzi ním a C., s. r. o, ktorá sa prezentuje ako „CELOŠTÁTNE vymáhačské CENTRUM“, k zasielaniu predžalobných výziev dlžníkom pre pohľadávky klienta, odozvané týmto klientom do správy C., s. r. o, hoci mu bolo známe, že predmetom podnikania tejto spoločnosti nie je poskytovanie právnych služieb;* ● rozhodnutie kárneho senátu ČAK z 14. 11. 2019, sp. zn. K 111/2019 k nie vecným a triezvym prejavom advokáta, podľa ktorého sa *advokát dopustil previnenia tým, že umiestnil na svoj facebookový profil video-príspevok, ktorého obsahom je mimo iného táto citácia: „Ve světle posledních tragických událostí informuji všechny naše členy, hlavně muže – všichni, kteří mají zájem si udělat zbrojní průkaz, ozbrojit se kvůli ochraně zdraví a majetku, obraťte se na mě a já vám s tím pomůžu.“*

V časti **Z Európy a zo sveta** je uvedená informácia o vyjadrení podpory a solidarity ČAK ostatným advokátskym komorám a advokátom v dobe pandémie, ako aj informácia o *Príručke CCBE pre trestných obhajcov v EÚ.*

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

prof. JUDr. Jiří Jelínek, CSc.

Poškození majetkových zájmů EU po novele trestního zákoníku provedené zákonem č. 315/2019 Sb.

Článok rozoberá § 260 Tr. zákonníka, ktorý sa týka poškodenia finančných záujmov EÚ. Znenie tohto ustanovenia zmenila novela trestného zákonníka účinná od 1. 12. 2019. Účelom bolo adaptovať do českého právneho poriadku záväzný právny nástroj Európskej únie, konkrétne nariadenie Rady (EÚ) 2017/1939 z 12. 10. 2017, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca na účely zriadenia Úradu európskeho prokurátora. V tejto súvislosti bola rozšírená skutková podstata v českom trestnom zákonníku o trestnoprávnu ochranu finančných záujmov EÚ.

doc. JUDr. Pavel Vantuch, CSc.

Společné řízení, spojení věci a právo obviněného na doručení opisu usnesení

Autor sa venuje nezhodám pri doručovaní v prípravnom konaní. V praxi sa orgány činné v prípravnom konaní nezhodujú s advokátmi v názoroch na spoločné konanie a na doručovanie uznesenia o ich spojení. Nezhody sú aj v tom, či je policajný orgán povinný doručiť obvinenému všetky uznesenia o začatí trestného konania vo veci, v ktorej je stíhaný. Preto v praxi dochádza k tomu, že obvinenému nie sú doručené uznesenia o stíhaní iných osôb v konaní. Autor sa zaoberá aj otázkou, či má obvinený dostať všetky uznesenia o začatí trestného konania, vydané pod rovnakou spisovou značkou, aj keď nimi v tej istej veci nie je stíhaný on, ale iní obvinení.

doc. JUDr. Zdeněk Koudelka, Ph.D.

Započtení vazby z jiného trestního řízení do trestu

Článok sa zaoberá otázkou započítania väzby do trestu, ak väzba bola vykonaná v inom trestnom konaní, než v ktorom je uložený výsledný trest odňatia slobody. Započítanie považuje autor za ústavne správne riešenie a kriticky hodnotí súčasnú nedostatočnú zákonnú úpravu takéhoto započítania.

JUDr. Veronika Dvořáková

Kam až povede lidská benevolence aneb oddlužení jako zbraň dlužníka na věřitele

Článok získal 2. cenu v kategórii *Talent roka* súťaže *Právnik roku 2019*. Autorka sa zamerala na tzv. oddľžovacia novu insolvenčného zákona účinnú od 1. 6. 2019. V článku sa venuje inštitútu oddľženia a zásadným zmenám, ktoré priniesla oddľžovacia novela. Zameriava sa aj na postavenie veriteľa, na jeho ochranu v záväzkovom právnom vzťahu, a to s odkazom na základné právne zásady a princípy. Inštitút oddľženia hodnotí ako zbraň v rukách dlžníkov, ktorí vedia, ako a kedy ju najlepšie využiť. Rieši i otázku budúceho možného vývoja.

JUDr. Jaroslav Svejkovský

Svěřenské fondy – statut, institut věcného práva

Článok sa zaoberá základnými princípmi zvereneckého fondu; rešpektuje zverenecký fond ako právo vecné, a čiastočne reaguje na článok profesora Tichého *Vlastnictvo bez vlastníka v českom zverenskom fondu*, ktorý vyšiel v tohtoročnom marcovom *Bulletine advokacie*.

JUDr. Filip Čeladník, Ph.D., LL.M.

Soudní přezkum rozhodčích nálezů: Měly by být české soudy oprávněny k přezkumu aplikace práva rozhodci?

Autor sa zaoberá problematikou oprávnenia súdu meritórne preskúmať rozhodcovský rozsudok. Po úvodnom vymedzení rozsahu a základných kategórií súdneho preskúmania rozhodcovského konania a rozhodcovských nálezov českými súdmi, vrátane dvoch nových špeciálnych dôvodov na zrušenie rozhodcovského nález v spotrebiteľských sporoch, sa článok detailne zaoberá vecným preskúmaním rozhodcovských rozhodnutí súdom. Autor si kladie otázku, či by české súdy mali mať právomoc vecne preskúmať aplikáciu práva rozhodcami, a odpoveď na ňu hľadá pomocou komparácie českej a anglickej právnej úpravy.

Mgr. Radim Doležal

Náprava nesouladu zápisu v katastru nemovitostí se skutečností

Cieľom článku je ponúknuť prehľadné postupy možného riešenia nesúladu zápisu v katastri nehnuteľností so skutočnosťou. Ponúka ucelený pohľad na problematiku. V praxi sa môžu vyskytnúť typovo rôzne prípady nesúladu. Od konkrétneho typu sa potom odvíja spôsob riešenia pomocou správneho práva, súkromnoprávne riešenie i spôsob súdnej ochrany. Voľba nesprávneho postupu môže mať zásadný negatívny vplyv na výsledok a vyvolať tak u laika dojem, že právny poriadok či súdny systém zlyhal.

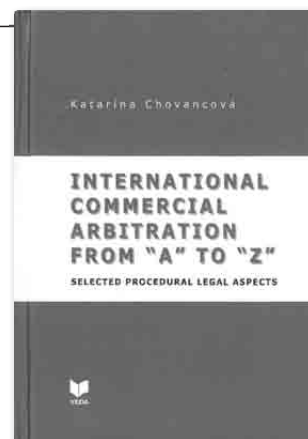
Ing. Nikoleta Macinská
kancelária SAK

DO VAŠEJ KNIŽNICE

Medzinárodná obchodná arbitráž od „A“ po „Z“ Vybrané procedurálne aspekty

Katarína Chovancová: **International Commercial Arbitration from "A" to "Z".
Selected Procedural Legal Aspects.**

Bratislava: VEDA, Publishing House of the Slovak Academy of Sciences, 2019

Medzinárodná obchodná arbitráž je procesnou cestou k rozhodnutiu sporu medzi podnikateľmi z rôznych štátov. Cestu do veľkej miery neriadia procesné pravidlá domovských štátov týchto podnikateľov, ale písané či nepísané pravidlá, ktoré vytvárajú tisíce podnikateľov a ich právnici posledných sto rokov. Hoci sú tieto pravidlá roztrúsené a vyvíjajú sa, sú tiež perfektne uchopiteľné a predvídateľné.

Kniha predstavuje citlivo zostavené inštitúty medzinárodnej obchodnej arbitráže a slúži ako vhodný štart do jej procesných zákutí. Primárne je určená študentom práva, ktorí sú zruční v angličtine a majú záujem venovať sa aj iným nástrojom riešenia sporov, než je tradičné súdne konanie. Kniha je založená na širokom rešerši histórie i aktuálneho stavu medzinárodnej arbitráže a je napísaná výbornou angličtinou. Autorka analyzuje jednotlivé procesné inštitúty v abecednom poradí, čo dáva študentom dobrý priestor myslieť nielen analyticky, ale aj synteticky (čo absolventom právnických fakúlt podľa mňa často chýba).

Kniha je zároveň **veľmi dobrou pomôckou pre aspoň tri ďalšie významné skupiny právnikov**. Každá z nich má určitý vplyv na formovanie a prax medzinárodnej obchodnej arbitráže na Slovensku.

Prvou skupinou sú praktizujúci advokáti a koncipienti. Každý z nich sa v určitej miere stretá so sporovou agendou a zastupuje klientov, ktorí sami sú alebo majú zmluvné vzťahy s podnikateľmi zo zahraničia. Legitímnou otázkou každého takéhoto zmluvného vzťahu je, či existujúci alebo prípadný spor je vhodné alebo pre obe strany férové riešiť pred štátnym súdom, a či si nezvoliť alternatívu súkromnej arbitráže. **Druhou skupinou sú sudcovia**, tak všeobecných súdov všetkých stupňov, ako aj ústavného súdu. Štátne súdnictvo je nevyhnutným podporným a kontrolným mechanizmom riadneho fungovania arbitráže a vzdelanosť sudcov a ich chápanie a ochota rešpektovať arbitráž ako alternatívu k štátnemu súdnictvu je základným predpokladom ďalšieho fungovania a napredovania medzinárodnej obchodnej arbitráže na Slovensku. Je vhodné mať na pamäti, že úloha sudcov nespočíva len v preskúmaní, príp. nariadení výkonu domácich rozhodcovských nálezov, ale aj v nariaďovaní predbežných opatrení, rozhodovaní o otázke zaujatosti rozhodcu, podpore pri dokazovaní alebo uznávaní a výkone cudzích rozhodcovských nálezov. **Tretou skupinou sú právnici pô-**

sobiaci v oblasti prípravy a schvaľovania legislatívy. Títo majú z povahy svojej pozície úlohu chrániť záujmy štátu, ale súčasne rešpektovať slobodu a vôľu podnikateľov. Správna rovnováha vzťahu týchto záujmov je pritom jedným zo základných pilierov fungujúcej arbitráže. Právnik legislatívec má chápať, odkiaľ arbitráž – a zvlášť medzinárodná obchodná arbitráž – pochádza a prečo vôbec existuje a čo je základný štandard slobody podnikateľov pri voľbe fóra a vedení sporu, ktorý by legislatívec nemal znižovať.

Pri čítaní knihy je vhodné si uvedomiť, že každý štát má svoju právnu kultúru a procesné pravidlá konania pred súdmi. To spôsobuje, že v medzinárodnej arbitráži majú podnikatelia a ich právni zástupcovia, ktorí sú zvyknutí aplikovať národné procesné pravidlá, veľmi rozdielne očakávania od priebehu riešenia sporu. Tým nechcem poukázať len na rozdiel medzi procesnými pravidlami „civil law“ a „common law“ krajín, ale aj na rozdiel procesných očakávaní strán z krajín s oveľa príbuznejšou právnou školou a často aj so spoločnými geografickými hranicami. Rovnako je vhodné si uvedomiť, že výsledkom rokovania strán medzinárodného obchodu je často dohoda, že arbitráž bude vedená v mieste, ktorá je pre obe strany neutrálna, aby žiadna necítila nevýhodu. Je bežné, že slovenská a nemecká obchodná spoločnosť si dohodnú slovenské právo ako rozhodné právo pre ich zmluvu, ale ako miesto arbitráže si dohodnú Rakúsko či Švajčiarsko.

Hoci si slovenský podnikateľ môže pre istotu vziať aj právnika z krajiny, v ktorej sa arbitráž vedie (napr. aby mal prehľad o kogentných ustanoveniach národného práva vzťahujúcich sa na medzinárodnú arbitráž), v konaní mu často bude stačiť právnik zo Slovenska. Samozrejme, tento právnik nebude dobre vedieť dohodnúť pravidlá konania arbitráže alebo reagovať na procesné pravidlá navrhnuté rozhodcami, ak nebude mať prehľad o možnostiach a rizikách štandardných procesných inštitútov medzinárodnej obchodnej arbitráže.

Tu práve slovenskému právnikovi padne vhod kniha Kataríny Chovancovej. Upozornil by som na **tri základné procesné inštitúty**, ktoré kniha rozoberá, a ktoré štandardne nie sú slovenskému právnikovi známe.

Prvým inštitútom je „**disclosure (of arbitrators)**“. Ako sa uvádza na s. 61: „*Na to, aby si rozhodcovia udržali svoju nezávislosť a nestrannosť, musia stranám poodhaliť všetky fakty, ktoré by mohli ich nezávislosť a nestrannosť negatívne ovplyv-*

nit". Toto je štandardnou povinnosťou rozhodcov v medzinárodnej arbitráži (majú ju však, ako zatiaľ jediné na Slovensku, aj pravidlá RS SAK), ktorá znamená aj to, že ešte pred tým, ako rozhodca prijme svoju funkciu, musí obom stranám písomne oznámiť skutočnosti, ktoré by mohli vyvolávať pochybnosti o jeho nezávislosti a nestrannosti. Ak strana namietne rozhodcovu nezávislosť alebo nestrannosť, inštitúcia, podľa ktorej pravidiel sa arbitráž vedie (napr. ICC alebo VIAC), rozhodne, či rozhodcu do funkcie vôbec ustanoví.

Druhým inštitútom sú „**terms of reference**“, a ako kniha uvádza (s. 114), sú jedným z typických črtí Rozhodcovských pravidiel ICC (ktoré sú preložené aj do slovenčiny). V snahe vyhnúť sa rozhodnutiam *ultra* alebo *infra petita* (t. j. takým, ktoré rozhodli o veciach, ktoré neboli tribunálu predložené na rozhodnutie, resp. ktoré predložené veci nerozhodli), Rozhodcovské pravidlá ICC vyžadujú, aby strany a tribunál do 30 dní od predloženia spisu tribunálu podpísali dokument zvaný *terms of reference* (*podmienky mandátu*), v ktorom sa, okrem iného, uvedie zhrnutie nárokov, ktoré si strany v arbitráži uplatňujú a zoznam (právných) otázok, ktoré tribunál bude mať za úlohu vyriešiť.

Tretím inštitútom sú svedecké výpovede („**witness testimonies**“). Ako kniha uvádza (s. 125), s cieľom urobiť konanie priamočiarejším, tribunál môže vyžadovať, aby strany predložili písomné svedectvá svedkov, o ktoré chcú oprieť svoj prípad, a aby boli títo svedkovia následne podrobení krížovému výsluchu prípadne otázkam tribunálu. V praxi medzinárodnej obchodnej arbitráže sa od právnika strany, ktorá takúto svedeckú výpoveď predkladá, vyžaduje, aby zabezpečil

zrozumiteľnosť svedeckej výpovede napríklad tým, že zjednotí definície používané svedkom vo výpovedi s definíciami, ktoré strana používa v písomných podaniach.

Hoci sa kniha zaoberá medzinárodnou arbitrážou, nevídám dôvod, prečo by sa inštitúty, ktoré medzinárodná prax po dlhom vývoji uznala za vhodné na zlepšenie transparentnosti a plynulosti procesu, resp. na vyvarovanie sa prekrvapivých rozhodnutí, nemali byť aplikované aj v domácej arbitráži na Slovensku.

Domnievam sa, že postupným zavedením procesných pravidiel štandardných v medzinárodnej obchodnej arbitráži by sa zvýšila plynulosť a atraktivnosť procesu domácej arbitráže na Slovensku. Zároveň by vyrastala generácia právnikov schopná aplikovať medzinárodné štandardy, otvorená aktuálnych trendom a schopná na Slovensku rozhodovať spory medzi podnikateľmi pochádzajúcimi zo zahraničia (napr. spor medzi poľským a maďarským podnikateľom).

Knihou je erudovaným príspevkom k poznaniu a šíreniu dobrého mena medzinárodnej obchodnej arbitráže. Má potenciál byť jedným zo základných diel pri výchove novej vlny rozhodcov a používateľov arbitráže. Úprimne dúfam, že aj za pomoci tejto knihy na Slovensku napodobníme krajiny ako Rakúsko a Švajčiarsko, ktorých zavedené arbitrážne kapacity dali prostredníctvom vzdelávania a propagácie arbitráže reálnu príležitosť vzniku novej generácii rozhodcov a advokátov. Verím, že kniha sa stane dôležitou súčiastkou vzdelávania a propagácie medzinárodnej obchodnej arbitráže na Slovensku.

Mgr. Roman Prekop, LL.M.
advokát

Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum

Česká advokátska komora v spolupráci so Slovenskou advokátskou komorou,
Bamberskou advokátskou komorou a Saskou advokátskou komorou
organizujú pre advokátov a advokátskych koncipientov tradičné

Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum
6. a 7. novembra 2020 v Prahe

Téma: „Well-being“ verzus vyhorenie a stres v praxi advokáta

Nemecko-česko-slovenské advokátske fórum každoročne vytvára platformu na výmenu vzájomných poznatkov a praktických skúseností z jednotlivých právnych odvetví s dôrazom na rozmer cezhraničnej spolupráce s kolegami zo Slovenska, Česka a Nemecka. Program zahŕňa spoločnú večeru a celodennú odbornú konferenciu organizovanú na rotačnom princípe jednou z partnerských inštitúcií. Podujatie poskytuje jedinečný priestor na budovanie siete kontaktov nemecky hovoriacich advokátov. Slovenská advokátska komora je partnerom Nemecko-česko-slovenského advokátskeho fóra od roku 2011 a organizátorom podujatia bola v roku 2013 a 2017. **Hlavným jazykom konferencie je nemčina, na odborných časti konferencie je však zabezpečené kvalitné simultánne tlmočenie do českého jazyka.**

Bližšie informácie vám poskytne odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladkova@sak.sk)

SLOVENSKÁ
ADVOKÁTSKA
KOMORA

Bulletin slovenskej advokácie

CENNÍK INZERCIE platný od 15. júna 2020

Charakteristika

Bulletin slovenskej advokácie je **odborný recenzovaný časopis pre právnu vedu a prax** vydávaný Slovenskou advokátskou komorou.

V tlačenej podobe je distribuovaný do všetkých advokátskych kancelárií na Slovensku, poslancom NR SR, na súdy a ďalšie inštitúcie.

V elektronickej podobe je zasielaný advokátom s pozastavenou činnosťou, ako aj budúcim advokátom – advokátskym koncipientom.

Mesačný náklad je 5 000 ks, spolu s elektronickej podobou **zasahuje takmer 8 000 osôb**. Z marketingového hľadiska je *Bulletin slovenskej advokácie* **najväčším právnickým médiom s dobre definovanou cieľovou skupinou**.

Špecifikácia

Periodicita: mesačník (8 čísel + 2 dvojčísla)

Náklad: mesačne 5 000 ks výtlačkov + 3 000 ks zasielaných elektronickej

Formát: A4 (210 × 297 mm)

Rozsah: 64 – 96 strán + obálka

Ceny inzercie

Vnútorne strany

– vid' obrazové schémy

2./3. strana obálky – 1 000 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

4. strana obálky – 1 400 eur

rozмеры: 210 × 297 mm

(+ 3 mm dookola na orez)

Farebnosť inzerátu nerozhoduje.

Vkladaná inzercia – 0,15 eura/ks

Ide o distribúciu inzerentom dodaných tlačovín spolu s bulletinom.

Maximálna veľkosť je A4.

Špeciálny inzerát – 17 eur

Výlučne pre advokátov a advokátske kancelárie, ktorého účelom

je ponuka práce pre koncipienta/koncipientku, má jednotnú úpravu a rozmer štvrtiny strany (kvadrant).

Inzerát pre koncipientov/ky,

ak si hľadajú prácu v AK – zadarmo

Riadková inzercia sa neuvěřňuje.

Zľavy z opakovania

Ceny sú uvedené bez DPH 20 %

a sú zmluvné, pre množstevné zľavy sa informujte na ondrisova@sak.sk alebo telefonicky: **02 204 227 28**.

Podklady

v elektronickej podobe musia byť definitívne spracované pre tlač vo formátoch EPS, PDF, JPG, TIF... a spĺňať **technické parametre:**

nedegradované fotografie s rozlíšením cca 300 dpi, farebnosť CMYK, texty v krivkách. Pri osobitnej požiadavke na vernosť reprodukcie musí inzerent dodať nátláčok.

Materiál na vkladajú inzerciu si zabezpečí inzerent a doručí ho na adresu, ktorú mu oznámi redakcia. Inzerent zodpovedá za obsah inzerátu i za kvalitu podkladov.

Osmina strany
83 x 58 mm (š x v)

čb 50 eur
cmyk 100 eur

Štvrtina strany
– kvadrant
83 x 123 mm
(š x v)

čb 100 eur
cmyk 200 eur

Štvrtina strany – vodorovný pás
174 x 58 mm (š x v)

čb 10 eur
cmyk 200 eur

Vodorovná
polovica strany
spadavka
210 x 145 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Vodorovná
polovica strany
zrkadlo
174 x 123 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
zrkadlo
83 x 254 mm
(š x v)

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Zvislá
polovica strany
spadavka
101 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 200 eur
cmyk 400 eur

Celá strana
zrkadlo
174 x 254 mm
(š x v)

čb 400 eur
cmyk 800 eur

Celá strana
spadavka
210 x 297 mm
(š x v)

+3 mm dookola na orez

čb 400 eur
cmyk 800 eur

A close-up photograph of a hand holding a single, clear water droplet just above a small, vibrant green seedling that is growing out of dark, rich soil. The background is a soft, out-of-focus green, suggesting a natural, outdoor setting. The lighting is soft and focused on the hand, the droplet, and the plant, creating a sense of care and nurturing.

Máme miesto pre vašu reklamu.

Odprezentujte sa advokátskym kanceláriám,
poslancom, súdom a ďalším inštitúciám,
v ktorých sú ľudia, ktorí potrebujú
to, čo ponúkate.

Pomôžeme vám rásť.

